

Badanie opinii mieszkańców Małopolski 2019

9. edycja

Małopolskie Obserwatorium
Rozwoju Regionalnego

Departament
Zrównoważonego Rozwoju

**BADANIE OPINII
MIESZKAŃCÓW MAŁOPOLSKI 2019
9. EDYCJA**

Kraków 2020

Pełny tytuł opracowania

Badanie opinii mieszkańców Małopolski na temat istotnych dla rozwoju województwa obszarów działań samorządu wojewódzkiego - 9. edycja.

Autorzy opracowania

Barbara Surmacz

Współpraca przy tworzeniu kwestionariusza do badania

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Danuta Woźniak, Magdalena Danek, Kinga Krasoń-Pilch, Andrzej Binda, Rafał Poniewski

Realizacja badania techniką CATI (wspomagany komputerowo wywiad telefoniczny)

Biostat Research and Development Sp. z o.o. oraz Biostat Sp. z o.o.
ul. Kowalczyka 17, 44-206 Rybnik

Wydawca:

Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego
Departament Polityki Regionalnej
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
ul. Wielicka 72B, 30-552 Kraków
tel. (+48) 12 29 90 900, fax (+48) 12 29 926

Opracowanie w wersji elektronicznej dostępne na stronie
www.obserwatorium.malopolska.pl

ISBN:

978-83-66580-05-3

Egzemplarz bezpłatny

Przy publikowaniu danych z publikacji prosimy o podawanie źródła.

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	5
Cel i zakres badania	5
Próba badawcza	6
MAŁOPOLANIE UCZESTNICZĄCY W BADANIU.....	7
WNIOSKI Z BADANIA	10
OCHRONA ZDROWIA I ŚWIADCZENIA PROFILAKTYCZNE	13
Czynniki determinujące stan zdrowia ludności	13
Czynniki motywujące do wykonywania badań kontrolnych	17
Częstotliwość wykonywania badań profilaktycznych	21
Korzystanie z pomocy lekarza	26
Usługi medyczne – na NFZ czy prywatnie	30
Przebyte choroby	32
Zainteresowanie bezpłatnymi świadczeniami profilaktycznymi	34
ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA I ŚWIADOMOŚĆ EKOLOGICZNA	36
Poziom zanieczyszczenia powietrza w miejscu zamieszkania	36
Sprawdzanie informacji o stanie jakości powietrza	39
Źródła informacji o stanie jakości powietrza.....	41
Przyczyny braku monitorowania jakości powietrza	42
Wpływ zanieczyszczenia powietrza na określone zachowania	46
Świadomość ekologiczna i zachowania proekologiczne	48
DIGITALIZACJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO.....	51
Wiedza dotycząca możliwości korzystania z zasobów kultury on-line.....	51
Korzystanie ze zdigitalizowanych zasobów kultury.....	54
Czynniki motywujące do korzystania z zasobów kultury on-line	57
Ograniczenia w korzystaniu z zasobów kultury on-line.....	58
Potrzeby z zakresu zdigitalizowanych zasobów kultury	60
EKONOMIA SPOŁECZNA OCZAMI MAŁOPOLAN	61
Znajomość pojęcia „ekonomia społeczna”	61
Skojarzenia z pojęciem „ekonomia społeczna”	64
Styczność Małopolan z ofertą przedsiębiorstw społecznych	69
KORZYSTANIE PRZEZ MAŁOPOLAN Z MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH.....	72
Posiadanie konta w serwisach społecznościowych.....	72
Determinanty korzystania z mediów społecznościowych	77

METODA ZBIERANIA INFORMACJI	79
BIBLIOGRAFIA	82
SPIS RYCIN	82
SPIS MAP	83
SPIS WYKRESÓW	84
SPIS TABEL.....	87

WSTĘP

Cel i zakres badania

Głównym celem realizacji **dziewiątej edycji badania opinii mieszkańców Małopolski** było pozyskanie informacji na temat postrzegania przez społeczność regionalną działań, inicjatyw i przedsięwzięć podejmowanych przez samorząd województwa małopolskiego oraz jego wybrane jednostki organizacyjne.

Wyniki przeprowadzonych analiz posłużą **ocenie prowadzonych polityk publicznych** oraz będą przydatne w **identyfikacji punktowych obszarów interwencji** polityki regionalnej. W tegorocznej edycji badania uwagę skupiono w szczególności na takich zagadnieniach jak: opieka zdrowotna i świadczenia profilaktyczne, zanieczyszczenie środowiska i wiedza z zakresu ochrony środowiska, ekonomia społeczna, digitalizacja dziedzictwa kulturowego czy sposób i forma korzystania mieszkańców z mediów społecznościowych.

RYCINA 1. Wybrane kategorie tematyczne objęte badaniem opinii mieszkańców Małopolski w ramach realizacji 9. edycji.

W 2019 roku zapytaliśmy Małopolan między innymi o...

ochronę zdrowia i świadczenia profilaktyczne

zanieczyszczenie środowiska i świadomość ekologiczną

ekonomię społeczną

digitalizację dziedzictwa kulturowego

media społecznościowe

Źródło: opracowanie własne.

Wykonanie jednorazowego badania tego typu pozwala uzyskać wynik, którego interpretacja może być utrudniona ze względu na brak odniesienia zarówno do wiedzy zgromadzonej na powyższe tematy w innych regionach kraju, jak i do szeregu wyników w czasie. W związku z tym, że wiarygodność uzyskiwanych wyników badania opinii publicznej wzrasta wraz z ilością przeprowadzonych edycji, **samorząd województwa małopolskiego podjął decyzję o prowadzeniu tego rodzaju badań cyklicznie, począwszy od 2012 roku.**

Część pytań zadawanych w ankietach badawczych mieszkańcom województwa małopolskiego jest systematycznie powtarzana, celem uzyskania **analizy porównawczej wyników badań z poprzednich**

edycji. Pojawiają się też pytania okazjonalne, związane z realizacją przez samorząd województwa konkretnych inicjatyw, projektów bądź też wynikające z potrzeby uzyskania informacji zwrotnej na temat specyficznych wyzwań i problemów regionalnych.

Jednym z celów szczegółowych niniejszego badania było przedstawienie **zróżnicowania opinii mieszkańców Małopolski w kontekście ich miejsca zamieszkania w poszczególnych podregionach województwa** (tj. przeprowadzenie analizy z uwzględnieniem poziomu NUTS-3¹). Dzięki temu analiza stanowi istotną wskazówkę do określenia kluczowych wyzwań stojących przed polityką rozwoju w przekroju terytorialnym.

W ramach 9. edycji badania respondenci odpowiadali łącznie na 25 pytań, obejmujących szeroki zakres zagadnień i problemów, w tym:

- czynniki wpływające na zdrowie, stan zdrowia mieszkańców oraz wykonywanie badań kontrolnych i profilaktycznych;
- ocena stopnia zanieczyszczenia powietrza w miejscu zamieszkania oraz źródła informacji o stanie powietrza;
- wiedza na temat ekologii i podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska;
- skojarzenia z działaniami z zakresu ekonomii społecznej oraz znajomość oferty przedsiębiorstw społecznych;
- potrzeby i preferencje dotyczące korzystania ze zdigitalizowanych zasobów dziedzictwa kulturowego;
- korzystanie z mediów społecznościowych.

Próba badawcza²

W ramach badania opinii mieszkańców Małopolski, podobnie jak w latach ubiegłych, przeprowadzono z mieszkańcami województwa małopolskiego łącznie **3002 wywiady telefoniczne wspomagane komputerowo** – technika badawcza CATI (n = 3002).

Zasięg przestrzenny badania opinii objął teren całego województwa małopolskiego, **z uwzględnieniem wszystkich 6 małopolskich podregionów**, zgodnie z delimitacją przyjętą przez Główny Urząd Statystyczny (GUS), tj.:

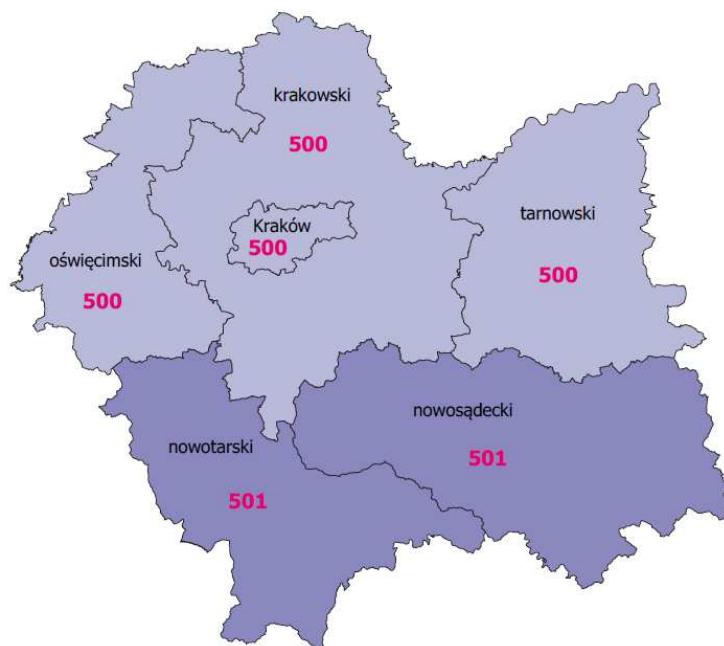
- podregion **miasto Kraków**;
- podregion **krakowski** (powiaty: bocheński, krakowski, miechowski, myślenicki, proszowicki, wielicki);
- podregion **nowosądecki** (powiaty: gorlicki, limanowski, nowosądecki, miasto Nowy Sącz);
- podregion **nowotarski** (powiaty: nowotarski, suski, tatrzański);
- podregion **oświęcimski** (powiaty: chrzanowski, olkuski, oświęcimski, wadowicki);
- podregion **tarnowski** (powiaty: brzeski, dąbrowski, tarnowski, miasto Tarnów).

W każdym z wymienionych powyżej obszarów terytorialnych wielkość próby badawczej wyniosła **co najmniej 500 respondentów**. Dobór próby badawczej został dokonany na podstawie zarówno operatu telefonów stacjonarnych (25%), jak i telefonów komórkowych (75%) i miał charakter doboru losowego warstwowego nieproporcjonalnego.

¹ Nomenklatura jednostek terytorialnych wykorzystywana w statystyce zgodnie z wytycznymi Eurostatu.

² Więcej na temat metody zbierania informacji oraz próby objętej badaniem podano w końcowym rozdziale pn. Metoda zbierania informacji.

MAPA 1. Wielkość próby badawczej w poszczególnych podregionach

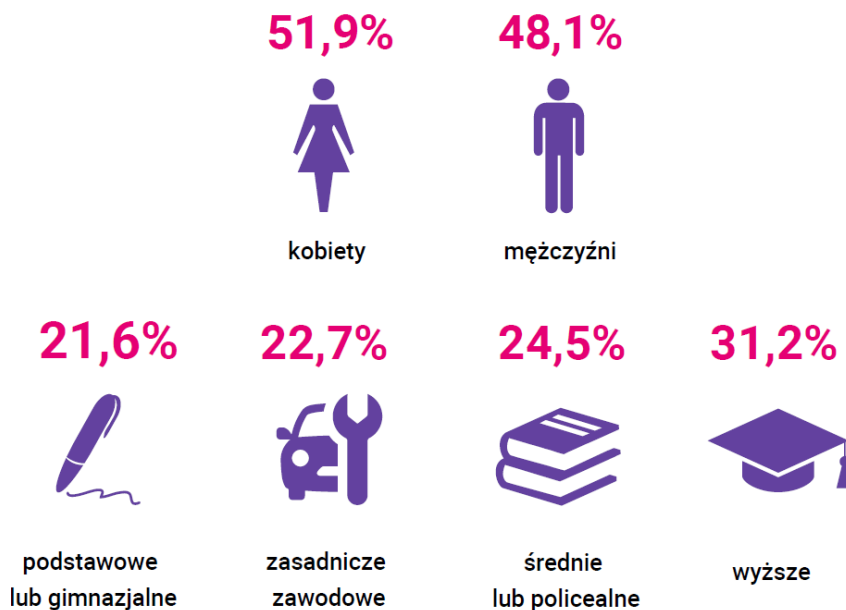

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

MAŁOPOLANIE UCZESTNICZĄCY W BADANIU

W ramach 9. edycji „Badania opinii mieszkańców Małopolski na temat istotnych dla rozwoju województwa obszarów działań samorządu wojewódzkiego” wzięło udział łącznie 3002 respondentów powyżej 18. roku życia. **Nieznacznie większy odsetek ankietyowanych stanowiły kobiety – 51,9%** w porównaniu do mężczyzn – 48,1%

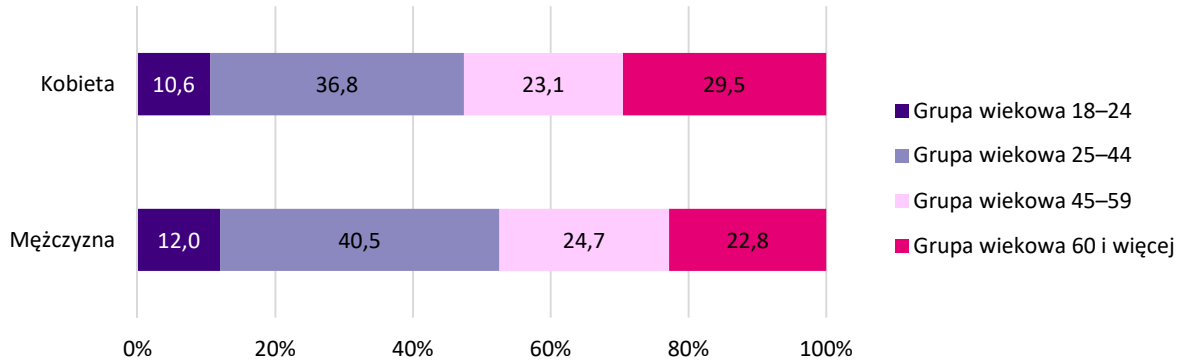
RYCINA 2. Płeć i wykształcenie Małopolan biorących udział w badaniu (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Najliczniejszą grupę stanowili Małopolanie w wieku 25–44 lata (38,6%). W dalszej kolejności znaleźli się respondenci w wieku: 60 lat i więcej (26,3%), 45–59 lat (23,9%) oraz 18–24 lata (11,3%).

WYKRES 1. Wiek respondentów w przekroju na płeć (%)

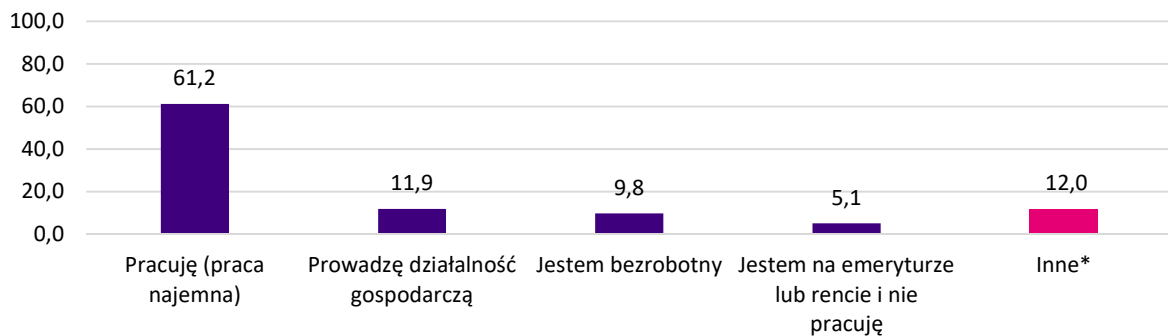

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

W kontekście analizy wykształcenia, **najwięcej ankietowanych posiadało wykształcenie wyższe (31,2%),** a najmniej – wykształcenie podstawowe lub gimnazjalne, nie mniej jednak ta ostatnia grupa stanowiła ponad 1/5 ogółu.

W podziale na status zawodowy, odnotowano najwięcej pracowników najemnych (ponad 60,0%). Spośród wszystkich ankietowanych 11,9% prowadziło działalność gospodarczą, a 9,8% było osobami bezrobotnymi.

WYKRES 2. Status zawodowy Małopolan biorących udział w badaniu (%)³

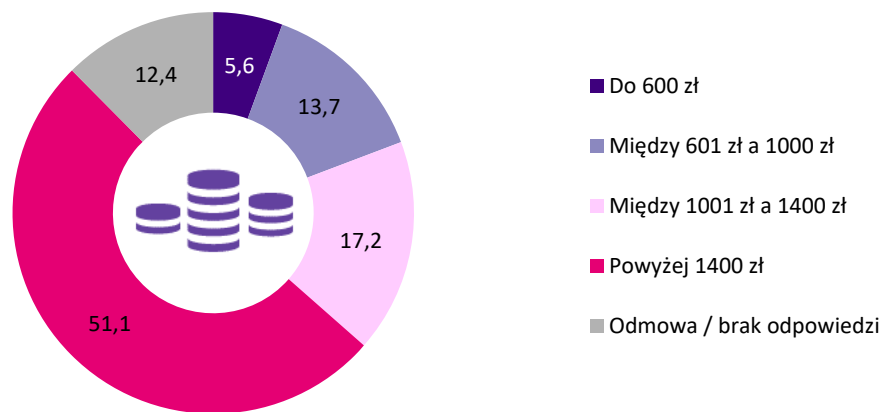
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Ponad połowa respondentów zadeklarowała, że otrzymuje średni miesięczny dochód netto⁴, w wysokości powyżej 1400 zł. Najmniej ankietowanych wskazało na dochód poniżej 600 zł.

³ Do kategorii „Inne” należy zaliczyć grupy zawodowe, których odsetek w przeprowadzonym badaniu wyniósł poniżej 5,0% i wnioskowanie na ich temat nie jest uprawnione metodologicznie. Są to: osoby na urlopie macierzyńskim/wychowawczym/rodzicielskim, osoby prowadzące gospodarstwo rolne, osoby uczące się oraz pracujący emeryci lub renciści.

⁴ Tj. średni dochód netto z ostatnich trzech miesięcy, przypadający na jedną osobę w gospodarstwie domowym.

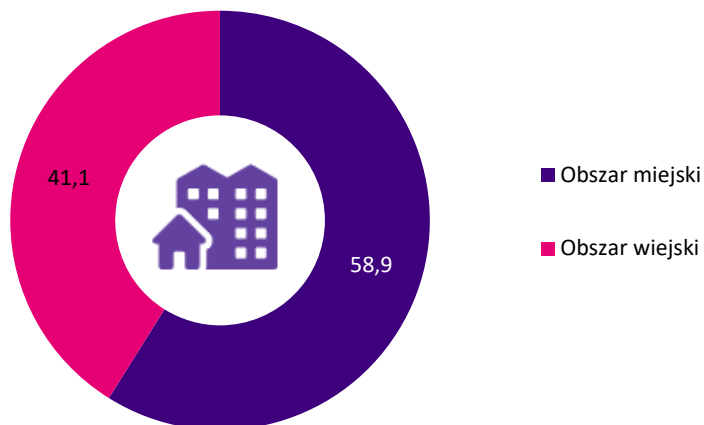
WYKRES 3. Średni miesięczny dochód netto Małopolan biorących udział w badaniu (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

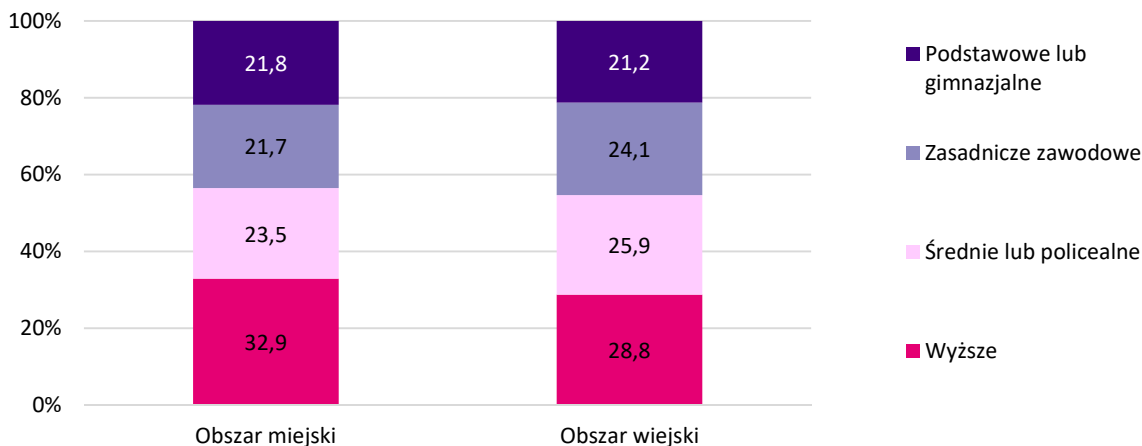
Małopolanie zamieszkujący obszary miejskie stanowili 58,9%, tj. o ponad 17 p. p. więcej niż osoby z terenów wiejskich (41,1%).

WYKRES 4. Obszar zamieszkania Małopolan biorących udział w badaniu (miasto/wieś) (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Nie odnotowano znaczących różnic w przekroju na obszar zamieszkania respondentów a posiadanego przez nich poziomu wykształcenia.

WYKRES 5. Obszar zamieszkania respondentów w przekroju na wykształcenie (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

W przekroju na długość zamieszkania na terenie województwa małopolskiego, zdecydowanie największy odsetek stanowili respondenci mieszkający na tym terenie od urodzenia (ponad 3/4 osób), a najmniejszy – osoby mieszkające do 5 lat (2,7%).

WNIOSKI Z BADANIA

Ochrona zdrowia i świadczenia profilaktyczne

Większość Małopolan uważa, że **czynnikiem w największym stopniu determinującym stan zdrowia ludności jest styl życia** – 64,0% wskazań. Najmniej deklaracji dotyczyło szczepień ochronnych (5,5%).

Mieszkańcy regionu najczęściej **wykonują badania kontrolne dopiero w przypadku wystąpienia niepokojących objawów** – 55,7% wskazań oraz na zlecenie lekarza – 40,1% wskazań.

Największą systematycznością w wykonywaniu badań kontrolnych wykazują się mieszkańcy Krakowa – ponad 40,0% wskazań „robię to systematycznie”. Najmniej deklaracji padło ze strony respondentów z podregionu sądeckiego – 28,9%.

Niemal **85,0% respondentów wykonało w ciągu ostatnich dwóch lat tzw. badania podstawowe**. Ponad 3/4 zadeklarowało, że poddało się badaniu ciśnienia tętniczego krwi. Jedynie 12,4% wykonało pomiar stężenia tzw. markerów nowotworowych.

Ponad **68,0% kobiet zadeklarowało, że w trakcie ostatnich dwóch lat wykonało badania cytologiczne**, a tylko 44,1% wskazało, że wykonywało USG piersi lub mammografię.

W ciągu ostatnich dwóch lat **badanie prostaty wykonało mniej niż 1/4 badanych respondentów płci męskiej**. Najwyższy odsetek dotyczy seniorów (42,2%).

40,3% Małopolan zadeklarowało, że chodzi do stomatologa częściej niż dwa razy w roku. Największy odsetek dla odpowiedzi „nie korzystam nigdy” dotyczył lekarza psychiatry – aż 86,0%.

Najwięcej Małopolan korzysta „wyłącznie na NFZ” z pomocy lekarza rodzinnego (internisty, pediatry) – 65,4%, a „wyłącznie prywatnie” – z pomocy dentysty (66,3%) i ginekologa (56,8%).

Mieszkańcy regionu najczęściej zmagają się z nadciśnieniem tętniczym (1/4 respondentów) oraz chorobami układu kostno-stawowego (20,3%), a najrzadziej – z wirusowym zapaleniem wątroby (3,0%).

Ponad 80,0% respondentów wykazało zainteresowanie darmową oceną stopnia zagrożenia chorobami nowotworowymi, a niemal 3/4 chętnie poddałoby się badaniom oceny stopnia zagrożenia chorobami układu krążenia.

Zanieczyszczenie powietrza i świadomość ekologiczna

Niemal 60,0% badanych Małopolan ocenia stopień zanieczyszczenia powietrza w swoim miejscu zamieszkania jako „bardzo duży” lub „duży”. Odpowiedź „bardzo duży” wskazało przy tym około 1/3 respondentów.

Mieszkańcy Krakowa najczęściej deklarowali, że w ich miejscu zamieszkania występuje „bardzo duże” zanieczyszczenie powietrza – ponad 50,0% wskazań. Najwięcej deklaracji dla „brak zanieczyszczeń” (4,4%) odnotowano w podregionie nowotarskim.

Ponad połowa respondentów w okresie jesienno-zimowym sprawdza stan jakości powietrza w swoim miejscu zamieszkania dwa razy w tygodniu lub częściej. 1/3 Małopolan zadeklarowała przy tym, że robi to codziennie.

Głównym źródłem informacji Małopolan na temat aktualnego stanu jakości powietrza w miejscu ich zamieszkania są strony i portale internetowe – 57,1%. Niemal połowa wskazań dotyczyła także aplikacji mobilnych (48,1%).

Gdy normy zanieczyszczenia powietrza są przekroczone, to Małopolanie starają się nie wietrzyć mieszkania – 53,7% oraz ograniczają wychodzenie na zewnątrz i unikają spacerów – niemal 45,0%.

Ponad 90,0% Małopolan zadeklarowało, że segreguje odpady. Znaczna część respondentów wskazała też na robienie rozważnych zakupów, które pozwalają uniknąć wyrzucania żywności do śmieci (87,9%) oraz ograniczanie zużycia wody (83,9%).

Mieszkańcy Krakowa najczęściej na tle pozostałych podregionów deklarowali rezygnację z poruszania się samochodem na rzecz ekologicznych form transportu – 72,2% oraz ogrzewanie domu/mieszkania w sposób ekologiczny – 77,4%.

Ekonomia społeczna

Z pojęciem „ekonomia społeczna” spotkało się 49,4% respondentów, prawie tyle samo wskazań uzyskała odpowiedź zaprzeczająca znajomości terminu, tj. 43,5% ankietowanych. Najczęściej z pojęciem tym spotykają się mieszkańcy Krakowa.

Mieszkańcom regionu „**ekonomia społeczna**” najczęściej kojarzy się z **rozwojem lokalnym** – 37,5% wskazań. Drugim najczęściej wybieranym skojarzeniem była odpowiedź „z przedsiębiorczością” (27,8%).

Niemal **60,0% respondentów nigdy nie spotkało się z ofertą przedsiębiorstw społecznych**. Około 1/5 wskazań dotyczyła odpowiedzi „tak – w mediach (Internet, TV, prasa, itp.)”.

Digitalizacja dziedzictwa kulturowego

Niemal 3/4 **mieszkańców regionu wie, że może korzystać z cyfrowych zasobów dziedzictwa kulturowego**. Największą wiedzą w tym aspekcie wykazują się mieszkańcy miasta Krakowa – 77,4%.

Największą popularnością wśród Małopolan cieszą się tzw. **współczesne dzieła** (np. e-booki, filmy, programy telewizyjne) dostępne za pośrednictwem Internetu – 60,6%. **Drugą pozycję w kolejności zajmują zasoby biblioteczne** (np. książki, starodruki, rękopisy, mapy, nuty) – 38,6%.

Małopolanie najczęściej korzystają z cyfrowych zasobów kultury w celach naukowych i edukacyjnych – niemal 1/3 wskazań. Widzą w nich także sposób na rozrywkę i formę spędzania czasu wolnego (ponad 1/4 wskazań).

Aż **70,7% respondentów zadeklarowało, że nie miało trudności ze znalezieniem interesującego ich zasobu e-kultury**. Małopolanie wśród barier utrudniających im korzystanie z danych zasobów najczęściej wskazywali na opłaty (13,0% wskazań).

Potrzeby z zakresu zwiększania dostępu do zasobów e-kultury zadeklarowało niecałe 8,0% Małopolan, przy czym najczęściej **wymieniali aspekt dostępu do bardziej różnorodnych zasobów i poszerzenie dostępnej oferty**.

Korzystanie z mediów społecznościowych

Aż **86,4% respondentów zadeklarowało, że posiada konto w co najmniej jednym serwisie społecznościowym**. Najbardziej popularnym serwisem społecznościowym wśród Małopolan jest Facebook – 69,3% wskazań.

W przypadku trzech najczęściej wskazywanych przez respondentów serwisów, tj. Facebooka, Instagrama oraz Naszej-Klasy **głównym motywem posiadania konta jest „utrzymywanie kontaktów ze znajomymi, grupami znajomych”**.

OCHRONA ZDROWIA I ŚWIADCZENIA PROFILAKTYCZNE

Według sondażu CBOS z 2019 roku **60,0% Polaków jest zadowolonych ze swojego stanu zdrowia**, a niespełna 1/5 Polaków deklaruje bardzo duży stopień zadowolenia ze swojego zdrowia⁵. Warto zaznaczyć, że zdecydowana większość respondentów w skali kraju (tj. 80,0%) jest przekonana, że odżywia się zdrowo lub bardzo zdrowo.

Aspekt zdrowego odżywiania się zajął drugą pozycję wśród czynników, deklarowanych przez ankietowanych w skali kraju, mających największy wpływ na poprawę zdrowia ludności (47,0%). Na pozycji lidera uplasowało się w tym względzie regularne uprawianie ćwiczeń fizycznych i sportu (48,0%). Regularne wizyty u lekarza uzyskały natomiast niecałą 1/5 deklaracji⁶.

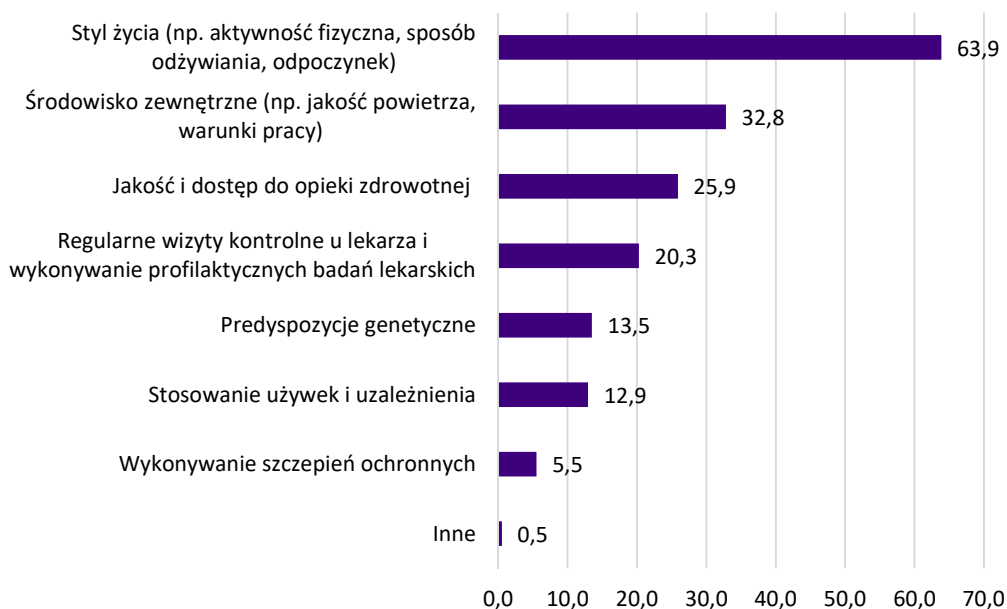
Czynniki determinujące stan zdrowia ludności

Zgodnie z powszechnie przyjętą definicją Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) poprzez termin „zdrowie” należy rozumieć „**stan pełnego dobrostanu fizycznego, psychicznego i społecznego, a nie tylko brak choroby czy niepełnosprawności**”⁷. Nie ulega wątpliwości, że stan zdrowia poszczególnych jednostek i całego społeczeństwa jest najistotniejszym aspektem z punktu widzenia zarówno jakości życia, jak i prawidłowego rozwoju społeczno-gospodarczego.

Jakie czynniki w największym stopniu determinują stan zdrowia ludności w opinii mieszkańców regionu? Respondentom zostały przedstawione wybrane uwarunkowania najczęściej wskazywane przez WHO jako aspekty odpowiedzialne za zdrowie i jakość życia jednostek. W świetle wyników **zdecydowana większość Małopolan uważa, że czynnikiem w największym stopniu determinującym stan zdrowia ludności jest styl życia (np. aktywność fizyczna, sposób odżywiania, odpoczynek)** – niemal 64,0% wskazań.

WYKRES 6. Trzy najczęściej wymieniane przez Małopolan czynniki determinujące stan zdrowia ludności (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

⁵ CBOS, *Komunikat z badań. Zadowolenie z życia*. Nr 2/2020, wyd. CBOS, Warszawa 2020.

⁶ CBOS, *Komunikat z badań. Jak zdrowo odżywiają się Polacy?* Nr 106/2019, wyd. CBOS, Warszawa 2020.

⁷ J. Domaradzki, *O skrytości zdrowia. O problemach z konceptualizacją pojęcia zdrowie*, Hygeia Public Health, nr 48(4), wyd. PTH, Warszawa 2013.

Na drugiej pozycji z liczbą deklaracji prawie o połowę niższą (tj. 32,8%) znalazło się środowisko zewnętrzne (np. jakość powietrza, warunki pracy). Na trzeciej pozycji uplasował się dostęp do opieki zdrowotnej – ponad 1/4 deklaracji. A które determinanty respondenci uważają za najmniej istotne z punktu widzenia stanu zdrowia ludności? Najmniej wskazań dotyczyło wykonywania szczepień ochronnych – jedynie 5,5%.

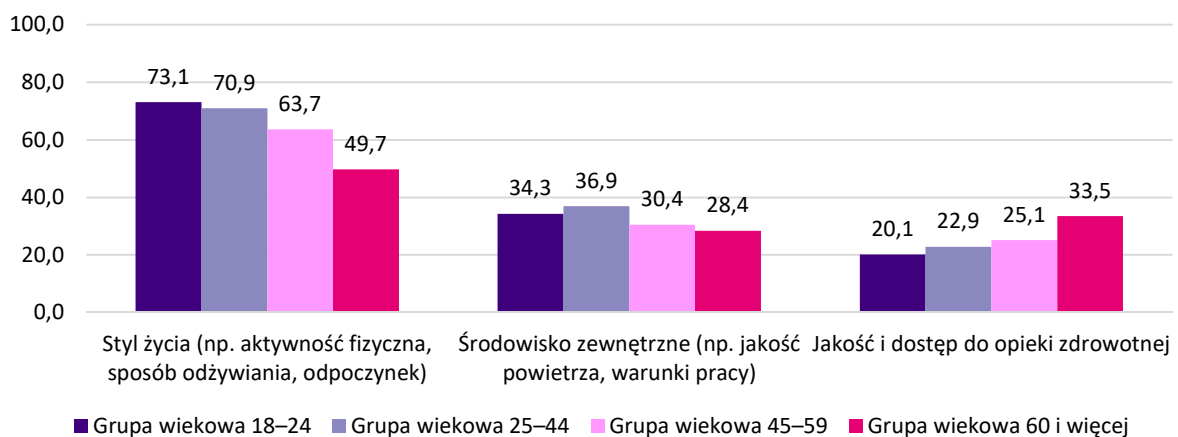
RYCINA 3. Czynniki w największym stopniu determinujące stan zdrowia ludności według Małopolan (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Jak wynika z badania, wiek respondentów znacząco wpływa na postrzeganie przez nich stylu życia jako czynnika w największym stopniu determinującego stan zdrowia. Okazuje się bowiem, że **odsetek deklaracji dla czynnika „styl życia” wyraźnie spada wraz z wiekiem Małopolan** – najwięcej wskazań odnotowano w grupie osób 18–24 lata (73,1%), a najmniej wśród seniorów (niecałe 50,0%). Odwrotna tendencja występuje w przypadku czynnika „jakość i dostęp do opieki zdrowotnej”.

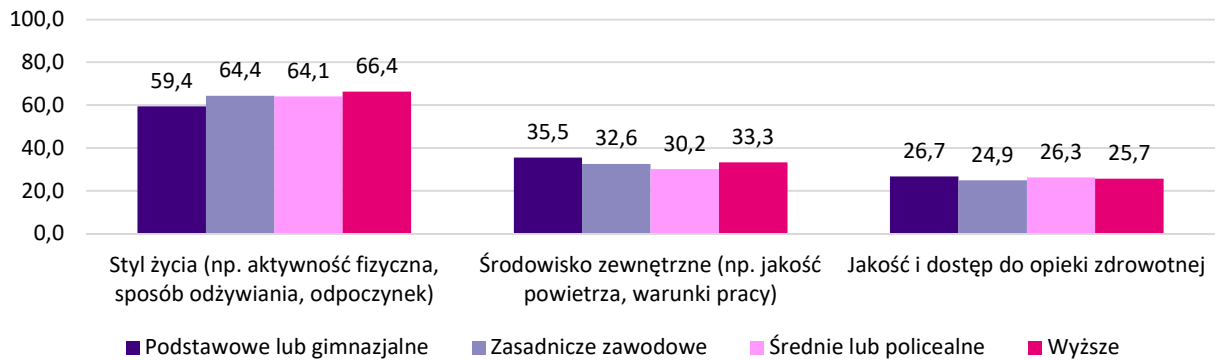
WYKRES 7. Trzy najczęściej wskazywane przez Małopolan czynniki determinujące stan zdrowia a wiek (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Osoby z wykształceniem wyższym w największym stopniu postrzegają styl życia jako najistotniejszą determinantę stanu zdrowia – 66,4%. Z kolei czynnik związany z jakością i dostępem do opieki medycznej wskazało najwięcej osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (26,7%).

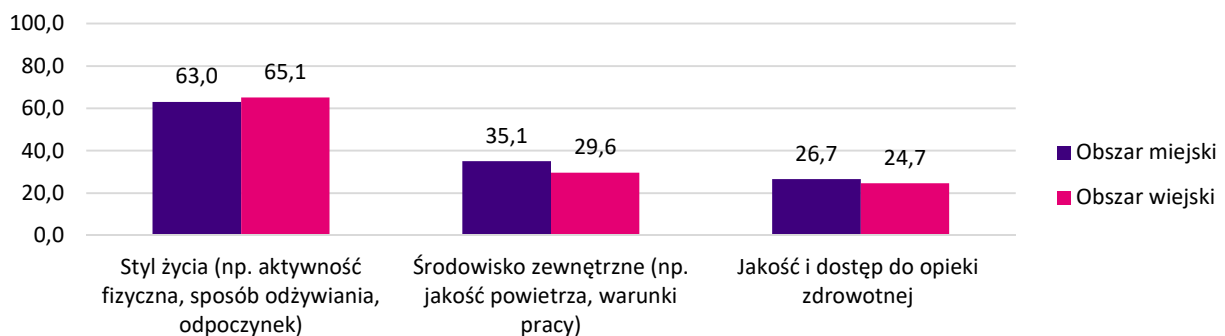
WYKRES 8. Trzy najczęściej wskazywane przez Małopolan czynniki determinujące stan zdrowia ludności a poziom wykształcenia (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Na styl życia nieznacznie częściej wskazywali mieszkańcy obszarów wiejskich, podczas gdy środowisko zewnętrzne oraz jakość i dostęp do opieki zdrowotnej cieszyły się większym zainteresowaniem wśród respondentów z obszarów miejskich.

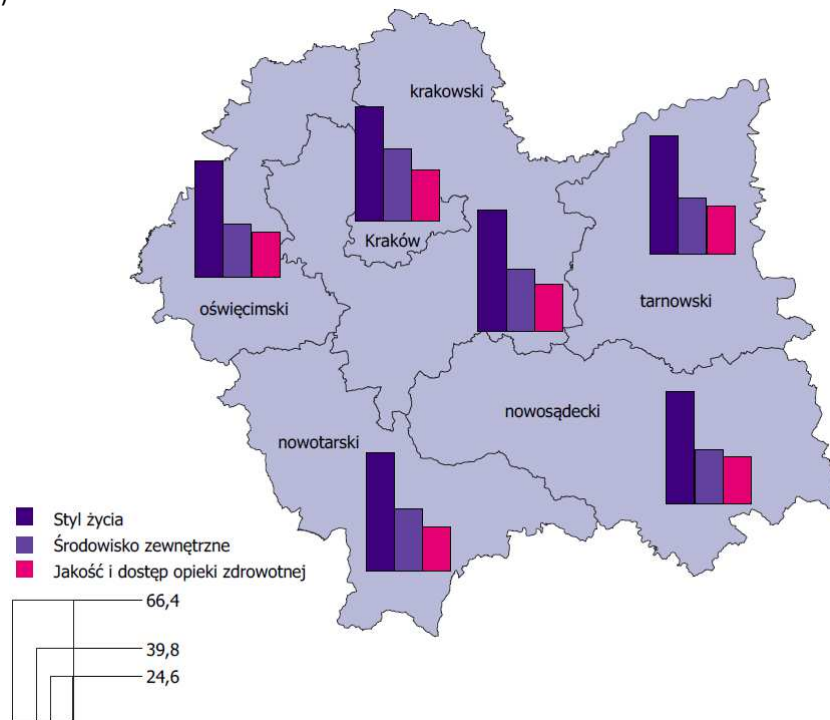
WYKRES 9. Trzy najczęściej wskazywane przez Małopolan czynniki determinujące stan zdrowia a obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Analizując czynniki determinujące stan zdrowia ludności w przekroju podregionalnym, **najwięcej deklaracji dla „styl życia” odnotowano w podregionie krakowskim (66,4%), a najmniej – w podregionie sądeckim (61,5%).**

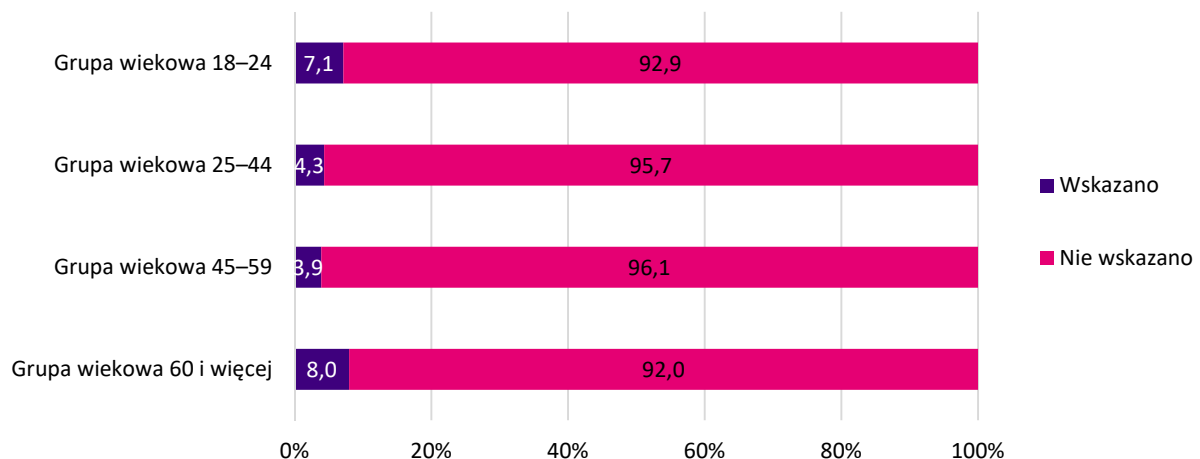
MAPA 2. Trzy najczęściej wskazywane przez Małopolan czynniki determinujące stan zdrowia a podregion zamieszkania (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Warto przeanalizować również aspekt szczepień zdrowotnych, będących w ostatnim czasie tematem debat społecznych i kwestią sporną. Nie ma w tej sprawie istotnych różnic, jeśli chodzi o poziom wykształcenia czy obszar zamieszkania (miasto/wieś). Co ciekawe, **najwięcej respondentów deklarujących wpływ szczepień ochronnych na stan zdrowia ludności znalazło się wśród seniorów (8,0%)**. Należy jednak podkreślić, że z danego pytania nie możemy wywnioskować, czy respondenci mieli na uwadze pozytywny, czy też negatywny wpływ.

WYKRES 10. Szczepienia ochronne jako czynnik determinujący stan zdrowia a wiek (%)

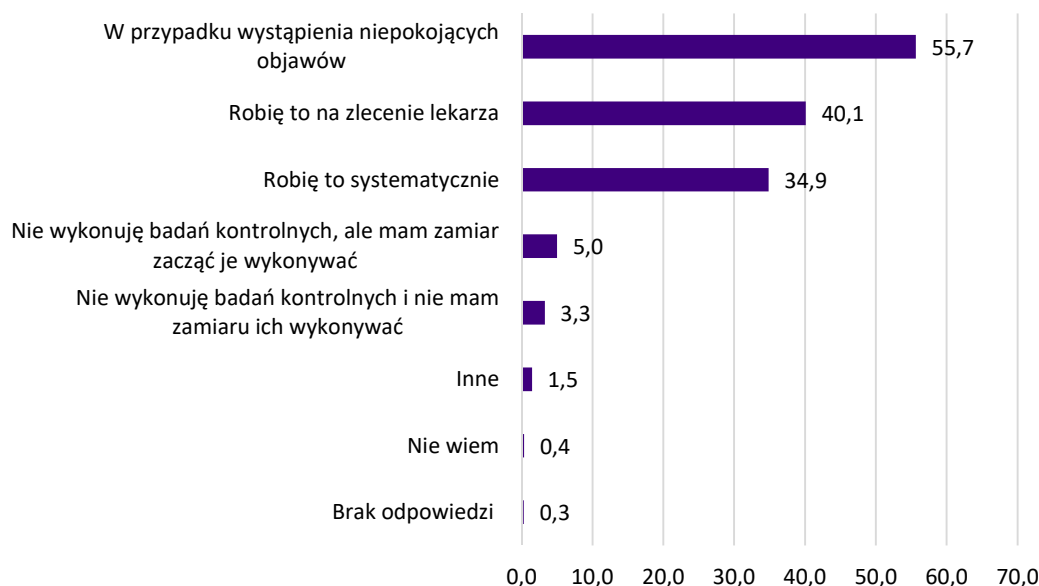
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Czynniki motywujące do wykonywania badań kontrolnych

Małopolanie zostali poproszeni o wskazanie, jakie czynniki motywują ich do wykonywania badań kontrolnych. Jak wynika z przeprowadzonego badania **mieszkańcy regionu najczęściej wykonują badania kontrolne dopiero w przypadku wystąpienia niepokojących objawów – 55,7% wskazań**. Respondenci stosunkowo często deklarowali również, że wykonują dane badania na zlecenie lekarza – około 40,0% wskazań. **Nieco ponad 1/3 odpowiedzi Małopolan dotyczyła stwierdzenia, że wykonują badania kontrolne w sposób systematyczny.**

WYKRES 11. Czynniki motywujące Małopolan do wykonywania badań kontrolnych (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Z optymizmem należy odnieść się do informacji, że osoby nie wykonujące w ogóle badań kontrolnych stanowiły najniższy odsetek wśród respondentów. Deklaracje odnośnie tego, że dana osoba nie wykonuje i nie zamierza wykonywać w przyszłości badań kontrolnych stanowiły jedynie 3,3%. Odpowiedzi „inne” wskazał znikomy odsetek respondentów (tj. 1,5%), przy czym najczęściej pojawiały się odpowiedzi:

- badania okresowe w pracy;
- troska o swoje zdrowie;
- przymus ze strony rodziny.

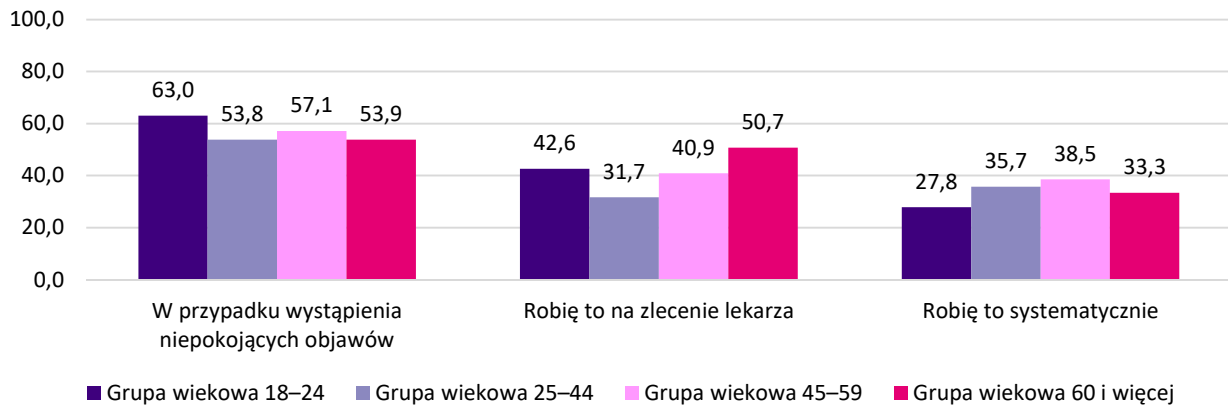
RYCINA 4. Trzy najczęściej wymieniane czynniki motywujące Małopolan do wykonywania badań kontrolnych (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Czy wiek respondentów ma wpływ na ich stosunek do wykonywania badań kontrolnych? Osoby z najmłodszej grupy wiekowej najczęściej deklarowały, że wykonują badania kontrolne dopiero w przypadku wystąpienia niepokojących objawów – 63,0% wskazań. Z kolei badania kontrolne na zlecenie lekarza najczęściej wykonują seniorzy – ponad 50,0% wskazań. Niepokoić może fakt, że **Małopolanie w wieku 18–24 lata najrzadziej spośród wszystkich grup wiekowych wskazywali, że wykonują badania w sposób systematyczny.**

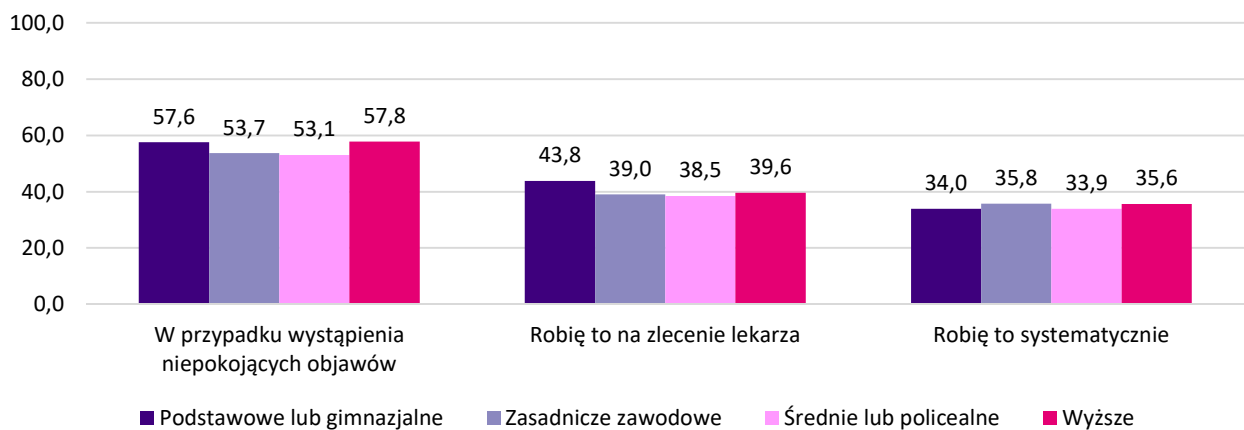
WYKRES 12. Stosunek Małopolan do wykonywania badań kontrolnych a wiek (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

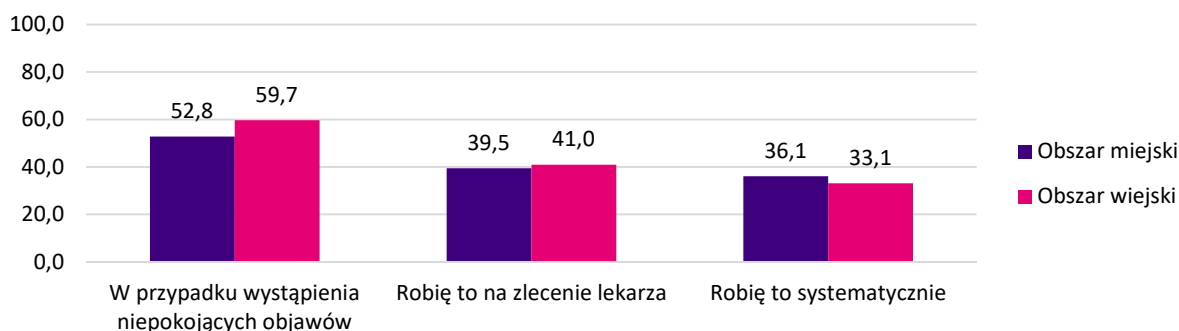
Nie ma znaczących różnic w zakresie wskazywania motywów wykonywania badań kontrolnych w przekroju na wykształcenie ankietowanych.

WYKRES 13. Stosunek Małopolan do wykonywania badań kontrolnych a poziom wykształcenia (%)

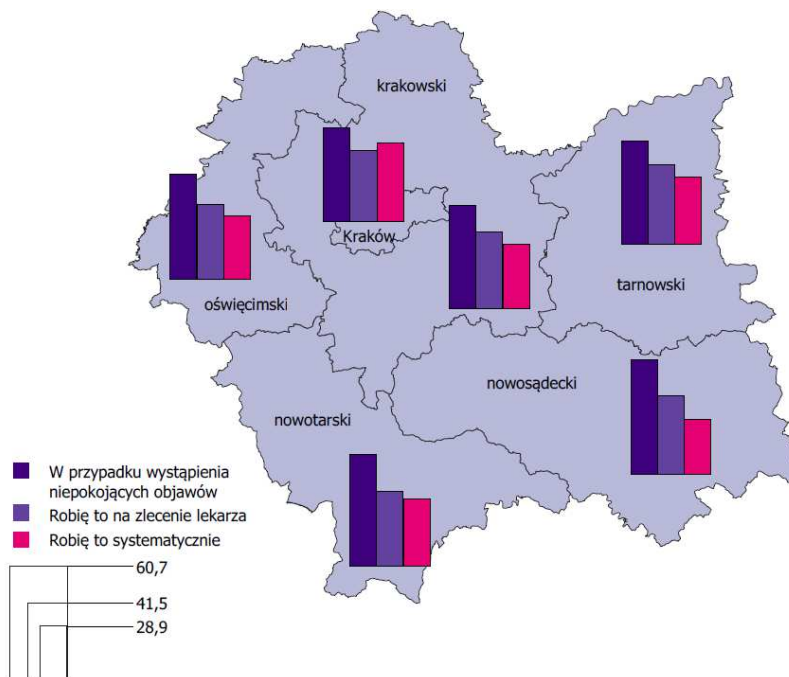
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

W świetle wyników badania **Małopolanie zamieszkujący obszary wiejskie częściej decydują się na wykonywanie badań kontrolnych dopiero w przypadku wystąpienia niepokojących objawów – różnica 7,0 p. p.**

WYKRES 14. Stosunek Małopolan do wykonywania badań kontrolnych a obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

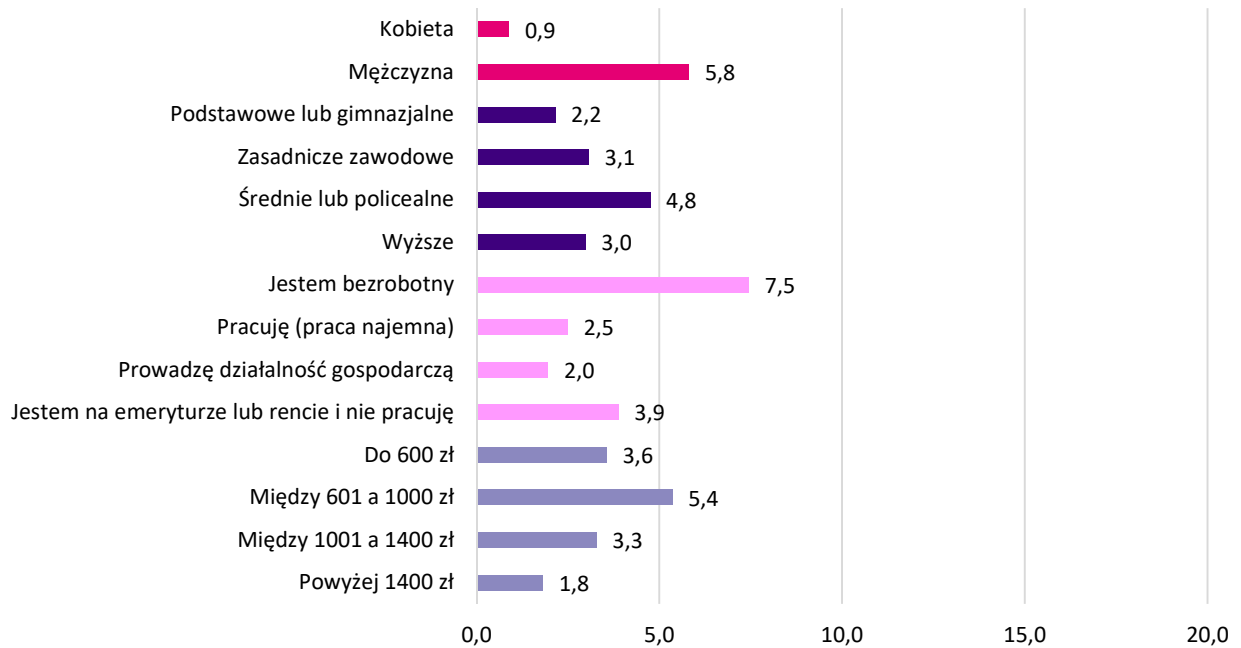
Według deklaracji respondentów, **największą systematycznością w wykonywaniu badań kontrolnych wykazują się mieszkańcy miasta Krakowa** – ponad 40,0% wskazań „robię to systematycznie”. Najmniej deklaracji w tym względzie padło ze strony respondentów z podregionu sądeckiego – 28,9%.

MAPA 3. Stosunek Małopolan do wykonywania badań kontrolnych a podregion zamieszkania (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Warto również przeanalizować, które grupy respondentów najczęściej deklarowały, że nie wykonują i nie zamierzają wykonywać badań kontrolnych. Okazuje się, że **odpowiedź tę niemal 6-krotnie częściej deklarowali mężczyźni (5,8%) w porównaniu do kobiet (0,9%)**. Badań kontrolnych w największym stopniu nie mają zamiaru wykonywać osoby bezrobotne (7,5%) oraz osoby osiągające dochody najniższe, nie przekraczające wartości 1000 zł netto.

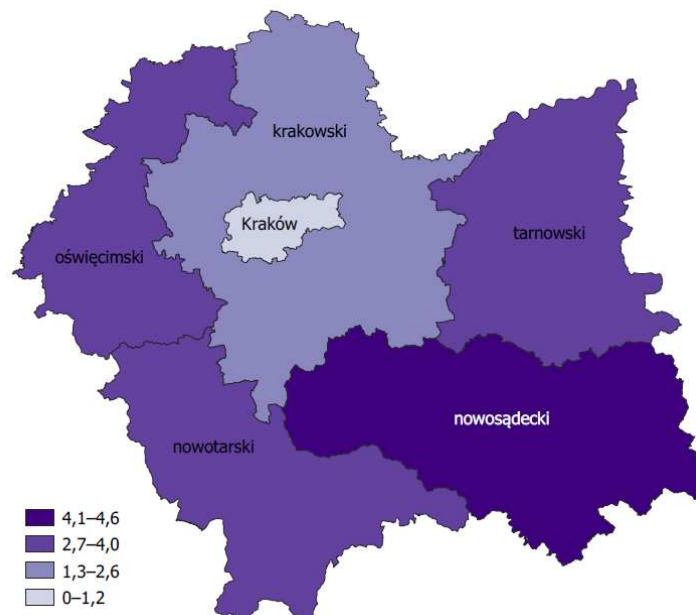
WYKRES 15. Odsetek deklaracji udzielanych przez Małopolan dla odpowiedzi "nie wykonuję i nie zamierzam wykonywać badań kontrolnych" w przekroju na wybrane cechy społeczno-demograficzne (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

w świetle uzyskanych wyników, **najwięcej respondentów opornych na wykonywanie badań kontrolnych zamieszkuje podregion sądecki – 4,6% wskazań**. Najmniej odpowiedzi negatywnych padało ze strony mieszkańców stolicy regionu – tj. nieco ponad 1,0%.

MAPA 4. Odsetek deklaracji udzielanych przez Małopolan dla odpowiedzi "nie wykonuję i nie zamierzam wykonywać badań kontrolnych" w przekroju na podregion zamieszkania (%)

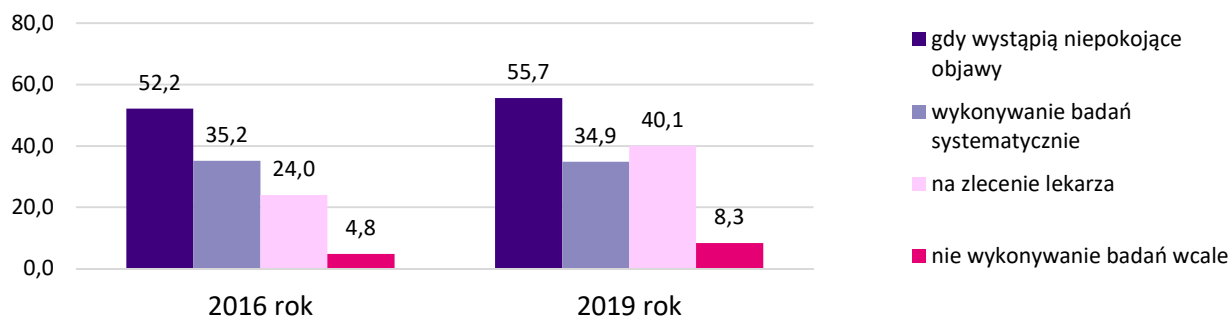

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Czy czynniki motywujące Małopolan do wykonywania badań kontrolnych zmieniły się na przestrzeni lat 2016–2019? Okazuje się, że **w 2016 roku również ponad połowa badanych Małopolan zadeklarowała wykonywanie badań dopiero w przypadku wystąpienia niepokojących objawów** (52,2%). W wyniku przeprowadzonego porównania zauważalny okazuje się malejący odsetek wykonywanych badań w sposób systematyczny, na rzecz wykonywania badań na zlecenie lekarza. Niepokoi fakt, że **odsetek respondentów którzy w ogóle nie wykonują badań kontrolnych, wzrósł w latach 2016–2019 o 3,5 p. p.**

WYKRES 16. Zmiana czynników motywujących Małopolan do badań kontrolnych w latach 2016–2019 (%)

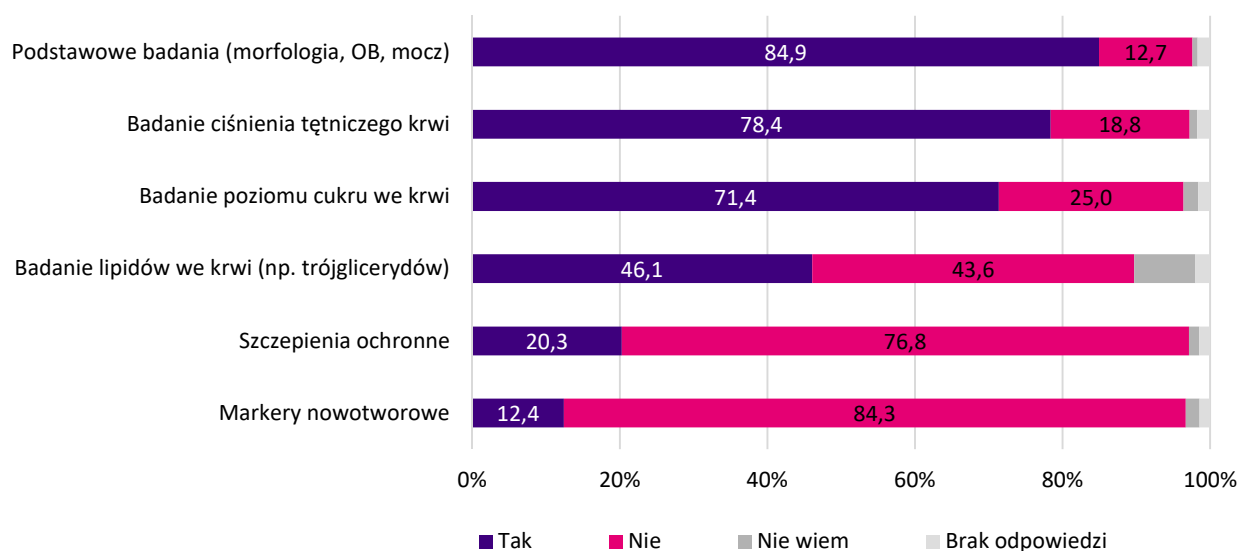
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Częstotliwość wykonywania badań profilaktycznych

Jak często Małopolanie wykonują badania kontrolne? Mieszkańców regionu poproszono o wskazanie, czy w okresie ostatnich dwóch lat poddawali się wybranym badaniom / świadczeniom profilaktycznym. Mając na uwadze wykonywanie badań podstawowych, wyniki są w tym zakresie stosunkowo pozytywne. **Niemal 85,0% Małopolan wykonało w ciągu ostatnich dwóch lat m.in. morfologię krwi, OB czy badanie moczu.** Ponad 3/4 respondentów zadeklarowało, że w trakcie analizowanego okresu poddało się badaniu ciśnienia tętniczego krwi. Nieco mniejszy odsetek (tj. 71,4%) mieszkańców wskazał, że przeprowadzał badanie poziomu cukru we krwi.

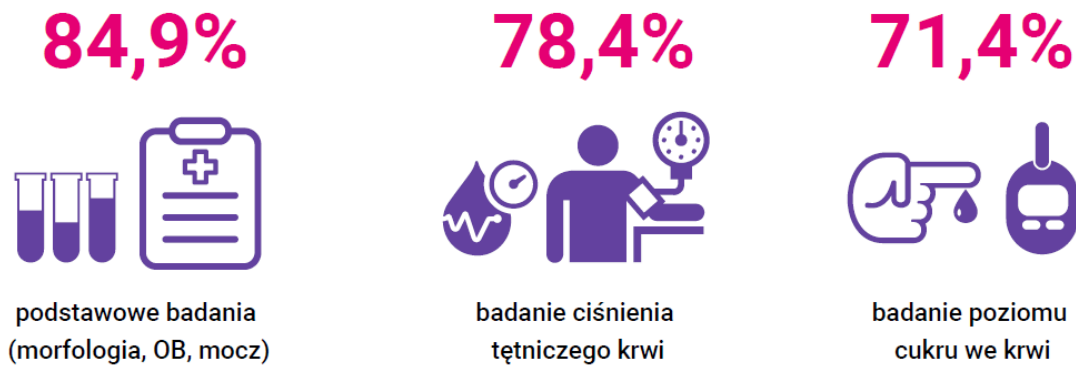
WYKRES 17. Lista najczęściej wykonywanych przez Małopolan badań kontrolnych w okresie ostatnich dwóch lat (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

A które świadczenia profilaktyczne Małopolanie wykonują najrzadziej? W świetle wyników **na przestrzeni ostatnich dwóch lat jedynie 12,4% respondentów wykonało pomiar stężenia tzw. markerów nowotworowych**. Mając na uwadze fakt, że choroby nowotworowe są jednymi z najgroźniejszych chorób cywilizacyjnych przyczyniających się do coraz większej liczby zgonów, należy niewątpliwie zintensyfikować działania w celu zwiększania świadomości Małopolan w tej kwestii i zachęcania ich do wykonywania badań profilaktycznych w tym kierunku.

RYCINA 5. Trzy najczęściej wykonywane przez Małopolan badania profilaktyczne w okresie ostatnich dwóch lat (%)

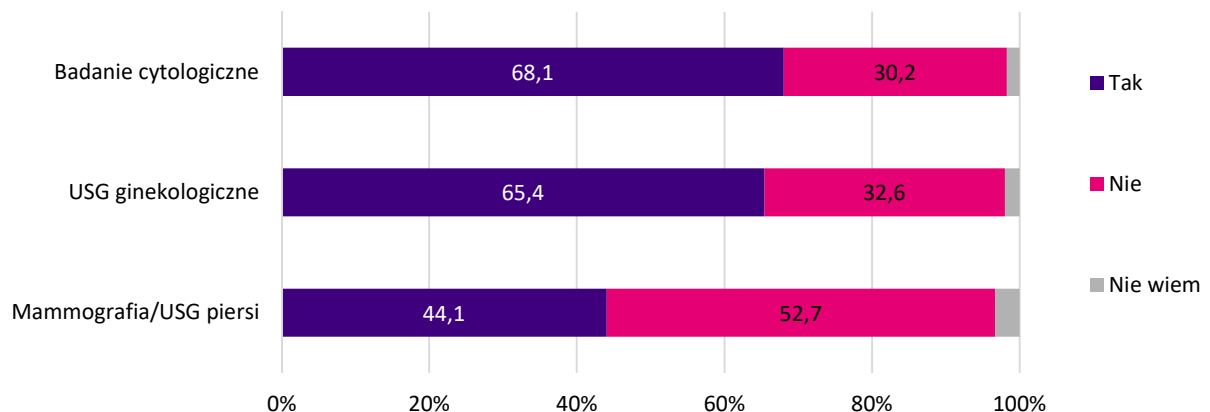
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Wśród odpowiedzi o charakterze „inne”, których odsetek wyniósł niecałe 4,0%, Małopolanie wskazywali najczęściej na:

- RTG;
- rezonans magnetyczny;
- USG;
- badania okulistyczne.

W ramach ankiety postanowiono zapytać Małopolan również o to, czy wykonują badania profilaktyczne, dedykowane poszczególnym płciom. **Ponad 68,0% badanych Małopolanek zadeklarowało, że w trakcie ostatnich dwóch lat wykonywały badania cytologiczne.** W przypadku USG ginekologicznego odsetek deklaracji pozytywnych wyniósł 65,4%. Niepokojący jest fakt, że **mniej niż połowa respondentek (tj. 44,1%) wskazała, że w ciągu ostatnich dwóch lat wykonywała USG piersi lub mammografię.**

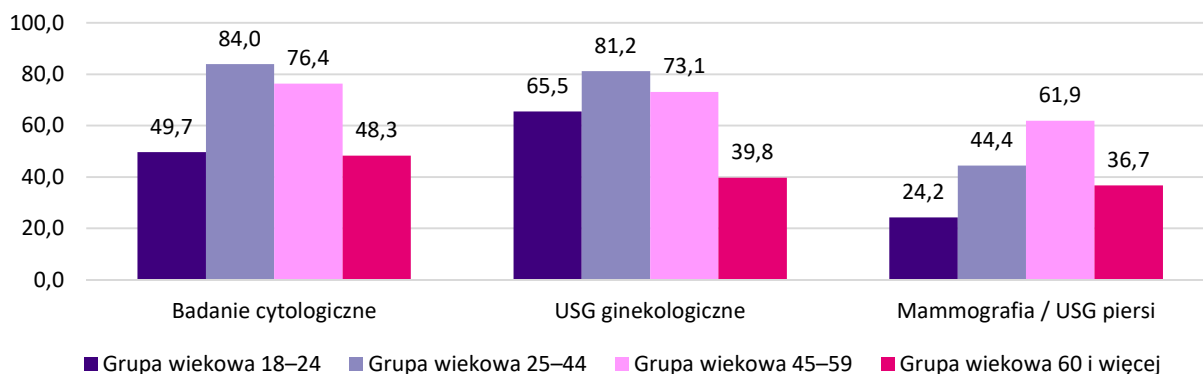
WYKRES 18. Wybrane badania ginekologiczne najczęściej wykonywane przez Małopolanki w okresie ostatnich dwóch lat (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Wykonywanie przez Małopolanki różnego rodzaju dedykowanych kobietom badań profilaktycznych jest zależne od wieku. W świetle wyników, najbardziej aktywne i zarazem świadome pod tym względem są kobiety w wieku 25–44 oraz 45–59 lat. Niepokoić może fakt, że **w ciągu ostatnich dwóch lat badania cytologiczne wykonało mniej niż połowa (tj. 49,7%) respondentek w wieku 18–24 lata, a badania piersi – mniej niż 1/4 (tj. 24,2%)**. Wyniki poniżej 50,0% w przypadku każdego z trzech typów badań dotyczyły także badanych senierek. Oznacza to, że dla danych grup wiekowych należy zintensyfikować kampanie informacyjne zachęcające ich do wykonywania niezbędnych badań.

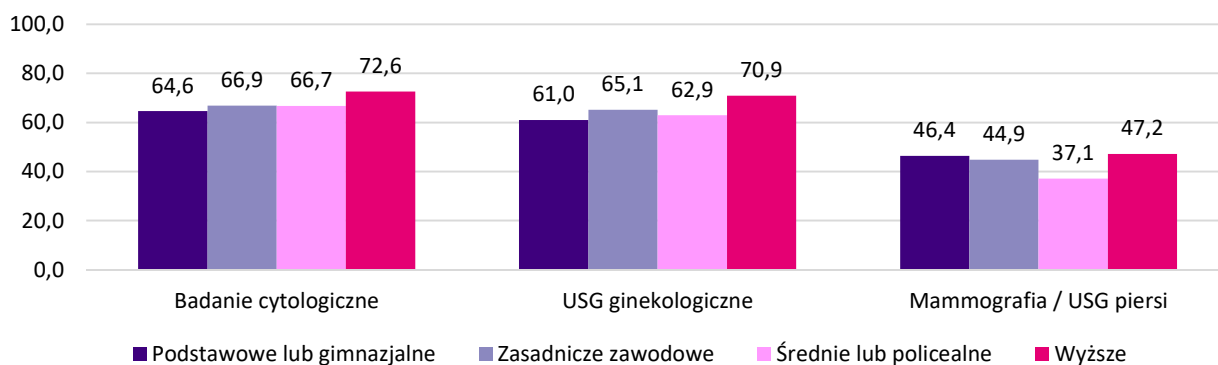
WYKRES 19. Wybrane badania ginekologiczne najczęściej wykonywane przez Małopolanki w okresie ostatnich dwóch lat a wiek (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

W świetle wyników badania **poziom wykształcenia kobiet ma wpływ na częstotliwość wykonywania przez nie ginekologicznych badań kontrolnych – największy odsetek w każdym przypadku odnotowano bowiem wśród Małopolank z wykształceniem wyższym**.

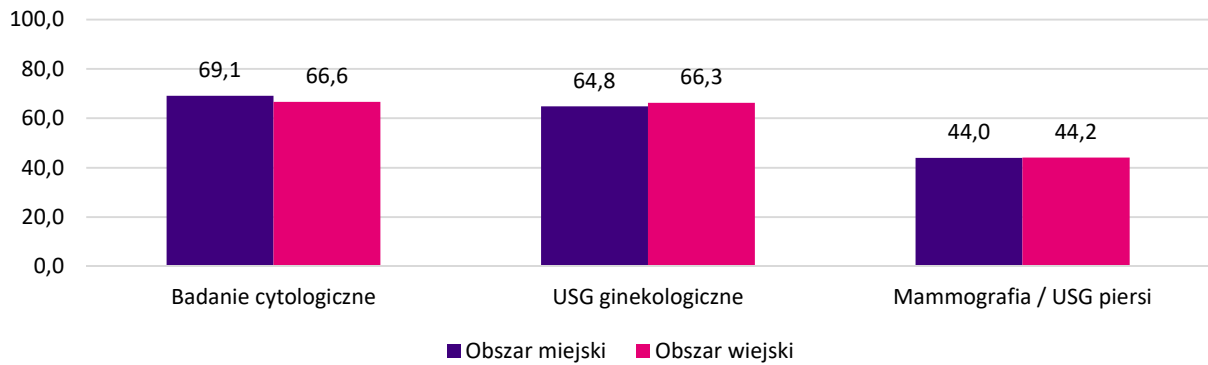
WYKRES 20. Wybrane badania ginekologiczne najczęściej wykonywane przez Małopolanki w okresie ostatnich dwóch lat a poziom wykształcenia (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Nie notuje się różnic pomiędzy wykonywaniem badań ginekologicznych przez kobiety z obszarów miejskich i wiejskich.

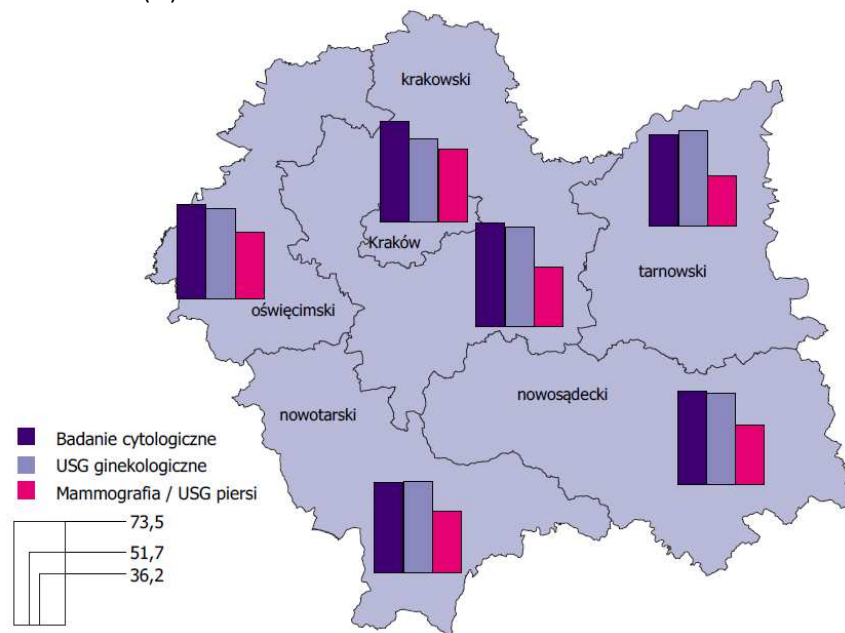
WYKRES 21. Wybrane badania ginekologiczne najczęściej wykonywane przez Małopolanki w okresie ostatnich dwóch lat a obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Czy można zaobserwować różnice w wykonywaniu ginekologicznych badań kontrolnych przez kobiety z poszczególnych podregionów? **W przypadku wszystkich trzech typów badań największą świadomość wykazują mieszkanki podregionu krakowskiego oraz miasta Kraków.**

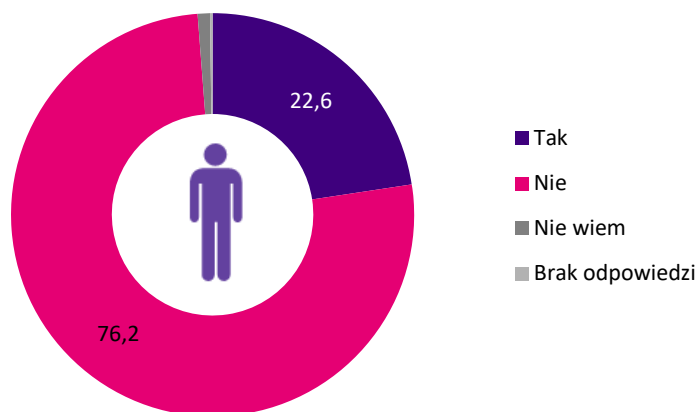
MAPA 5. Wybrane badania ginekologiczne najczęściej wykonywane przez Małopolanki w okresie ostatnich dwóch lat a podregion zamieszkania (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

A jak przedstawia się sytuacja w zakresie badań dedykowanych mężczyznom? Niestety nie najlepiej. **W ciągu ostatnich dwóch lat badanie prostaty wykonało mniej niż 1/4 badanych respondentów płci męskiej.**

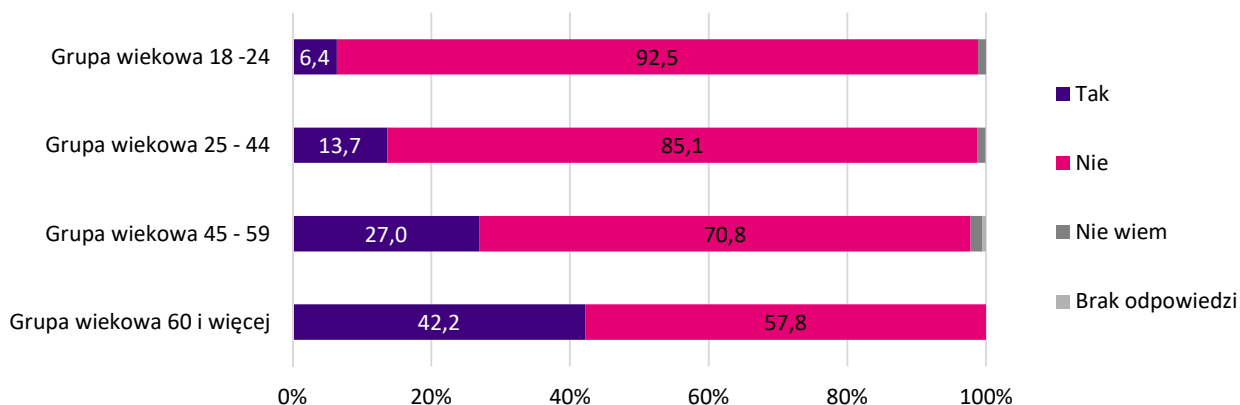
WYKRES 22. Odsetek wykonywanych badań prostaty przez mężczyzn z obszaru Małopolski w okresie ostatnich dwóch lat (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

W świetle wyników przeprowadzonej ankiety, na wykonywanie badań prostaty przez Małopolan ma niewątpliwie wpływ ich wiek. Widać bowiem w tym względzie wyraźną tendencję rosnącą – **najniższy odsetek wskazań dotyczył mężczyzn z najmłodszej grupy wiekowej (6,4%), a największy seniorów (42,2%).**

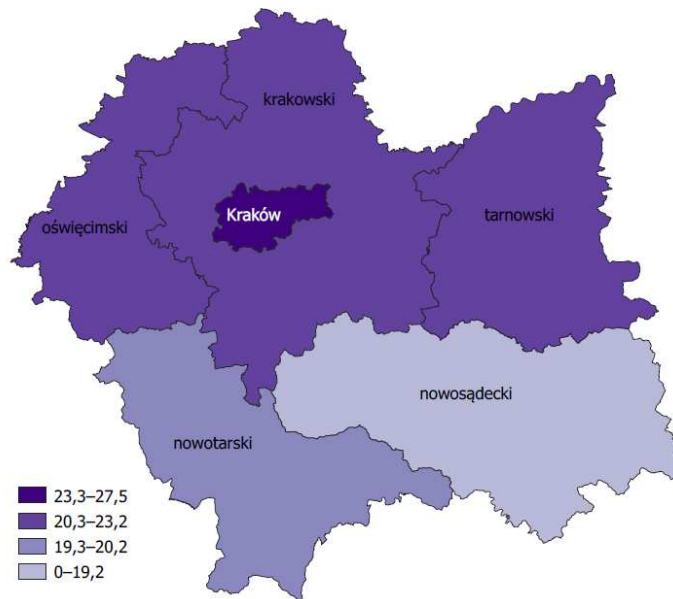
WYKRES 23. Odsetek wykonywanych badań prostaty przez mężczyzn z obszaru Małopolski w okresie ostatnich dwóch lat a wiek (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Najwyższy odsetek mężczyzn wykonujących badanie prostaty na przestrzeni ostatnich dwóch lat odnotowano na terenie miasta Krakowa – 27,5%, najniższy natomiast w podregionie sądeckim – 19,2%.

MAPA 6. Odsetek wykonywanych badań prostaty przez mężczyzn z obszaru Małopolski w okresie ostatnich dwóch lat a podregion zamieszkania (%)

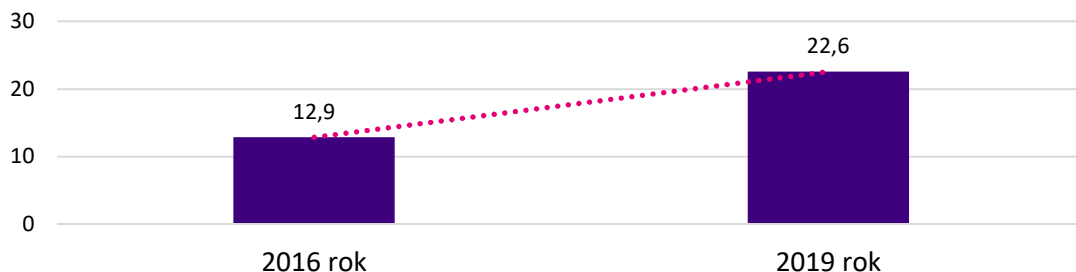

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Pozytywny wydaje się fakt, że **na przestrzeni lat 2016–2019 odnotowuje się zwiększenie odsetka mężczyzn, którzy na pytanie czy w ostatnich dwóch latach wykonywali badanie prostaty, odpowiadają „tak” – wzrost o niemal 10,0 p. p.**

WYKRES 24. Wykonywane przez Małopolan badania prostaty – zmiany odsetka deklaracji w latach 2016–2019 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

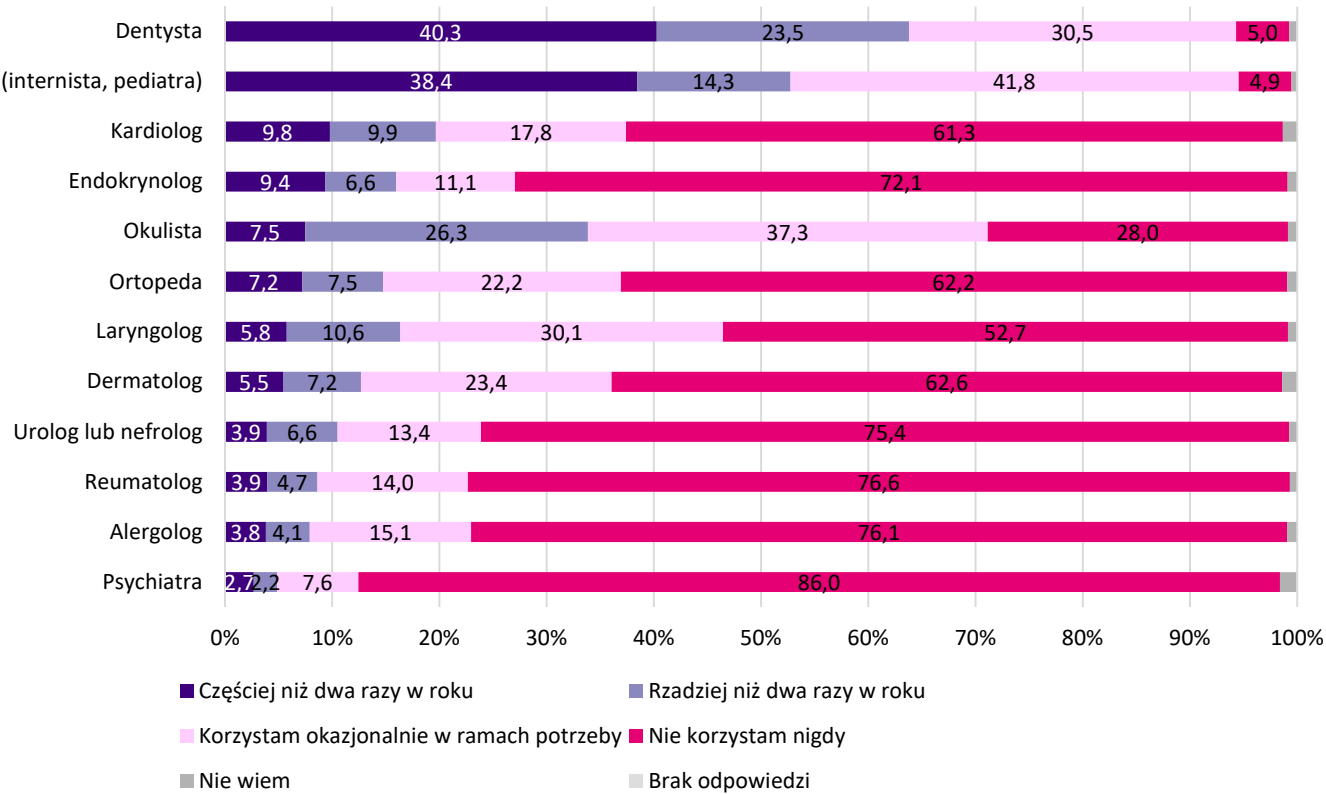
Korzystanie z pomocy lekarza

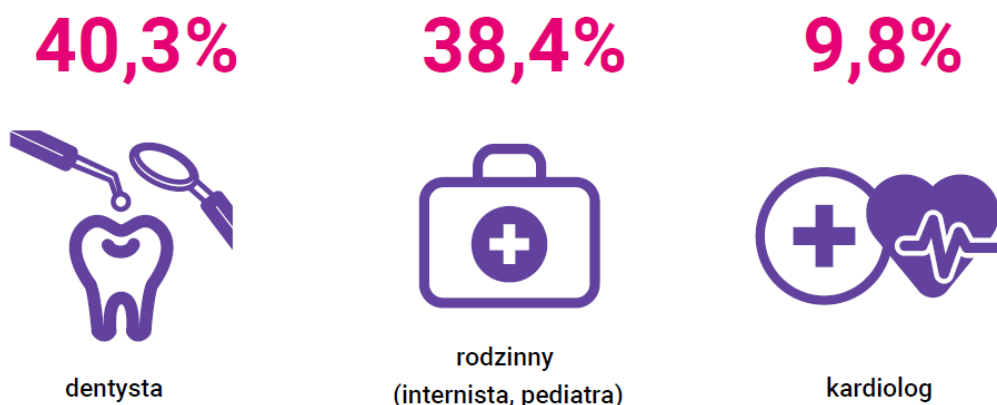
W ramach przeprowadzanego badania mieszkańcy Małopolski zostali poproszeni o wskazanie, jak często korzystają z pomocy bądź konsultacji lekarzy o wybranych specjalizacjach. Jak wynika z danych, **40,3% Małopolan zadeklarowało, że chodzi do stomatologa częściej niż dwa razy w roku.** Dentysta uzyskał tym samym największy odsetek wskazań dla danej częstotliwości. W czołowej trójce najczęściej wybieranych specjalistów znaleźli się także: lekarz rodzinny (internista, pediatra) – 38,4% oraz kardiolog – już ze znacznie mniejszym odsetkiem, tj. poniżej 10,0.

WYKRES 25. Częstość korzystania przez Małopolan z usług lekarzy specjalistów (%)

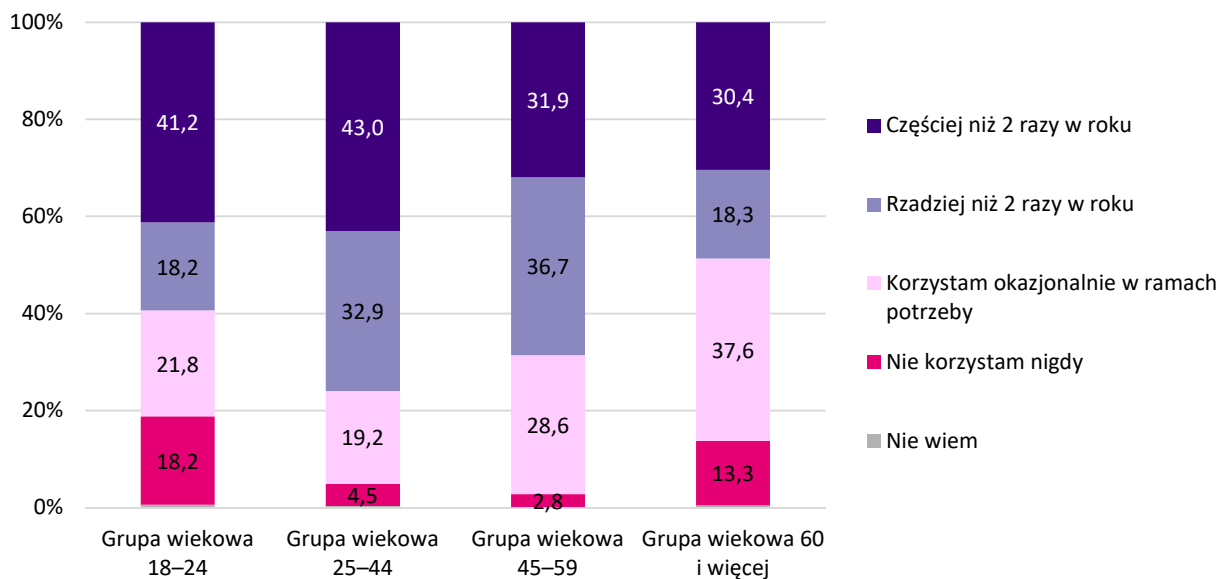
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania

RYCINA 6. Czołowa trójka lekarzy specjalistów odwiedzanych przez Małopolan częściej niż dwa razy w roku (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

A z pomocy którego lekarza specjalisty najrzadziej korzystają Małopolanie? **Największy odsetek dla odpowiedzi „nie korzystam nigdy” dotyczył lekarza psychiatry – aż 86,0%.** Ponad 3/4 Małopolan wskazało też w tym kontekście na alergologa oraz reumatologa.

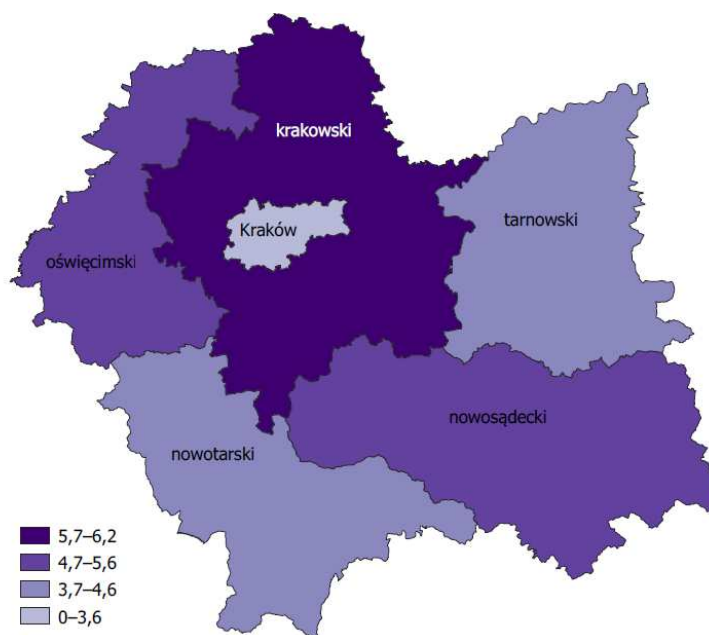
Z usług dentysty częściej korzystają osoby z młodszych grup wiekowych (powyżej 40,0% wskazań dla odpowiedzi „częściej niż dwa razy w roku”). Niepokoić może fakt, że **ponad 13,0% seniorów zadeklarowało, że wcale nie korzysta z usług stomatologa.**

WYKRES 26. Częstotliwość korzystania przez Małopolan z usług dentysty a wiek (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Najwięcej deklaracji „nie korzystam nigdy” w przypadku usług stomatologa padło ze strony mieszkańców podregionu krakowskiego (6,2%), a najmniej – wśród mieszkańców Krakowa (3,6%).

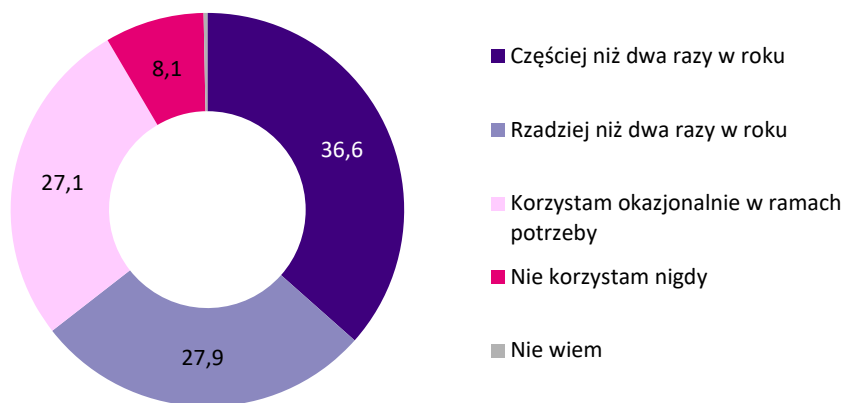
MAPA 7. Odsetek udzielonych przez Małopolan wskazań "nie korzystam nigdy" z usług dentysty a podregion zamieszkania (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania

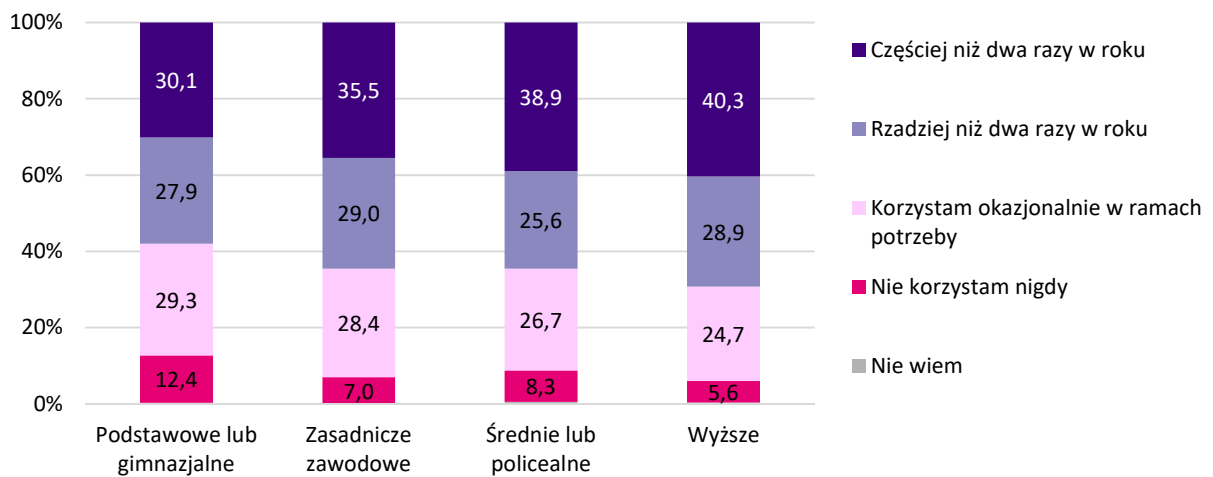
Małopolanki zostały z kolei zapytane o częstotliwość korzystania z pomocy bądź konsultacji ginekologa. Największy odsetek dotyczył odpowiedzi „częściej niż dwa razy w roku” – 36,6%. **Niepokoici jednak fakt, że 8,1% respondentek zadeklarowało, że nigdy nie korzysta z usług ginekologa.**

WYKRES 27. Częstotliwość korzystania Małopolanek z pomocy bądź konsultacji ginekologa (%)

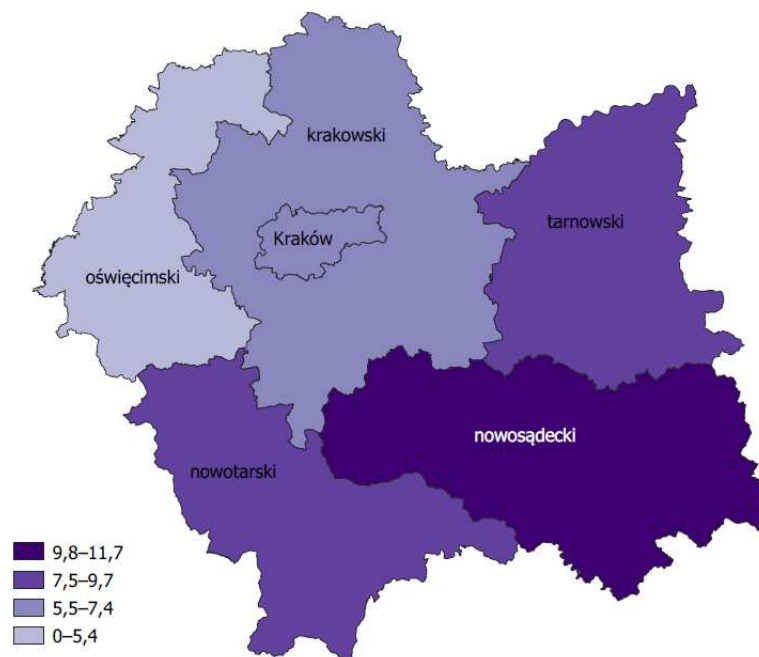
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Częstotliwość korzystania Małopolanek z usług ginekologa zależna jest również od posiadanego przez nie wykształcenia. Odsetek wskazań dla odpowiedzi „częściej niż dwa razy w roku” był najniższy wśród kobiet z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (30,1%), a najwyższy – z wykształceniem wyższym (40,3%).

WYKRES 28. Częstotliwość korzystania Małopolanek z usług ginekologa a poziom wykształcenia (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Czy podregion zamieszkania kobiet ma wpływ na ich częstotliwość korzystania z usług ginekologa? W świetle danych **najwięcej deklaracji dla „nie korzystam nigdy” z usług ginekologa padło ze strony respondentek z podregionu sądeckiego – 11,7%.**

MAPA 8. Odsetek udzielonych przez Małopolanki wskazań "nie korzystam nigdy" z usług ginekologa a podregion zamieszkania (%)

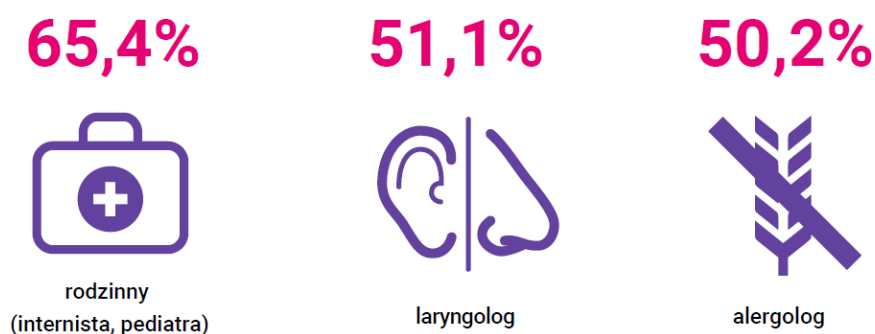
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Usługi medyczne – na NFZ czy prywatnie

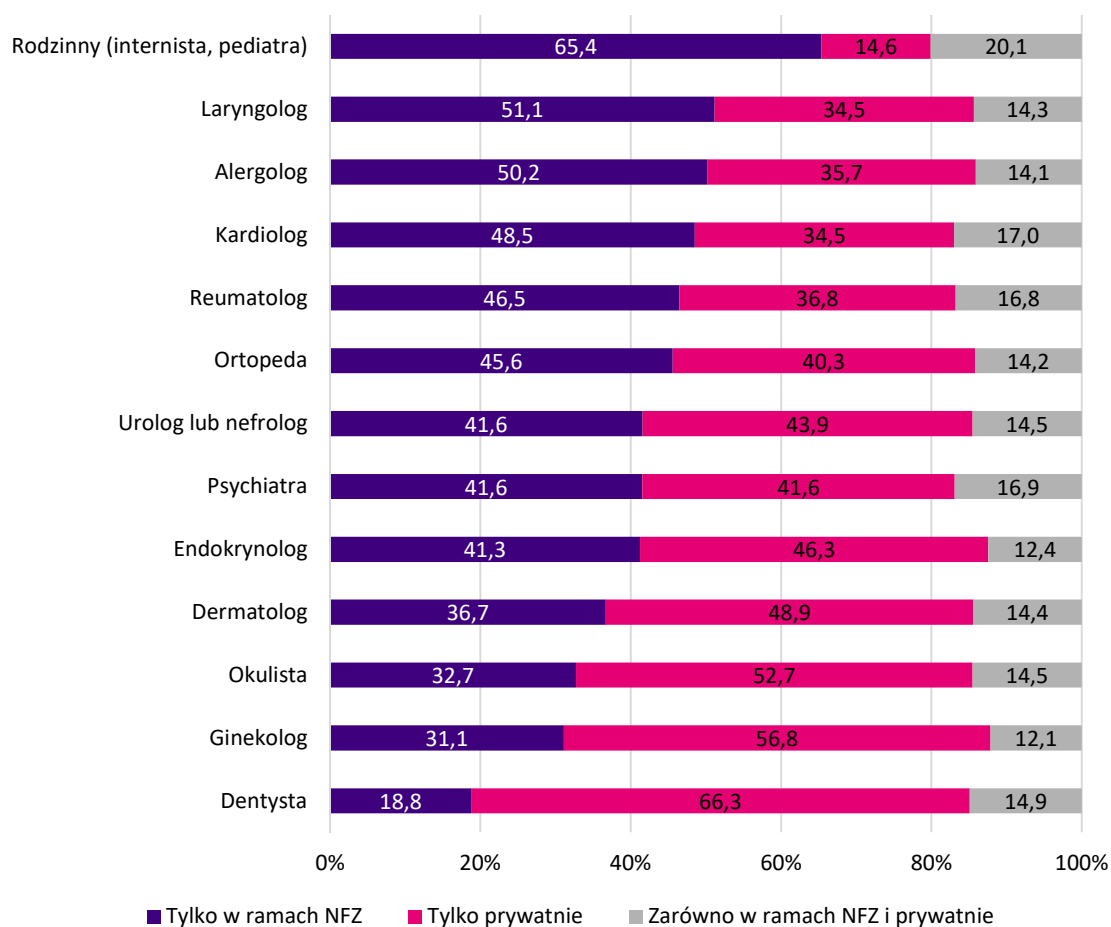
Respondenci w ramach badania zostali poproszeni o doprecyzowanie, czy korzystają ze wskazanych przez siebie w poprzednim pytaniu usług lekarzy specjalistów na NFZ, czy też prywatnie. W świetle wyników **odpowiedź „wyłącznie na NFZ” najczęściej Małopolan zadeklarowało w przypadku lekarza rodzinnego (internisty, pediatry) – 65,4%.** Wynik powyżej 50,0% uzyskali także tacy specjaliści jak: laryngolog oraz alergolog.

RYCINA 7. Trzy typy lekarzy specjalistów najczęściej wybieranych przez Małopolan "wyłącznie na NFZ" (%)

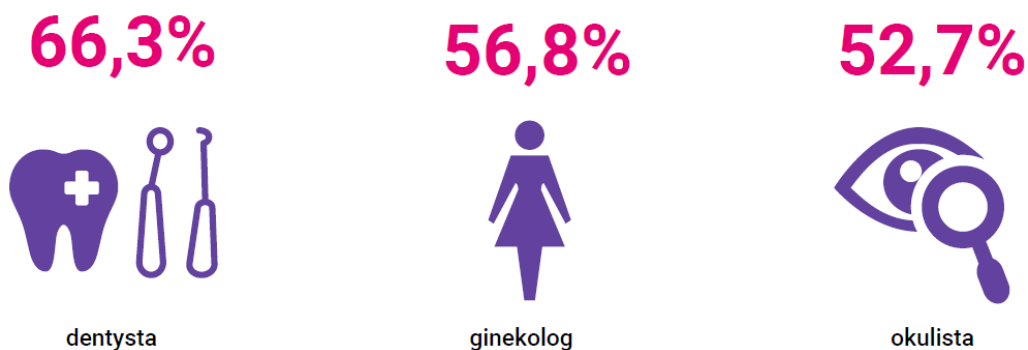
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

WYKRES 29. Forma korzystania przez Małopolan z usług lekarzy specjalistów – na NFZ czy prywatnie (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Ponad 2/3 badanych mieszkańców regionu korzysta „wyłącznie prywatnie” z usług dentysty. Odsetek przekraczający wartość 50,0% uzyskali też: ginekolog oraz okulista.

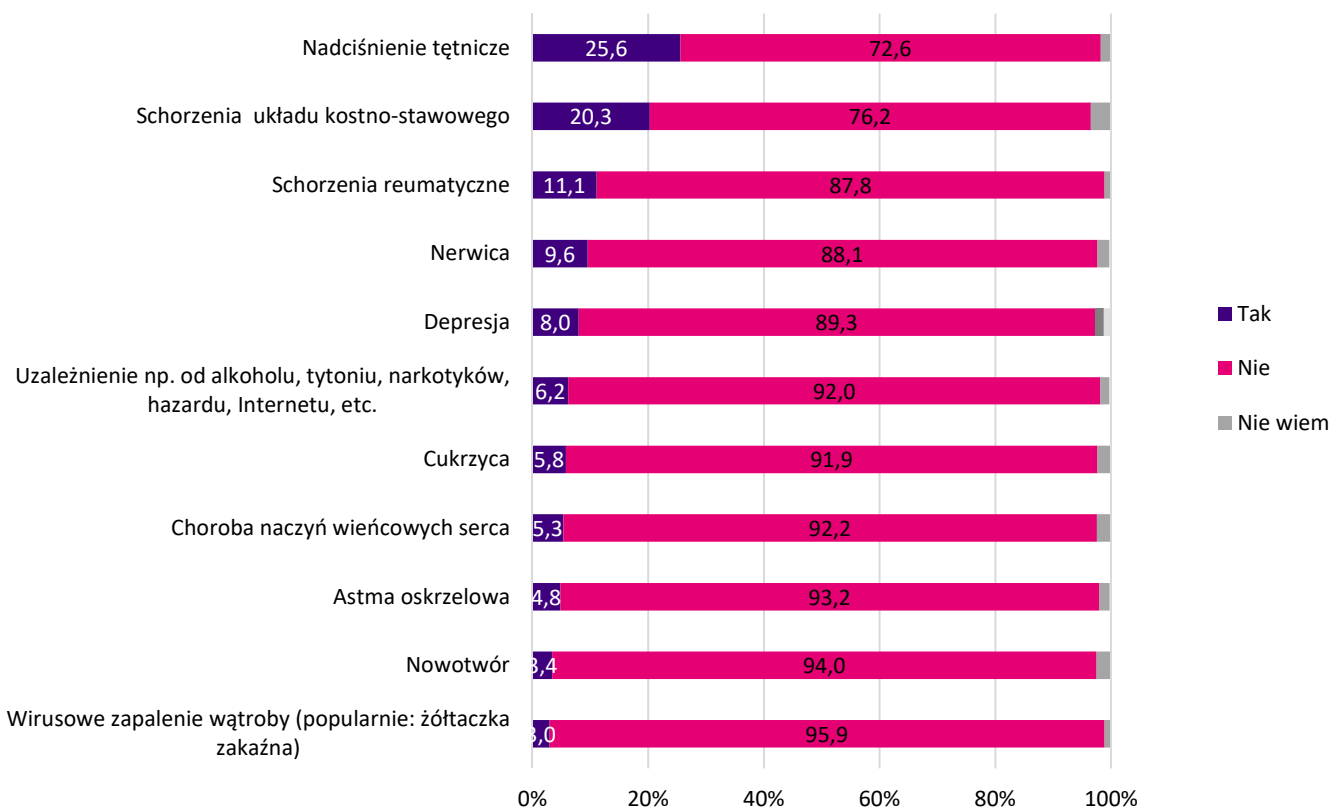
RYCINA 8. Trzy typy lekarzy specjalistów wybieranych przez Małopolan "wyłącznie prywatnie" (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Przebyte choroby

Jakie dolegliwości i choroby najczęściej dotyczą Małopolan? W świetle danych, **mieszkańcy regionu najczęściej zmagają się z nadciśnieniem tętniczym – odpowiedź tę wskazała ponad 1/4 respondentów**. Na drugiej pozycji z wynikiem 20,3% znalazły się choroby układu kostno-stawowego. Odsetek deklaracji dla lokujących się na trzecim miejscu chorób reumatycznych wyniósł 11,1%.

WYKRES 30. Czy Małopolanie kiedykolwiek chorowali na wskazane choroby (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Dolegliwością, która dotknęła najmniejszą liczbę respondentów jest tzw. wirusowe zapalenie wątroby (popularnie zwane żółtaczka zakaźna) – 3,0% wskazań.

RYCINA 9. Trzy typy schorzeń najczęściej wskazywane przez Małopolan (%)

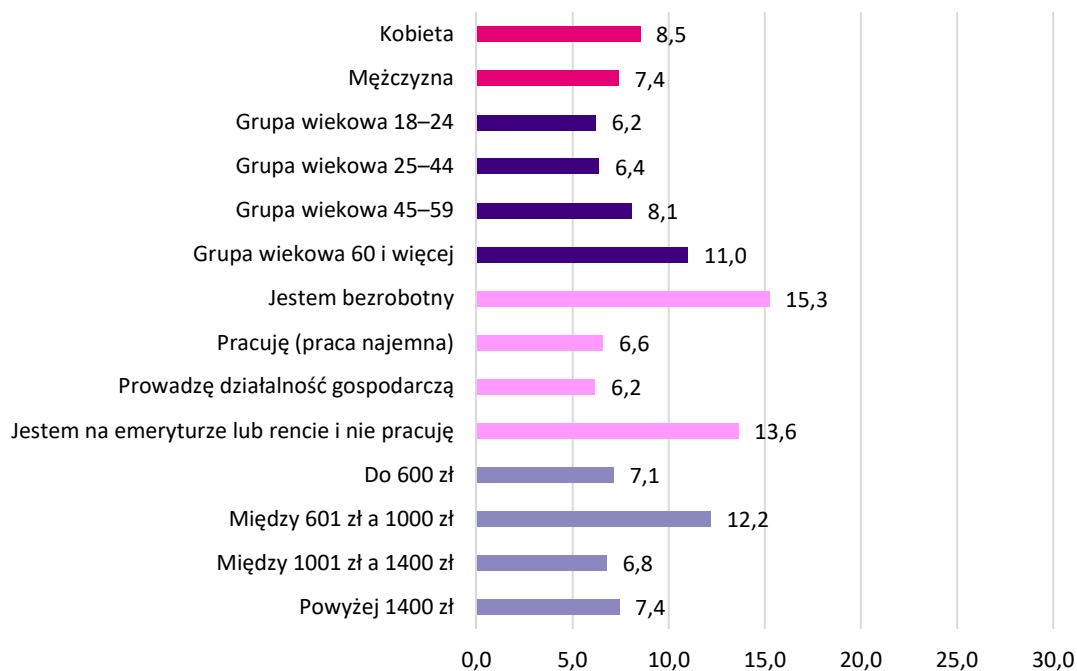
Źródło: opracowanie własna na podstawie wyników badania.

W ramach kategorii „inne”, których odsetek wyniósł 3,3%, najczęściej pojawiały się choroby takie jak:

- alergia;
- choroba tarczycy;
- choroba Hashimoto;
- schorzenia dermatologiczne;
- schorzenia ginekologiczne.

Warto również przeanalizować, które grupy Małopolan najczęściej zmagają się z depresją, nazywaną chorobą cywilizacyjną XXI wieku. Zmagania z tą chorobą dotknęły 8,0% respondentów. **W świetle wyników badania, depresja w największym stopniu dotyka seniorów – 11,0% wskazań i osoby bezrobotne – 15,3% wskazań.** Co ciekawe nie odnotowano w tym przypadku istotnych różnic pod względem osiąganego przez respondentów średniego dochodu netto czy płci.

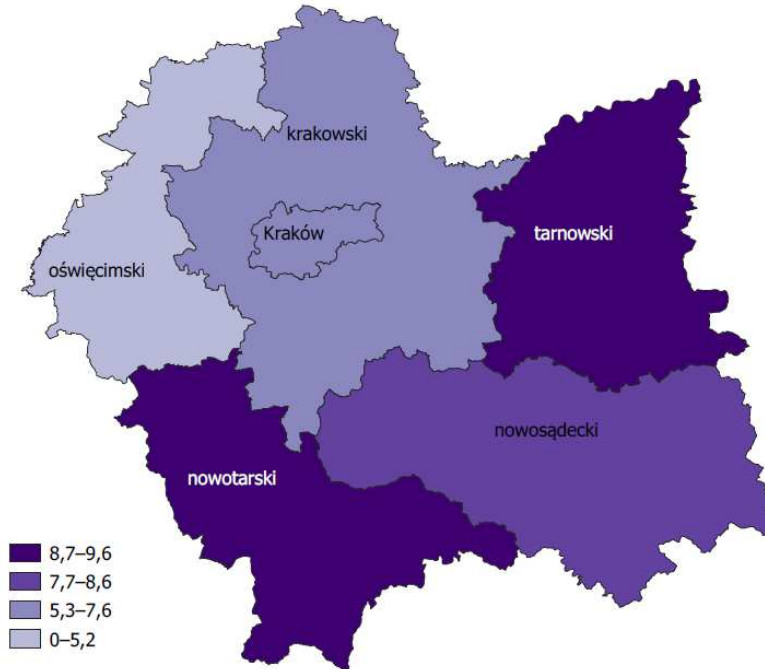
WYKRES 31. Odsetek Małopolan zmagających się z depresją w przekroju na wybrane grupy społeczno-demograficzne (%)

Źródło: opracowanie własna na podstawie wyników badania.

A jak wygląda problem depresji w przekroju na poszczególne podregiony? Najwięcej deklaracji padło w tej kwestii ze strony mieszkańców podregionu tarnowskiego (9,6%), najmniej natomiast – wśród mieszkańców podregionu oświęcimskiego (5,2%).

MAPA 9. Odsetek Małopolan zmagających się z depresją w przekroju na podregion zamieszkania (%)

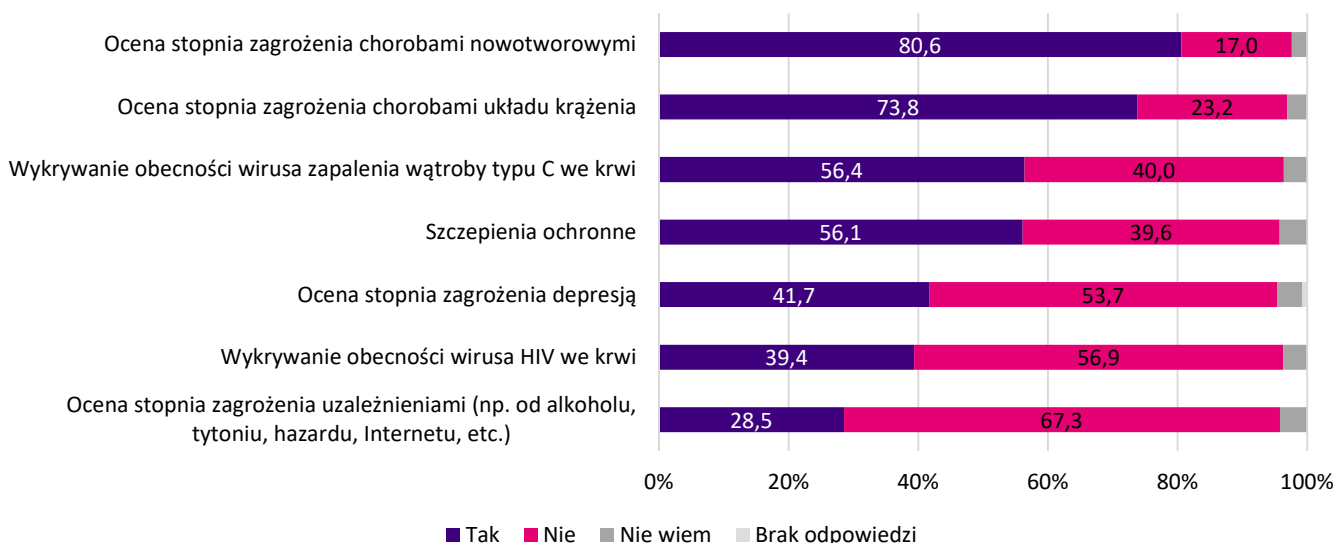
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Zainteresowanie bezpłatnymi świadczeniami profilaktycznymi

Mieszkańcy regionu zostali zapytani, czy byliby zainteresowani skorzystaniem z wybranych badań / świadczeń profilaktycznych, gdyby były one dostępne bezpłatnie i bez konieczności posiadania skierowania od lekarza. Czy Małopolanie chętnie wykonaliby tego typu badania? W świetle danych **największym zainteresowaniem cieszyła się ocena stopnia zagrożenia chorobami nowotworowymi – ponad 80,0% deklaracji**. Niemal 3/4 badanych Małopolan byłoby chętnych wykonać ocenę stopnia zagrożenia chorobami układu krążenia. Ponad połowa respondentów zadeklarowała też zainteresowanie bezpłatnym wykrywaniem obecności wirusa zapalenia wątroby typu C we krwi oraz szczepieniami ochronnymi.

WYKRES 32. Zainteresowanie Małopolan wykonywaniem bezpłatnych świadczeń profilaktycznych bez konieczności posiadania skierowania od lekarza (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

W ramach kategorii „inne” (3,5%) Małopolanie najczęściej wskazywali na następujące bezpłatne świadczenia profilaktyczne:

- badania okulistyczne;
- badania laryngologiczne;
- badania RTG;
- badania gastroenterologiczne.

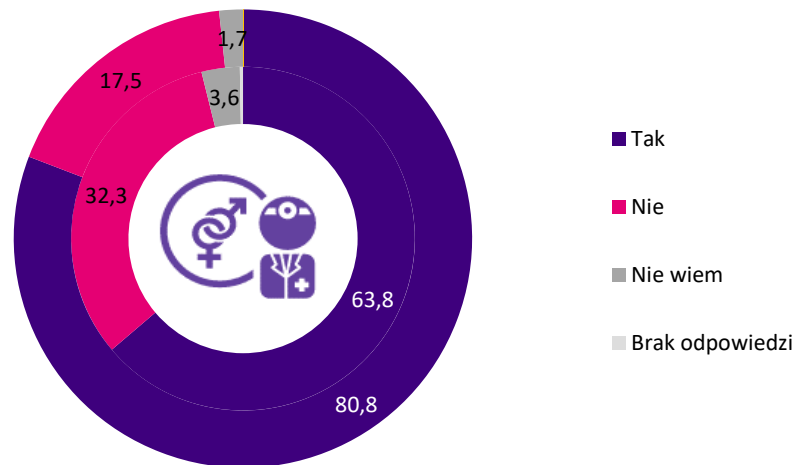
RYCINA 10. Trzy typy bezpłatnych świadczeń profilaktycznych cieszące się największym zainteresowaniem wśród Małopolan (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Pozytywny wydaje się fakt, że **ponad 80,0% Małopolanek zadeklarowało zainteresowanie wykonaniem bezpłatnego badania USG piersi**. Odsetek mężczyzn, który wykazał chęć wykonania bezpłatnego badania prostaty był niestety niższy, tj. 63,8%.

WYKRES 33. Zainteresowanie Małopolanek skorzystaniem z bezpłatnego badania USG piersi (wykres zewnętrzny) i zainteresowanie Małopolan skorzystaniem z bezpłatnego badania prostaty (wykres wewnętrzny) (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA I ŚWIADOMOŚĆ EKOLOGICZNA

Jak wynika z badania przeprowadzonego w 2019 roku wśród Polaków na zlecenie Ministerstwa Klimatu⁸, **jedynie 1/3 obywateli w skali kraju podejmuje działania na rzecz ochrony swojego zdrowia, związane z jakością powietrza w miejscu ich zamieszkania**. Do czynności, na których wykonywanie wskazuje się najczęściej, należą: śledzenie komunikatów dotyczących aktualnego stanu powietrza oraz ograniczanie czasu przebywania na powietrzu podczas alarmu smogowego. Również **co trzeci Polak podjął przedsięwzięcia, na rzecz zmniejszenia emisji zanieczyszczeń**, w tym celu najczęściej: rezygnuje z poruszania się samochodem na rzecz ekologicznych form transportu, zmienia system ogrzewania domu bądź mieszkania oraz wymienia domowy sprzęt AGD/RTV na energooszczędny.

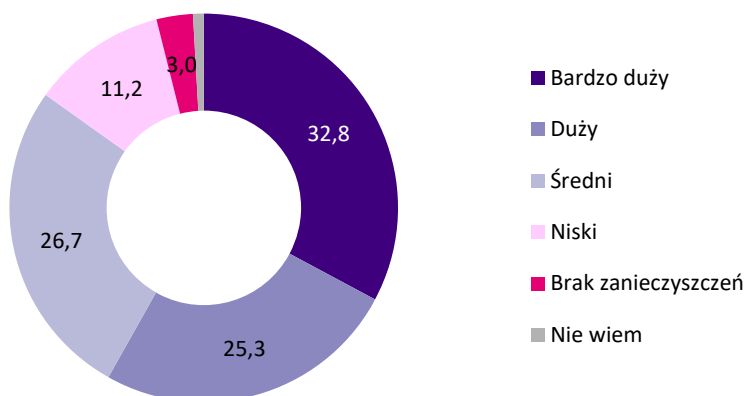
Poziom zanieczyszczenia powietrza w miejscu zamieszkania

W świetle danych **niemal 60,0% badanych Małopolan ocenia stopień zanieczyszczenia powietrza w swoim miejscu zamieszkania jako „bardzo duży” lub „duży”**. Odpowiedź „bardzo duży” wskazało około 1/3 respondentów. Brak zanieczyszczeń w swojej najbliższej okolicy zamieszkania zadeklarowało zaledwie 3,0% Małopolan.

⁸ Ministerstwo Klimatu, *Jednotematyczne badanie świadomości i zachowań ekologicznych mieszkańców Polski – jakość powietrza*, wyd. Ministerstwa Klimatu, Warszawa 2019.

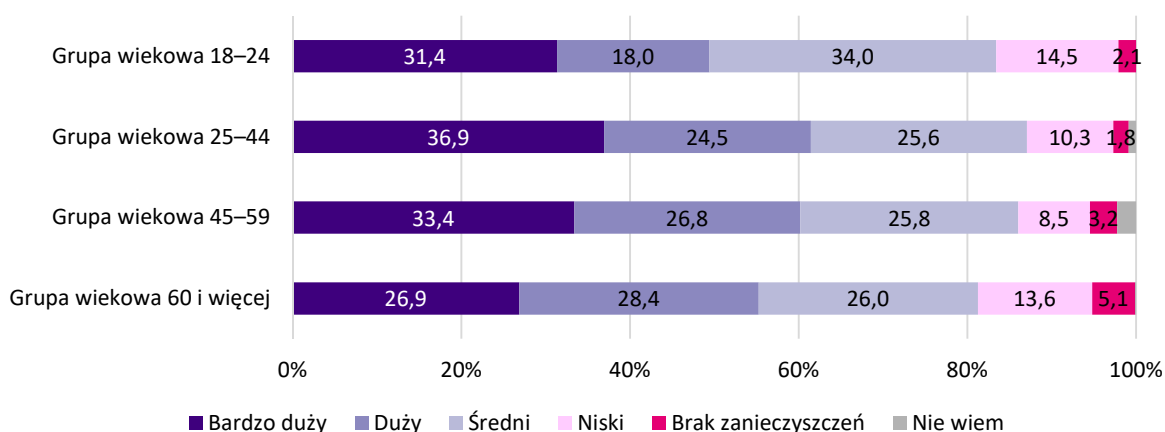
WYKRES 34. Ocena Małopolan dotycząca poziomu zanieczyszczenia powietrza w swoim miejscu zamieszkania (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Seniorzy najlepiej spośród wszystkich grup wiekowych oceniają stan jakości powietrza w swoim miejscu zamieszkania. W ich przypadku odnotowano bowiem najmniejszy odsetek wskazań „bardzo duży” (26,9%) oraz najwięcej deklaracji dla braku występowania zanieczyszczeń (5,1%).

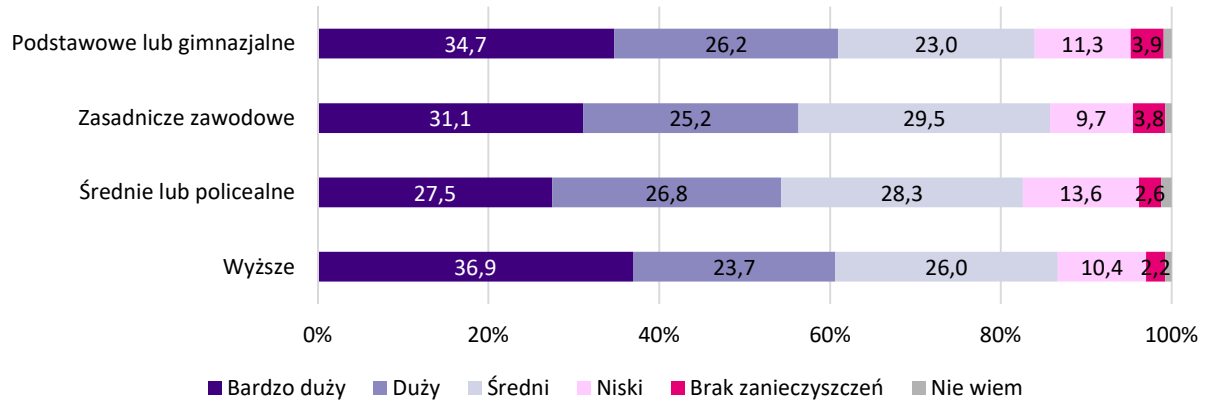
WYKRES 35. Ocena Małopolan dotycząca poziomu zanieczyszczenia powietrza w miejscu zamieszkania a wiek (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Najbardziej sceptycznie do jakości powietrza w swoim miejscu zamieszkania podchodzą respondenci z wykształceniem wyższym. Wśród ich odpowiedzi na pytania zanotowano najwięcej deklaracji dla wskazania „bardzo duży” (36,9%) oraz najmniej dla wskazania „brak zanieczyszczeń” (2,2%).

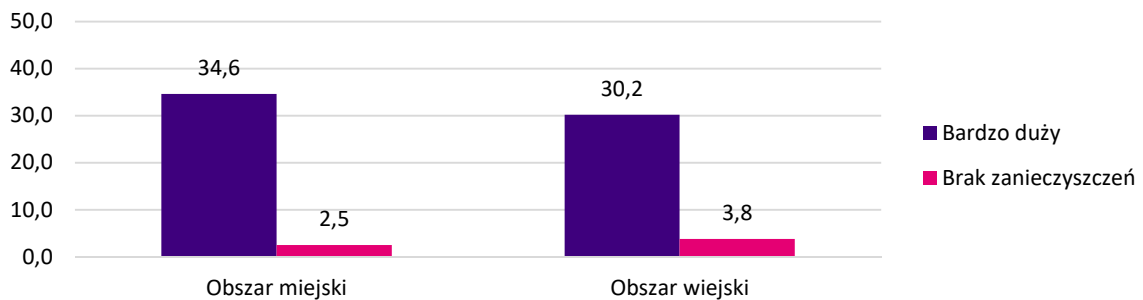
WYKRES 36. Ocena Małopolan dotycząca poziomu zanieczyszczenia powietrza w miejscu zamieszkania a poziom wykształcenia (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Mieszkańcy miast nieznacznie częściej wskazywali na „bardzo duży” stopień zanieczyszczenia powietrza w miejscu swojego zamieszkania, niż respondenci z obszarów wiejskich.

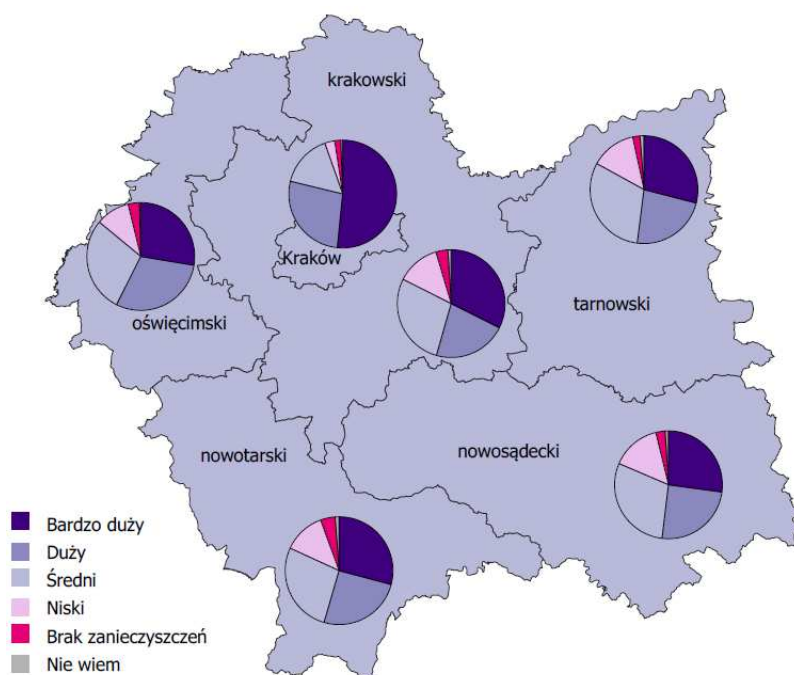
WYKRES 37. Ocena Małopolan dotycząca poziomu zanieczyszczenia powietrza w miejscu zamieszkania a obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Mieszkańcy Krakowa najczęściej deklarowali, że w ich miejscu zamieszkania występuje „bardzo duży” stopień zanieczyszczenia powietrza – ponad 50,0% wskazań. Z kolei najwięcej deklaracji dla „brak zanieczyszczeń” (4,4%) odnotowano w podregionie nowotarskim.

MAPA 10. Ocena Małopolan dotycząca poziomu zanieczyszczenia powietrza w miejscu zamieszkania a podregion zamieszkania (%)

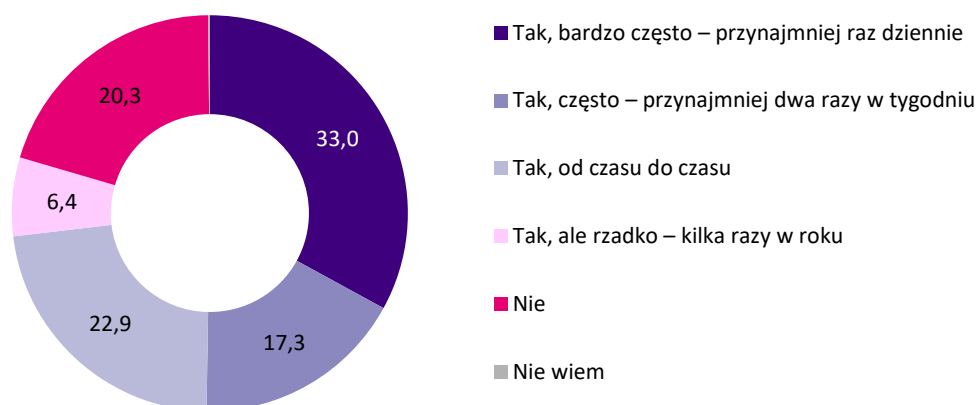
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Sprawdzanie informacji o stanie jakości powietrza

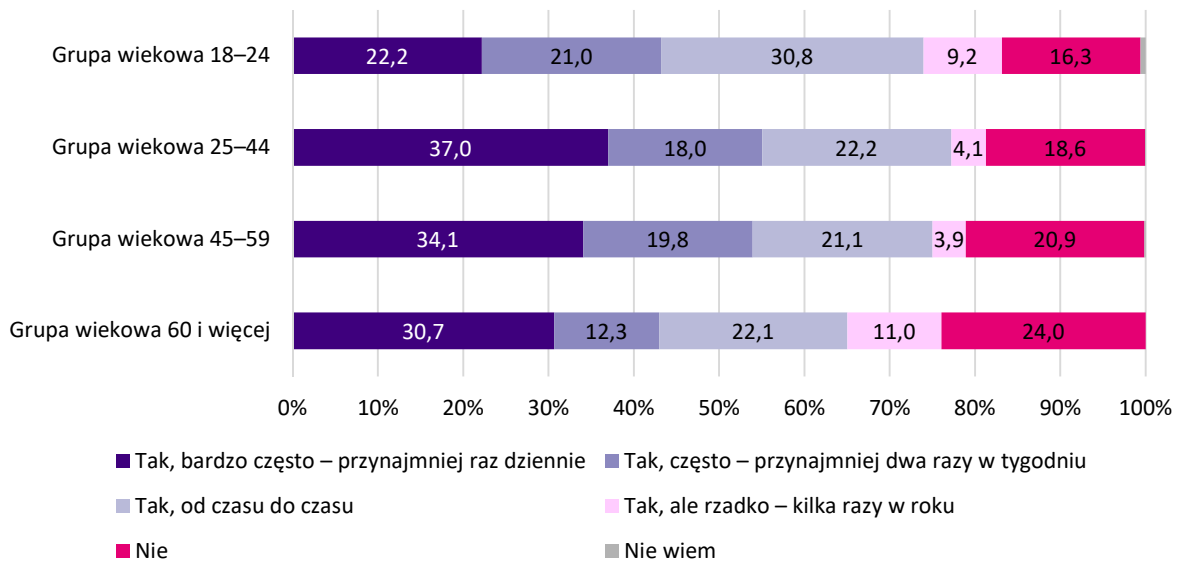
W ramach przeprowadzanego badania Małopolanie zostali zapytani, czy w okresie jesienno-zimowym śledzą informacje na temat aktualnego stanu jakości powietrza w miejscu ich zamieszkania. W tym względzie wyniki ankiety są stosunkowo optymistyczne – **stan jakości powietrza co najmniej dwa razy w tygodniu lub częściej sprawdza ponad połowa respondentów**. 1/3 Małopolan zadeklarowała, że robi to codziennie.

WYKRES 38. Częstotliwość sprawdzania przez Małopolan informacji o stanie jakości powietrza (%)

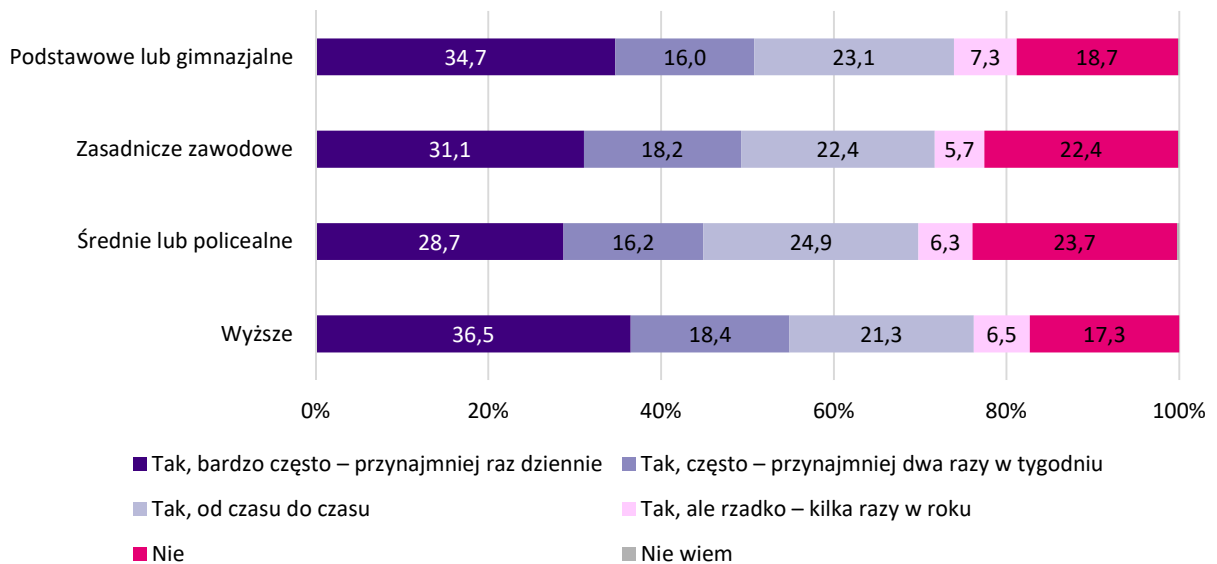
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Najrzadziej informacje o stanie jakości powietrza w miejscu swojego zamieszkania sprawdzają seniorzy – niemal 1/4 deklaracji dla odpowiedzi „nie”.

WYKRES 39. Częstotliwość sprawdzania przez Małopolan informacji o stanie jakości powietrza a wiek (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

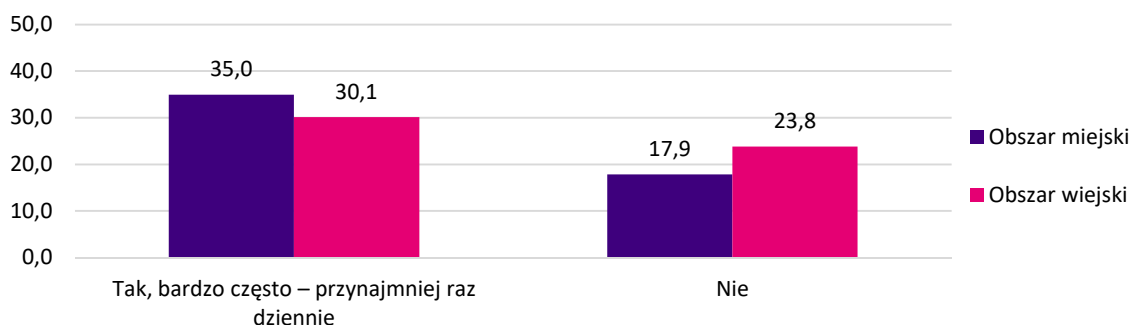
Respondenci z wykształceniem wyższym najczęściej spośród pozostałych grup deklarują sprawdzanie informacji o stanie jakości powietrza w miejscu zamieszkania – 36,5% wykonuje tę czynność „przynajmniej raz dziennie”.

WYKRES 40. Częstotliwość sprawdzania przez Małopolan informacji o stanie jakości powietrza a poziom wykształcenia (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Respondenci z obszarów wiejskich w przypadku odpowiedzi udzielanej na to samo pytanie zdecydowanie częściej wskazywali odpowiedź „nie” (23,8%) niż mieszkańcy miast (17,9%).

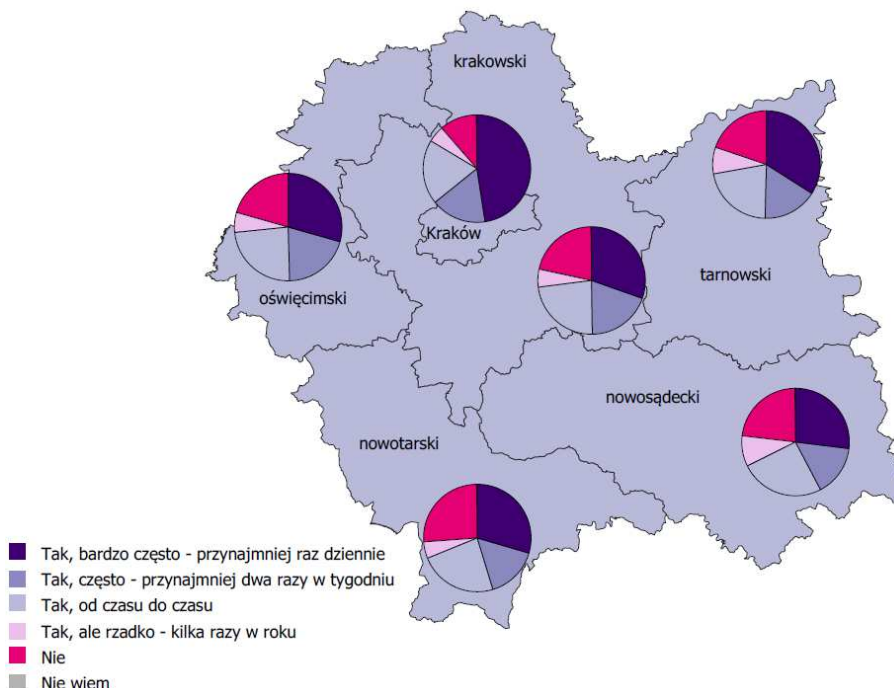
WYKRES 41. Częstotliwość sprawdzania przez Małopolan informacji o stanie jakości powietrza a obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

W przekroju regionalnym **najczęściej informacje o stanie jakości powietrza sprawdzają mieszkańcy Krakowa** – 47,6% wskazań dla „przynajmniej raz dziennie”. Ponad 1/4 mieszkańców podregionu nowotarskiego zadeklarowała z kolei, że nie szuka takich informacji wcale.

MAPA 11. Częstotliwość sprawdzania przez Małopolan informacji o stanie jakości powietrza a podregion zamieszkania (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Źródła informacji o stanie jakości powietrza

Jak wynika z danych, **głównym źródłem informacji Małopolan na temat aktualnego stanu jakości powietrza w miejscu ich zamieszkania są strony i portale internetowe** – 57,1% wskazań. Niemal połowa wskazań dotyczyła także aplikacji mobilnych (48,1%). W czołowej trójce najczęściej wskazywanych źródeł uplasowała się również telewizja – 23,8%.

RYCINA 11. Trzy źródła najczęściej wykorzystywane przez Małopolan do pozyskiwania informacji o stanie jakości powietrza w miejscu zamieszkania (%)

57,1%

strony i portale
internetowe

48,1%

aplikacje mobilne

23,8%

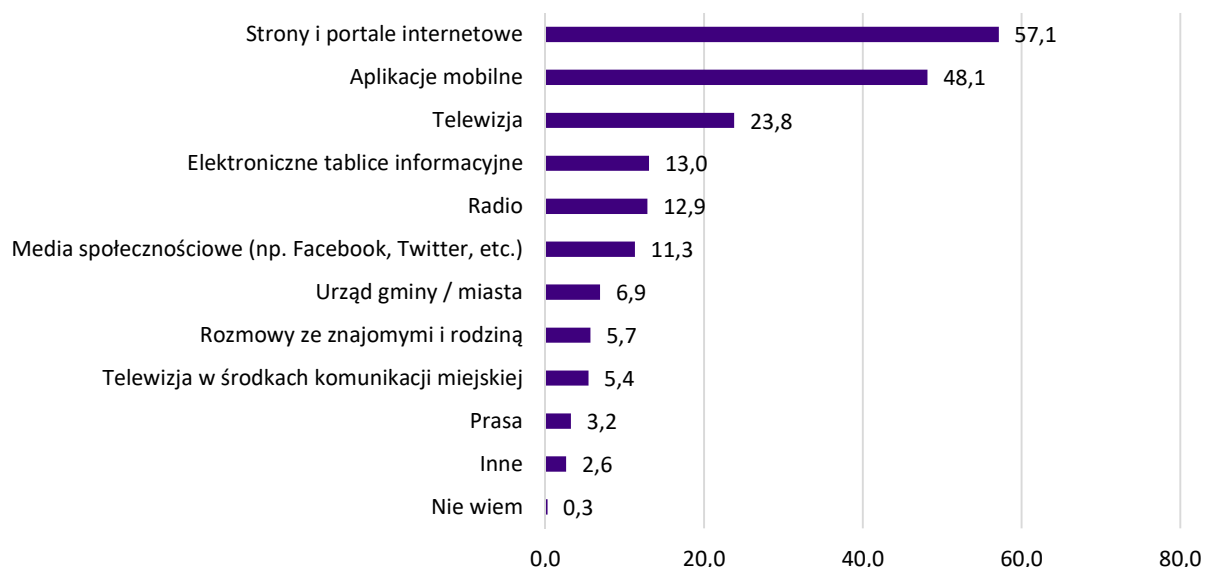
telewizja

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Małopolanie, śledząc informacje na temat bieżącego stanu jakości powietrza w ich okolicy, zdecydowanie najrzadziej korzystają ze źródła, jakim jest prasa (3,2%). Wśród respondentów, którzy wybrali wskazanie „inne” (2,6%), najczęściej padały odpowiedzi:

- własne zmysły (węchu, wzroku);
- własny czujnik / urządzenie pomiarowe;
- informacje z placówek edukacyjnych.

WYKRES 42. Źródła, z jakich Małopolanie czerpią informacje o stanie jakości powietrza (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

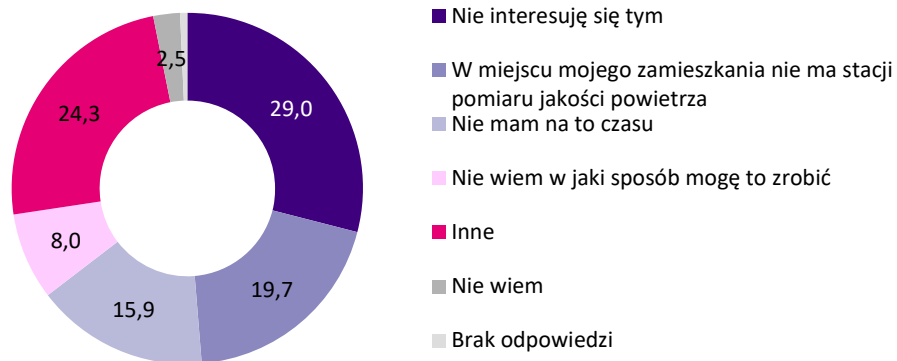
Przyczyny braku monitorowania jakości powietrza

Małopolanom, którzy zadeklarowali, że nie sprawdzają wcale aktualnego stanu jakości powietrza w ich miejscu zamieszkania, zadano pytanie o motywacje, jakie nimi w tej sprawie kierują. Najwięcej, tj. około **30,0% respondentów nie śledzi informacji o aktualnym stanie zanieczyszczenia powietrza, ponieważ ich to nie interesuje.** Niemal 1/5 danej grupy Małopolan wskazała, że w miejscu ich zamieszkania nie ma stacji

pomiaru jakości powietrza. W trójce najczęściej wymienianych powodów znalazł się także brak czasu, który zadeklarowało 15,9% respondentów.

WYKRES 43. Dlaczego Małopolanie nie monitorują stanu jakości powietrza w miejscu zamieszkania (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Chętnie wybierano również odpowiedź „inne” – 24,3% deklaracji i w tym przypadku wskazywano przede wszystkim na:

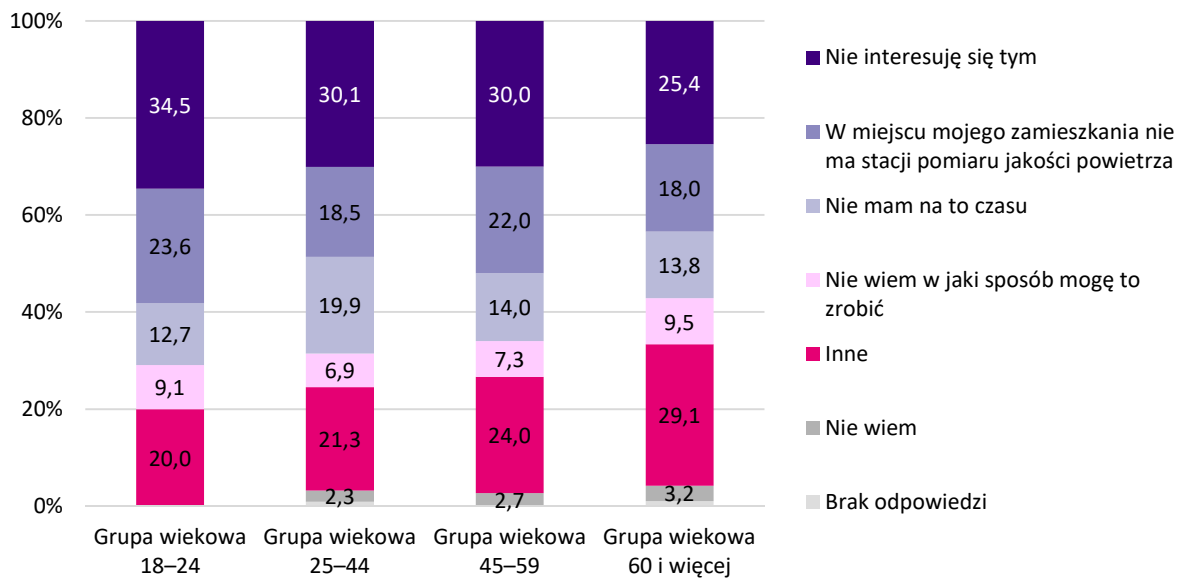
- brak możliwości wpłynięcia na poprawę sytuacji;
- przekonanie o braku zanieczyszczenia powietrza i realnego zagrożenia;
- informacje ogólnodostępne;
- świadomość dotyczącą stale złej jakości powietrza.

RYCINA 12. Trzy główne powody, dla których Małopolanie nie monitorują stanu jakości powietrza (%)

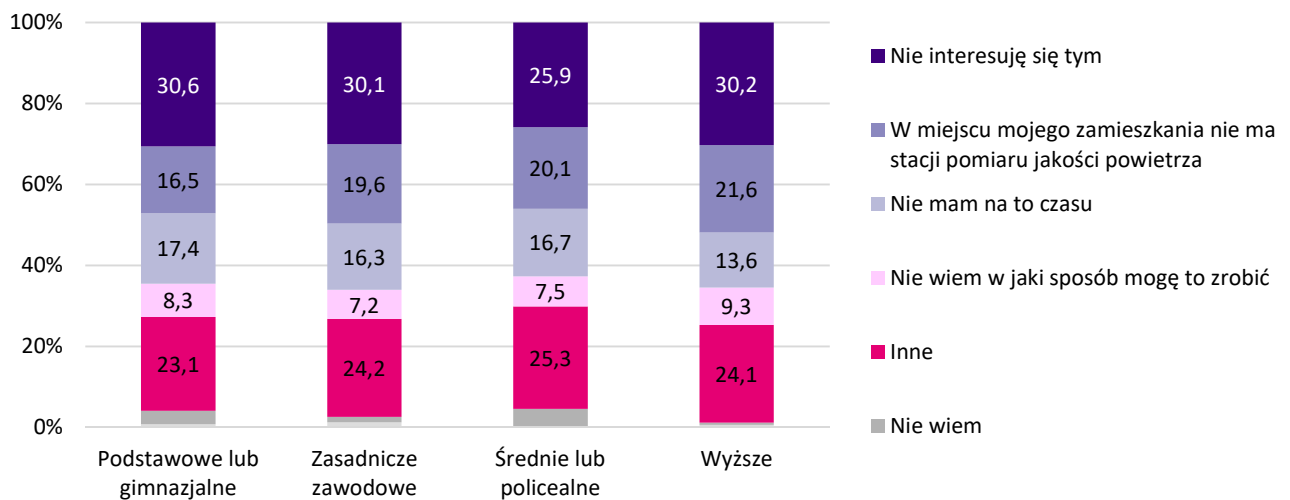
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Niepokoić może fakt, że **osoby z najmłodszej grupy wiekowej najczęściej spośród pozostałych grup wskazywały odpowiedź „nie interesuję się tym”** – 34,5% wskazań. Z kolei największy odsetek dla „nie wiem, w jaki sposób mogę to zrobić” dotyczył seniorów (9,5%).

WYKRES 44. Powody, dla których Małopolanie nie monitorują stanu jakości powietrza a wiek (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

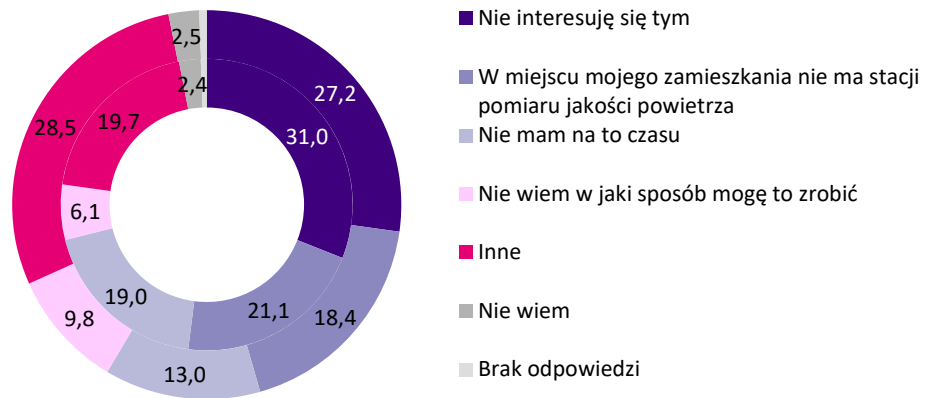
Co ciekawe, stosunkowo najczęściej wskazań dla odpowiedzi „nie wiem w jaki sposób mogę to zrobić” padło ze strony respondentów z wykształceniem wyższym – 9,3%.

WYKRES 45. Powody, dla których Małopolanie nie monitorują stanu jakości powietrza a poziom wykształcenia (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Mieszkańcy wsi częściej wskazywali, że nie interesują się aktualnym stanem jakości powietrza (31,0%) w porównaniu do respondentów z miast (27,2%).

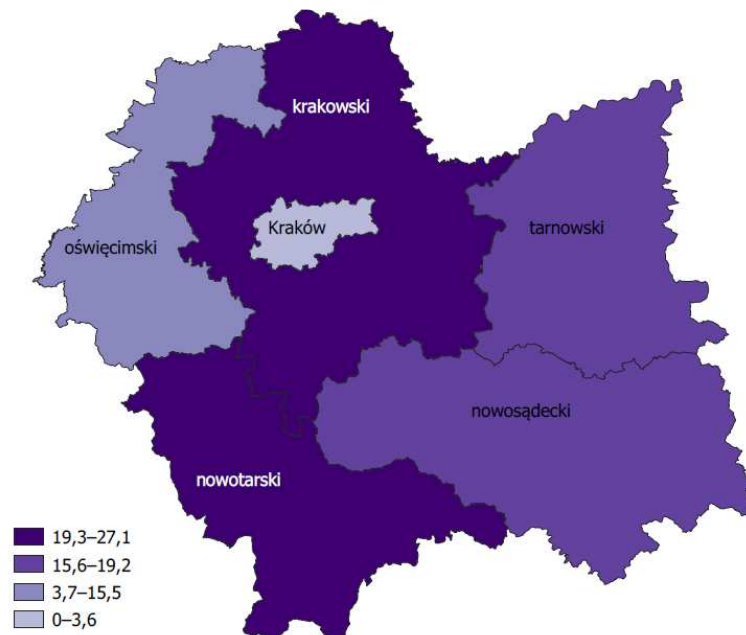
WYKRES 46. Powody, dla których Małopolanie nie monitorują stanu jakości powietrza a obszar zamieszkania (miejski – wykres zewnętrzny, wiejski – wykres wewnętrzny) (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Odpowiedź „w miejscu mojego zamieszkania nie ma stacji pomiaru jakości powietrza” najczęściej wskazywana była przez mieszkańców podregionu krakowskiego (27,1%) oraz nowotarskiego (25,4%). **Różnica pomiędzy podregionem krakowskim, a miastem Kraków (3,6%) wyniosła w tym względzie aż 23,5%.**

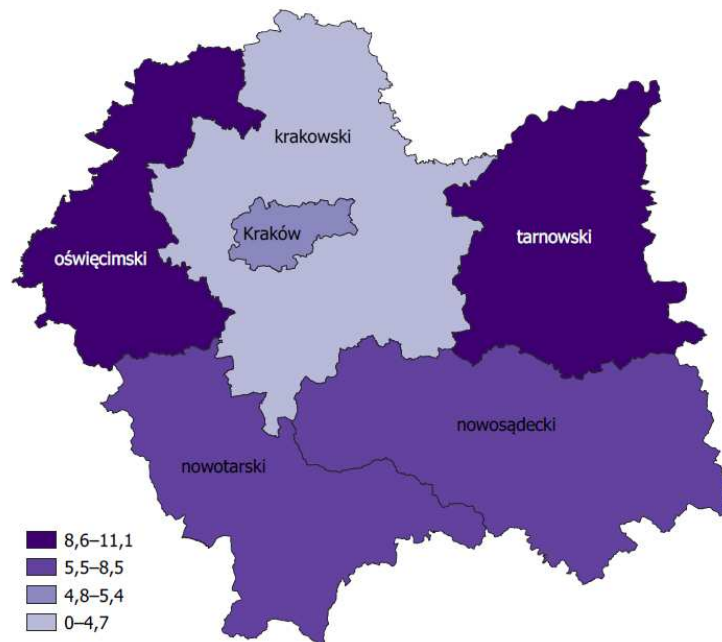
MAPA 12. Odsetek udzielonych przez Małopolan deklaracji „w miejscu mojego zamieszkania nie ma stacji pomiaru jakości powietrza” a podregion zamieszkania (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

W przypadku odpowiedzi „nie wiem jaki sposób mogę to zrobić” najwięcej wskazań (tj. ponad 10,0%) padło ze strony mieszkańców podregionu tarnowskiego i oświęcimskiego.

MAPA 13. Odsetek udzielonych przez Małopolan deklaracji „nie wiem w jaki sposób mogę to zrobić” a podregion zamieszkania (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Wpływ zanieczyszczenia powietrza na określone zachowania

Mieszkańcy regionu zostali poproszeni o ocenę wpływu występowania zanieczyszczenia powietrza w ich miejscu zamieszkania na wybrane zachowania.

Ponad połowa respondentów zadeklarowała, że gdy normy zanieczyszczenia powietrza są przekroczone, to starają się nie wietrzyć mieszkania – 53,7%. Niemał 45,0% badanych Małopolan stara się wtedy ograniczyć wychodzenie na zewnątrz i unika spacerów. **Ponad 1/3 mieszkańców wskazywała na zwiększenie częstotliwości zachorowań (np. ból głowy i zatok, infekcje) podczas dużego zanieczyszczenia powietrza.**

RYCINA 13. Trzy dominujące wśród Małopolan typy zachowań towarzyszące sytuacji przekroczenia norm zanieczyszczenia powietrza (%)

53,7%

ograniczenie wietrzenia
mieszkania

44,9%

ograniczanie spacerów

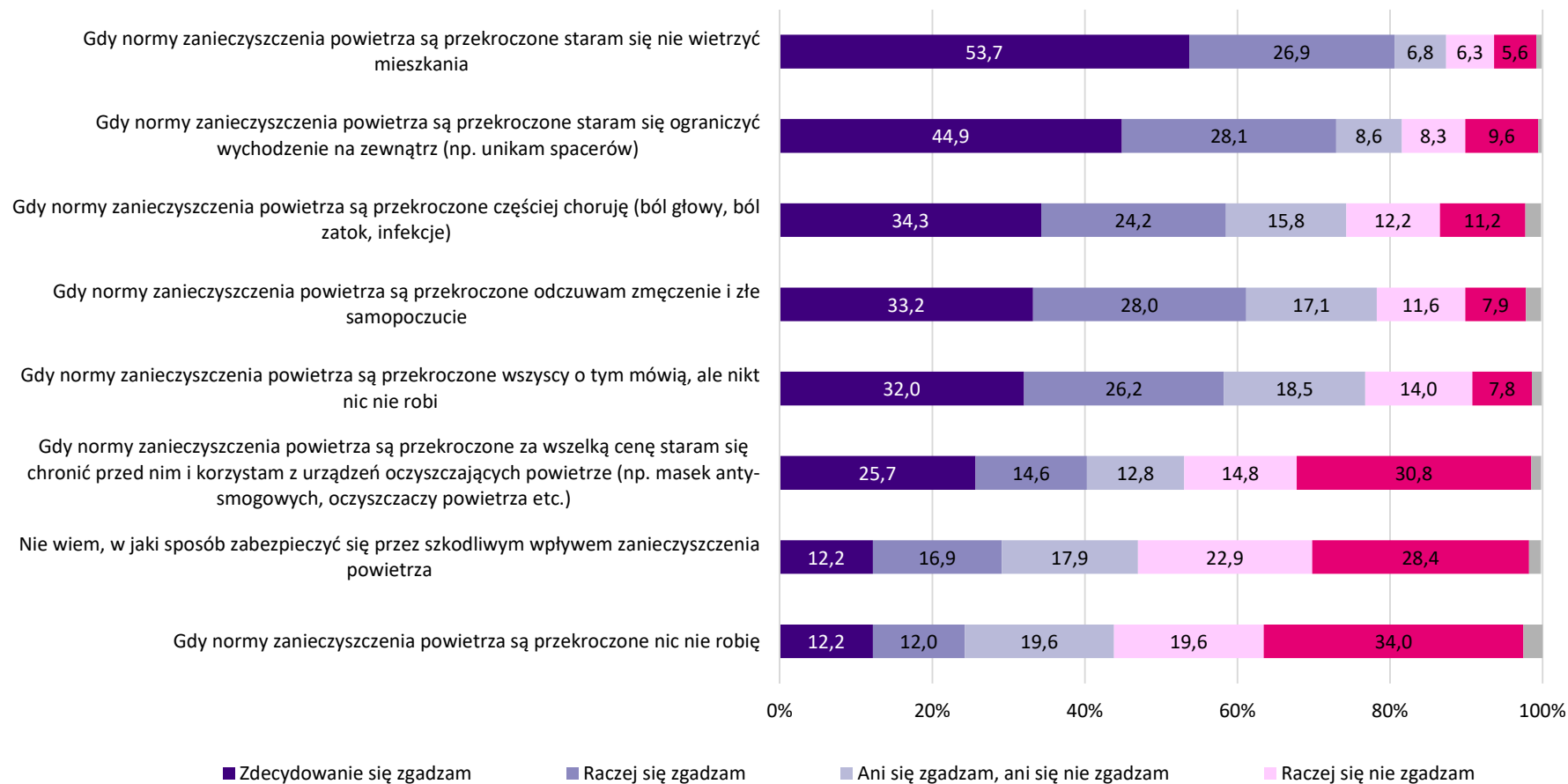
34,3%

większa częstotliwość
zachorowań i infekcji

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

WYKRES 47. Zachowania towarzyszące Małopolanom w trakcie stanu przekroczenia norm zanieczyszczenia powietrza (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

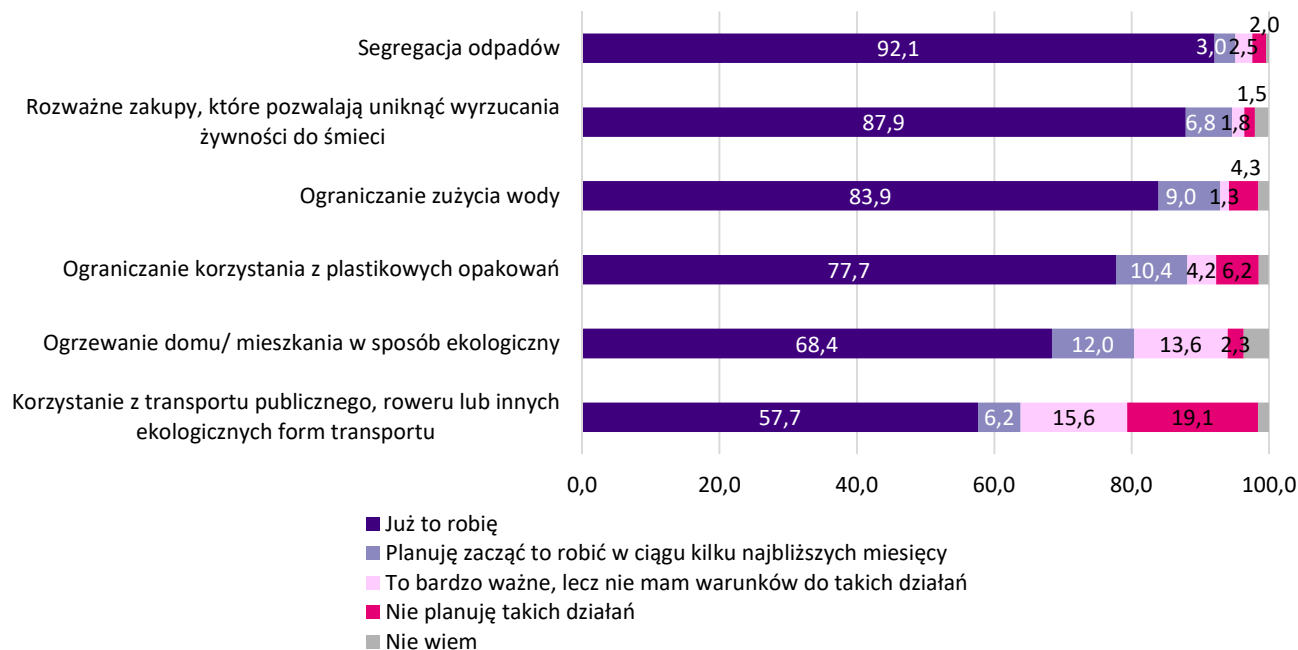
Świadomość ekologiczna i zachowania proekologiczne

Jakie działania przyczyniające się do ochrony środowiska najczęściej podejmują Małopolanie i jaką przyjmują strategię względem wdrażania odpowiedzialnych postaw proekologicznych w życie? W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na fakt, że Małopolanie wykazują pozytywny stosunek do zachowań proekologicznych.

Ponad 90,0% badanych Małopolan zadeklarowało, że segreguje odpady. Znaczna część respondentów twierdziła, że dokonuje rozważnych zakupów, które pozwalają uniknąć wyrzucania żywności do śmieci (87,9%) oraz ogranicza zużycie wody (83,9%).

WYKRES 48. Działania podejmowane przez Małopolan, przyczyniające się do ochrony środowiska (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Małopolanie najrzadziej deklarowali korzystanie z transportu publicznego, roweru lub innych ekologicznych form komunikacji, nie mniej jednak odsetek wskazań wyniósł w tym względzie ponad 50,0%. Odpowiedź „nie planuję takich działań” wskazało w tym przypadku najwięcej, tj. prawie 1/5 respondentów.

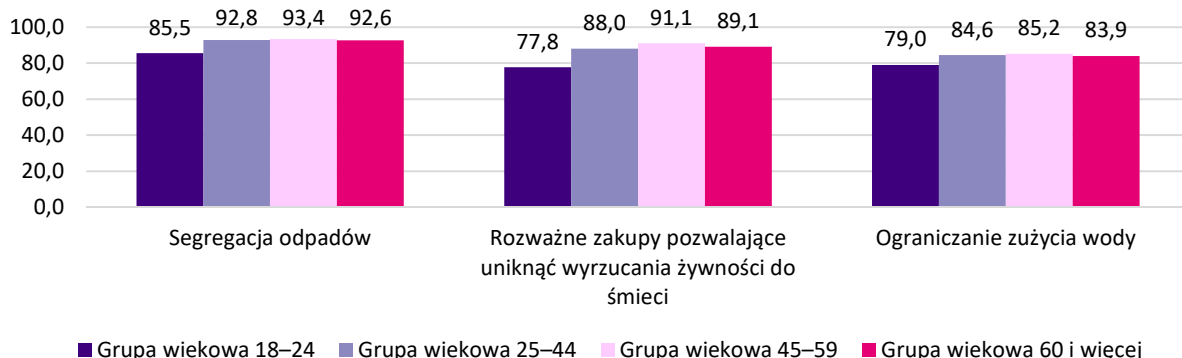
RYCINA 14. Trzy typy zachowań proekologicznych najczęściej wskazywane przez Małopolan (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Niepokoi fakt, że **Małopolanie w wieku 18–24 najrzadziej ze wszystkich grup deklarowali zarówno segregację odpadów, robienie rozważnych zakupów, jak i ograniczanie wody.**

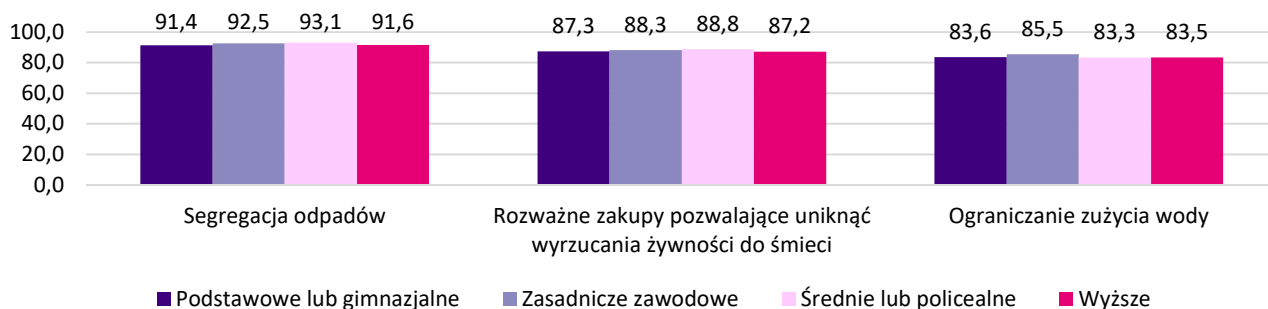
WYKRES 49. Trzy typy zachowań proekologicznych najczęściej wskazywane przez Małopolan a wiek (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

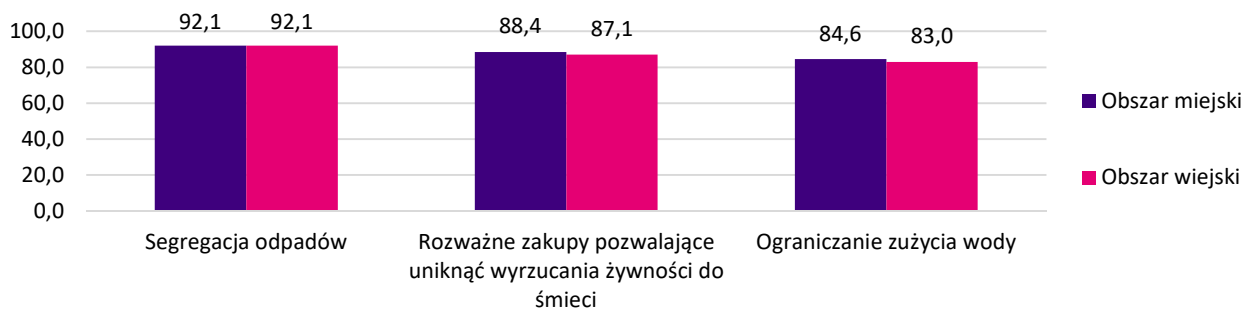
W świetle danych poziom wykształcenia respondentów ani rodzaj zamieszkanego przez nich obszaru nie wpływa znacząco na postawy proekologiczne względem najczęściej wskazywanych aspektów.

WYKRES 50. Trzy typy zachowań proekologicznych najczęściej wskazywane przez Małopolan a poziom wykształcenia (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

WYKRES 51. Trzy typy zachowań proekologicznych najczęściej wskazywane przez Małopolan a obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)

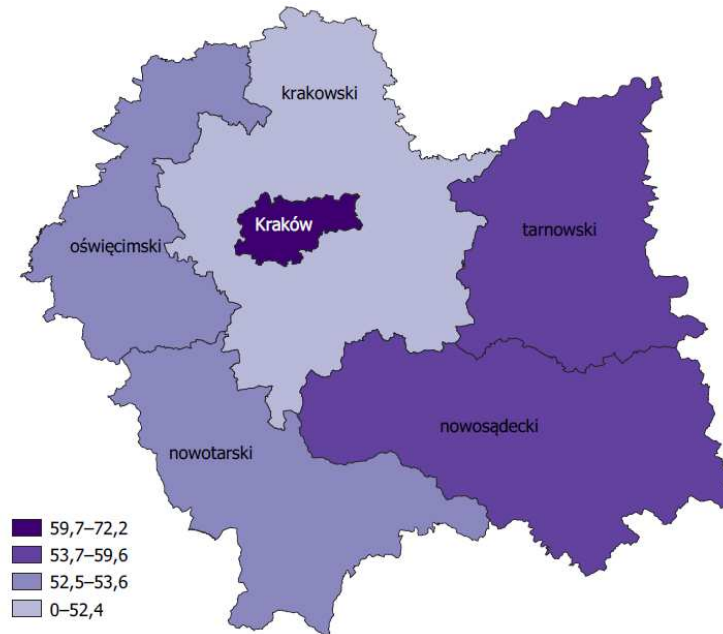

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania

Interesująco przedstawia się kwestia korzystania przez Małopolan z ekologicznych form transportu. Notuje się w tym zakresie znaczne różnice w przekroju na podregiony. Zdecydowanie **najwięcej deklaracji dotyczących rezygnacji z poruszania się samochodem na rzecz transportu publicznego, roweru, itp. padło ze strony mieszkańców Krakowa – 72,2%**. Odsetek deklaracji w pozostałych częściach województwa nie przekroczył 60,0%.

Najniższą wartość odnotowano w podregionie krakowskim (52,4%), co w dużej mierze wynika z faktu, że obszar ten zamieszkuje spora część osób dojeżdżających do pracy do Krakowa i napotyających na bariery związane z publicznym bądź prywatnym transportem aglomeracyjnym i kolejowym.

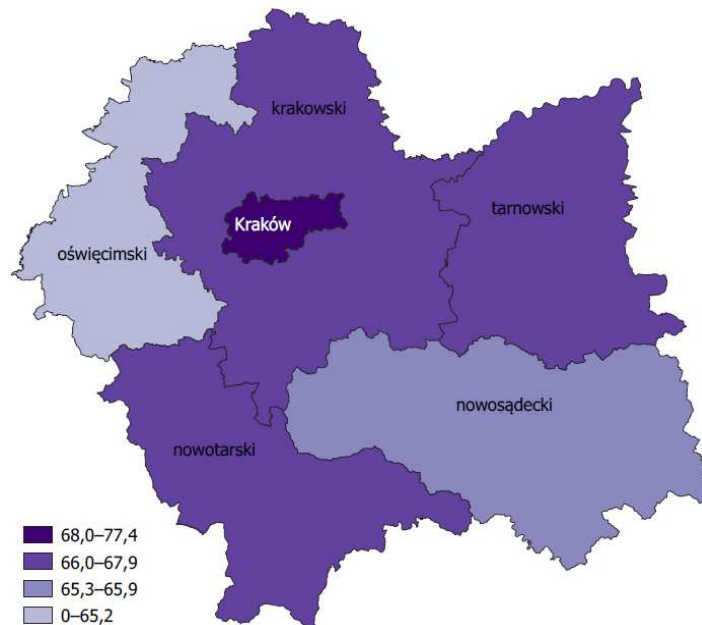
MAPA 14. Małopolanie korzystający z ekologicznych form transportu a podregion zamieszkania (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Mieszkańcy miasta Krakowa najczęściej deklarowali ogrzewanie domu / mieszkania w sposób ekologiczny – 77,4%. Najniższy odsetek (około 65,0%) dotyczył respondentów z podregionów: oświęcimskiego i sądeckiego.

MAPA 15. Ogrzewanie przez Małopolan domu / mieszkania w sposób ekologiczny a podregion zamieszkania (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Niemal 1/5 Małopolan wskazała w przeprowadzonym badaniu, że „nie planuje” zrezygnować z przemieszczania się samochodem na rzecz bardziej ekologicznych form transportu. Jakimi czynnikami determinują tego typu podejście grupy respondentów? Najczęściej wskazywali oni na:

- samochód jako najbardziej wygodny środek transportu;
- brak lub mała liczba połączeń komunikacyjnych;
- konieczność pokonania dużej odległości do pracy;
- brak czasu na zmiany;
- samochód jako jedyny możliwy środek transportu w dotarciu do celu.

Pewien odsetek Małopolan (tj. 6,2%) podchodzi skrajnie sceptycznie i „nie planuje” wdrożyć działań, mających na celu ograniczenie zużycia plastikowych opakowań. Ci respondenci opierają swoje opinie na argumentacji świadczącej o:

- nie przywiązywaniu przez nich uwagi do wybieranych opakowań;
- przekonaniu o braku lub małej ilości dostępnych alternatywnych opakowań;
- przekonaniu, że opakowania plastikowe są najbardziej wygodne;
- przekonaniu, że za opakowania alternatywne będzie trzeba zapłacić wyższą cenę.

13,6% Małopolan zadeklarowało, że **ogrzewanie domu/mieszkania w sposób ekologiczny „jest bardzo ważne, ale nie ma warunków do takich działań”**. Na pytanie „czego dokładnie brakuje” respondenci wskazywali najczęściej na:

- brak wystarczających funduszy;
- brak decyzyjności o metodzie ogrzewania (np. ogrzewanie miejskie);
- brak dostępu do gazociągu.

DIGITALIZACJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Digitalizacja oznacza utrwalenie wszelkiego rodzaju dóbr kultury w formacie cyfrowym (np. książek, eksponatów, obrazów, filmów, zdjęć, map, itp.). Istotą danego procesu jest o wiele bardziej wygodne i komfortowe oraz zazwyczaj bezpłatne udostępnianie i rozpowszechnianie tego rodzaju zasobów za pośrednictwem Internetu.

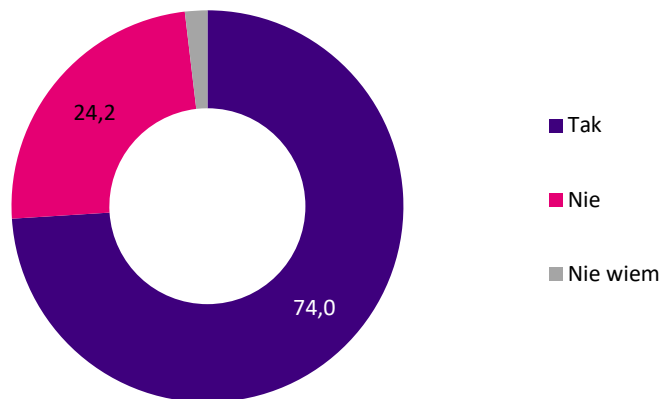
Jak wynika z opublikowanego w 2019 roku badania CBOS⁹, z roku na rok **coraz więcej Polaków korzysta z Internetu oraz jego zasobów** – w podanym roku odsetek deklaracji oscylował wokół 70,0%. W świetle powyżej przytoczonych danych upowszechnianie zasobów dziedzictwa kulturowego on-line stanowić będzie niewątpliwie jeden z istotniejszych środków dotarcia do odbiorców i promowania ich uczestnictwa w życiu kulturalnym.

Wiedza dotycząca możliwości korzystania z zasobów kultury on-line

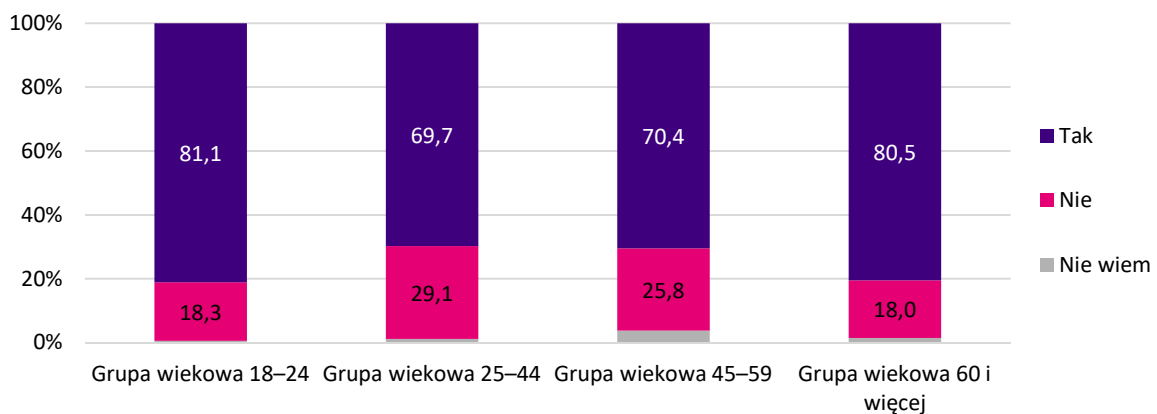
Czy Małopolanie wiedzą, że zasoby dziedzictwa kulturowego w coraz większym stopniu są dostępne za pośrednictwem Internetu dzięki procesowi digitalizacji? Czy są świadomi tego, że mogą z nich korzystać na co dzień bez konieczności wychodzenia z domu? Odpowiedzi respondentów mogą napawać w tej kwestii optymizmem – **niemal 3/4 mieszkańców województwa małopolskiego wie, że może korzystać on-line z cyfrowych zasobów dziedzictwa kulturowego.**

⁹ CBOS, Komunikat z badań CBOS. Korzystanie z Internetu. Nr 95/2019, wyd. CBOS, Warszawa 2019.

WYKRES 52. Czy Małopolanie wiedzą, że na co dzień mogą korzystać z cyfrowych zasobów kultury (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

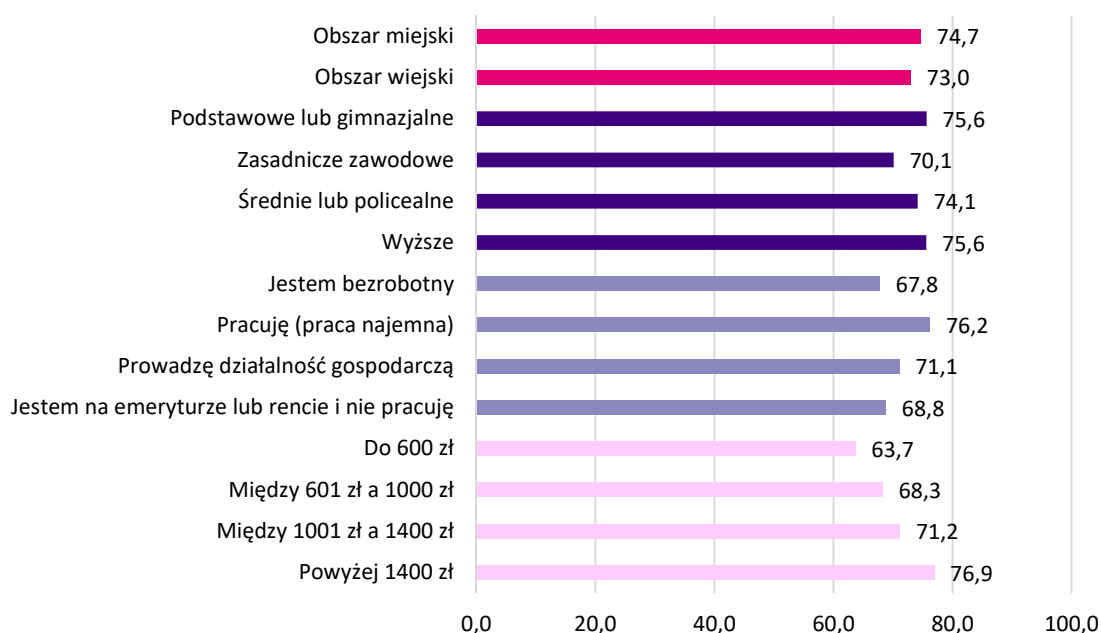
Czy wiek mieszkańców Małopolski odgrywa kluczowe znaczenie w przypadku dysponowania wiedzą na temat funkcjonowania w Internecie zdigitalizowanych zasobów kultury? Okazuje się, że nie do końca. Największy odsetek wskazań pozytywnych dotyczył co prawda respondentów najmłodszych – 81,1%, nie mniej jednak odsetek deklaracji twierdzących wśród seniorów był niewiele niższy – 80,5%.

WYKRES 53. Stan wiedzy Małopolan na temat możliwości korzystania z cyfrowych zasobów kultury a wiek (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Co ciekawe, w tym zakresie nie ma również znaczących różnic między Małopolanami w przełożeniu na ich wykształcenie czy obszar zamieszkania (miasto/wieś). **Notuje się natomiast wzrost poziomu wiedzy o możliwości korzystania z zasobów kultury on-line wraz ze wzrostem średniego dochodu netto** ankietowanych. Mając na uwadze fakt, że większość zasobów cyfrowych dziedzictwa kultury udostępniana jest przez instytucje publiczne bezpłatnie, należałoby w kampaniach informacyjnych położyć większy nacisk na kwestię braku opłat za tego typu formę uczestnictwa w kulturze.

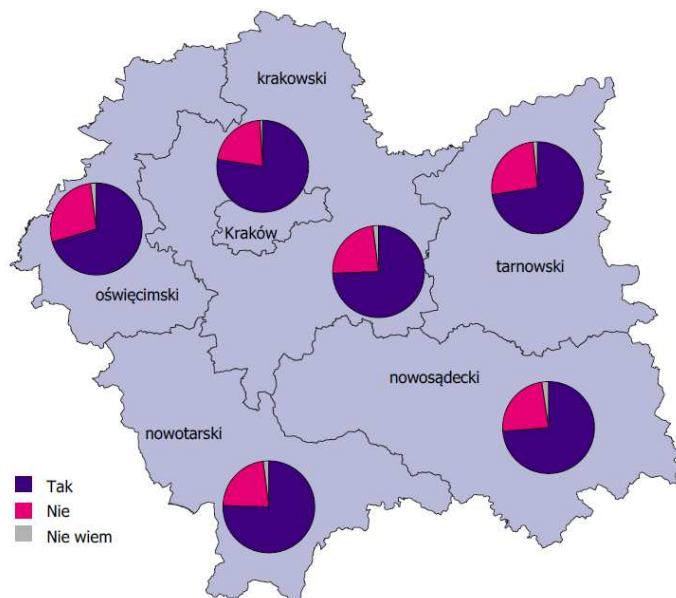
WYKRES 54. Odsetek udzielonych przez Małopolan wskazań „tak” na pytanie dotyczące możliwości korzystania z cyfrowych zasobów kultury a wybrane cechy społeczno-demograficzne (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

A jak przedstawiają się różnice w poziomie wiedzy mieszkańców poszczególnych podregionów województwa małopolskiego dotyczącej digitalizacji zbiorów? **Największym rozpoznaniem w tym zakresie wykazują się mieszkańcy miasta Krakowa – 77,4% wskazań „tak”** na pytanie o możliwości korzystania z cyfrowych zasobów kultury. Odsetek najniższy (70,4%) charakteryzował respondentów z podregionu oświęcimskiego.

MAPA 16. Zakres wiedzy Małopolan na temat możliwości korzystania z cyfrowych zasobów kultury a podregion zamieszkania (%)

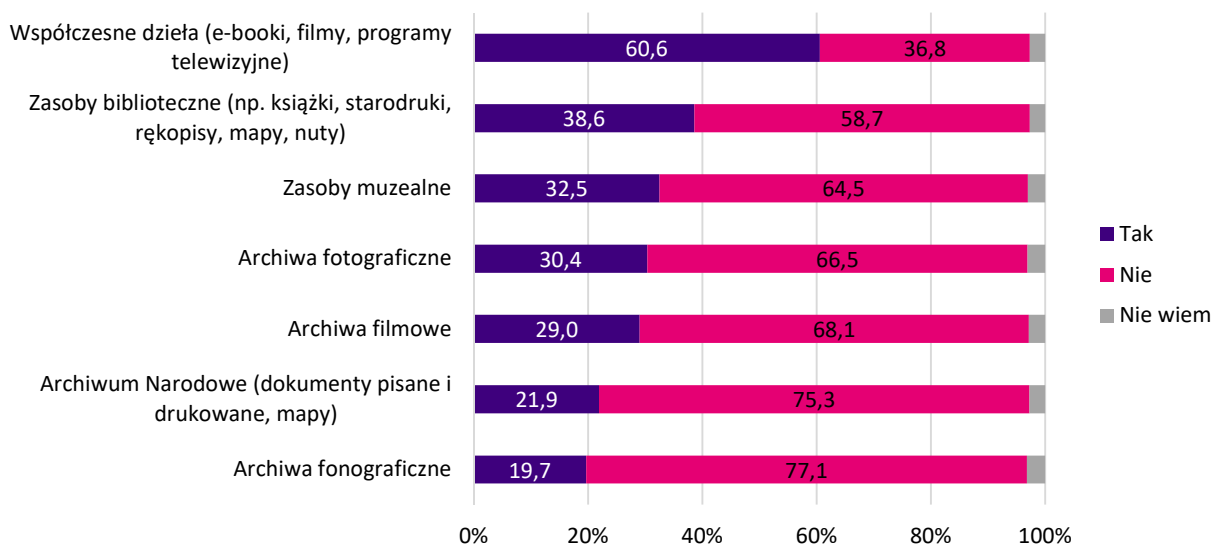
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Korzystanie ze zdigitalizowanych zasobów kultury

Mieszkańcy regionu biorący udział w badaniu zostali poproszeni o wskazanie, czy korzystali kiedykolwiek z wybranych form zdigitalizowanych zasobów dziedzictwa kulturowego. Okazuje się, że **największą popularnością wśród Małopolan cieszą się tzw. współczesne dzieła (np. e-booki, filmy, programy telewizyjne) dostępne za pośrednictwem Internetu**. Korzystanie z danych zasobów zadeklarowało ponad 60,0% respondentów.

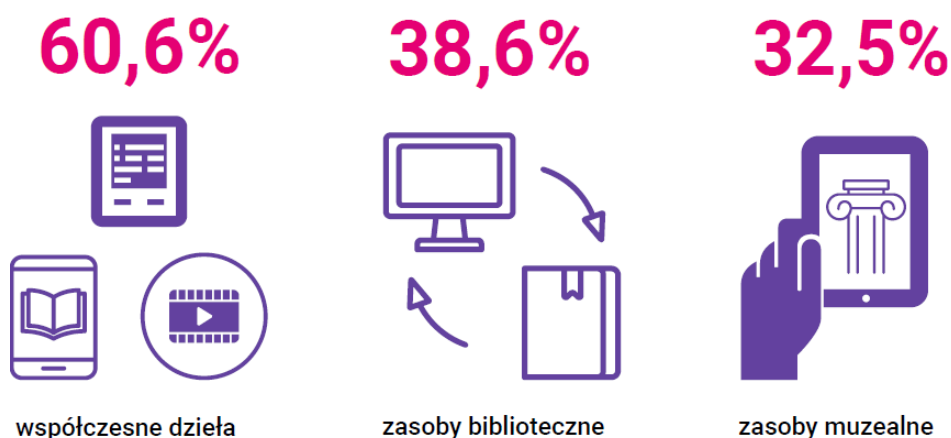
WYKRES 55. Korzystanie przez Małopolan z wybranych form cyfrowych zasobów dziedzictwa kulturowego (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Na drugiej pozycji z wynikiem 38,6% uplasowały się zasoby biblioteczne (np. książki, starodruki, rękopisy, mapy, nuty). Mieszkańcy Małopolski stosunkowo chętnie korzystają również z zasobów muzealnych – 32,5% deklaracji.

RYCINA 15. Trzy rodzaje najczęściej wskazywanych (wykorzystywanych) przez Małopolan cyfrowych zasobów kultury (%)

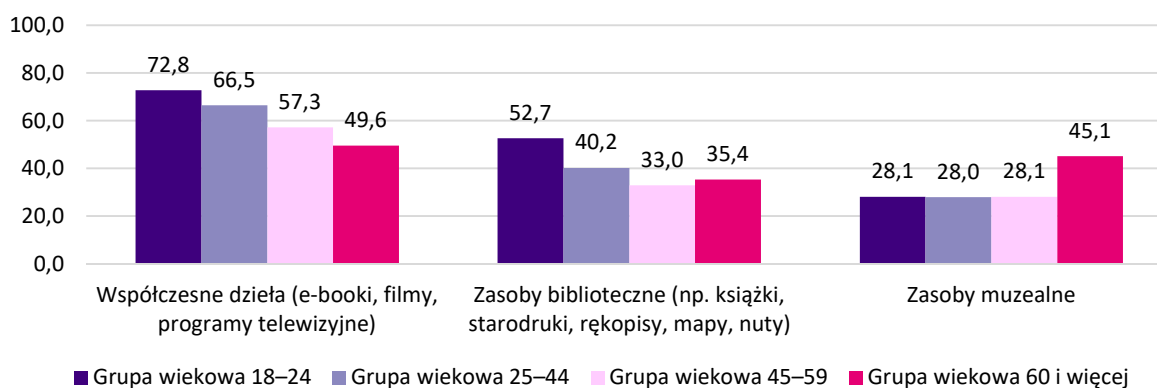

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Najwięcej zwolenników korzystania z tzw. współczesnych dzieł kultury w postaci e-booków, filmów i programów można znaleźć wśród najmłodszej grupy wiekowej respondentów – 72,8% deklaracji.

Zainteresowanie tą formą zasobów spada wraz z wiekiem. Podobnie sytuacja przedstawia się w przypadku zasobów bibliotecznych – Małopolanie w wieku 18–24 lata korzystają z nich najczęściej – 52,7% deklaracji. Warto podkreślić, że **w zakresie wykorzystywania zasobów muzealnych sytuacja przedstawia się zgoła odwrotnie, prym wiodą seniorzy – 45,1% deklaracji.**

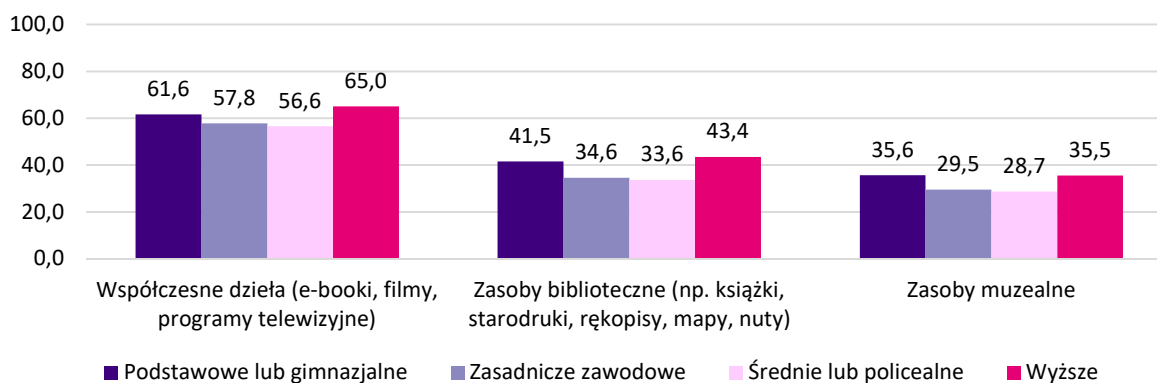
WYKRES 56. Korzystanie przez Małopolan z wybranych form cyfrowych zasobów dziedzictwa kulturowego a wiek (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Analizując sposób korzystania Małopolan z trzech najczęściej wskazywanych przez nich rodzajów cyfrowych zasobów kultury w odniesieniu do poziomu ich wykształcenia należy odnotować, że **osoby z wykształceniem wyższym najczęściej spośród wszystkich grup korzystają z dzieł współczesnych oraz zasobów bibliotecznych.** Pewne zaskoczenie może stanowić fakt, że w przypadku zasobów muzealnych palmę pierwszeństwa przejmują Małopolanie legitymizujący się wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym.

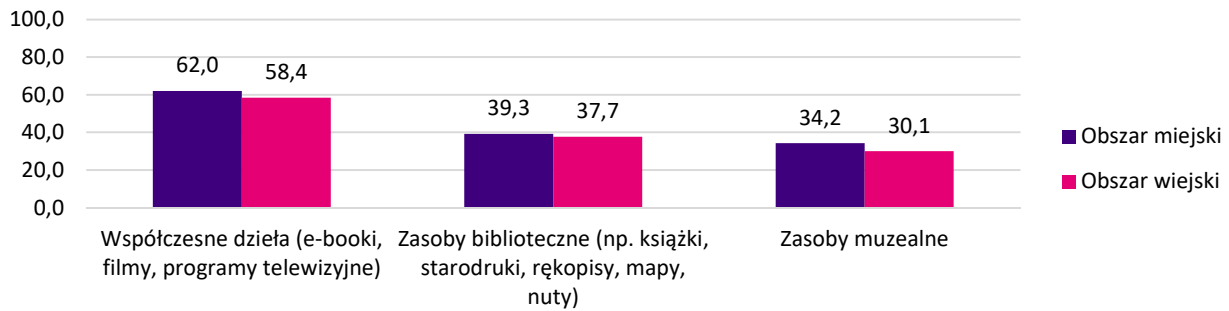
WYKRES 57. Korzystanie przez Małopolan z wybranych form cyfrowych zasobów dziedzictwa kulturowego a poziom wykształcenia (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Małopolanie zamieszkujący obszary miejskie w nieznacznie większym stopniu korzystają ze wszystkich trzech najczęściej wskazywanych form cyfrowych zasobów dziedzictwa kulturowego, przy czym **największa różnica ich wykorzystywania widoczna jest w przypadku zasobów muzealnych – tj. o 4,2 p. p.**

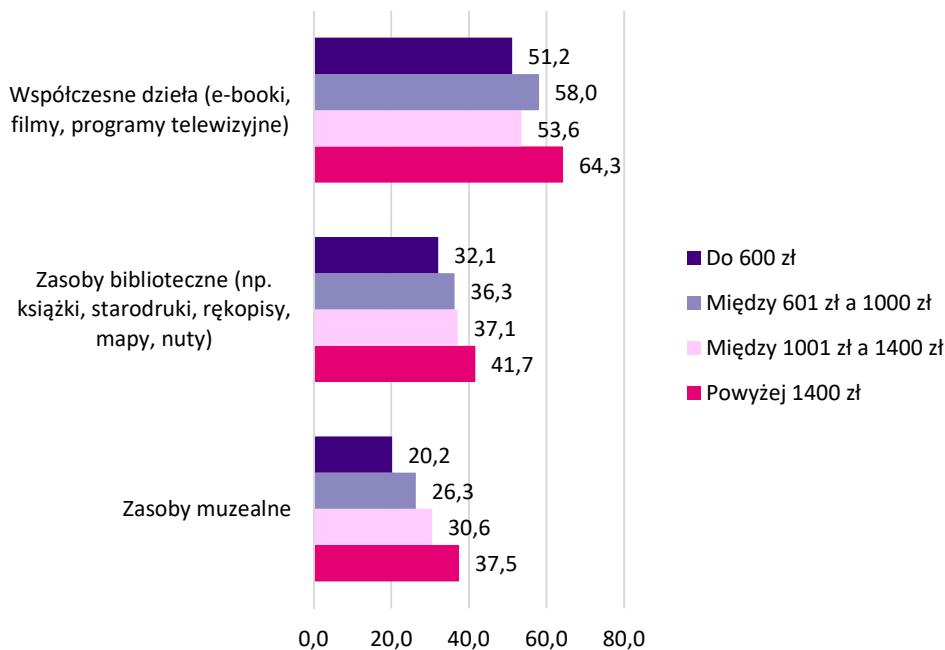
WYKRES 58. Korzystanie przez Małopolan z wybranych form cyfrowych zasobów dziedzictwa kulturowego a obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Mając na uwadze, że znaczna część zasobów cyfrowych on-line z zakresu kultury oferowana jest bezpłatnie przez instytucje publiczne zajmujące się ich digitalizacją, warto przeanalizować w jakim wymiarze z trzech najczęściej wskazywanych przez respondentów rodzajów zasobów korzystają osoby osiągające określony średni dochód netto. **W każdym z trzech przypadków najwięcej deklaracji pozytywnych odnotowano wśród osób osiągających dochód najwyższy (tj. powyżej 1400 zł).**

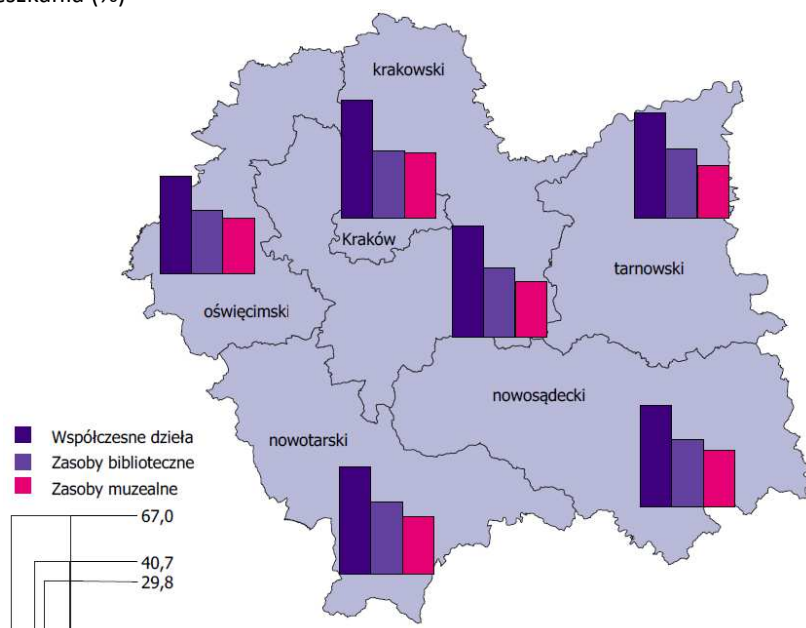
WYKRES 59. Korzystanie przez Małopolan z wybranych form cyfrowych zasobów dziedzictwa kulturowego a średni dochód netto (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

W przekroju na poszczególne podregiony, największe różnice w zakresie korzystania z trzech najczęściej wskazywanych form zasobów e-kultury, odnotowano w przypadku tzw. współczesnych dzieł. Zdecydowanie najczęściej korzystają z nich mieszkańcy stolicy regionu (67,0% deklaracji), a najrzadziej – mieszkańcy podregionu oświęcimskiego – 55,6%.

MAPA 17. Korzystanie przez Małopolan z wybranych form cyfrowych zasobów dziedzictwa kulturowego a podregion zamieszkania (%)

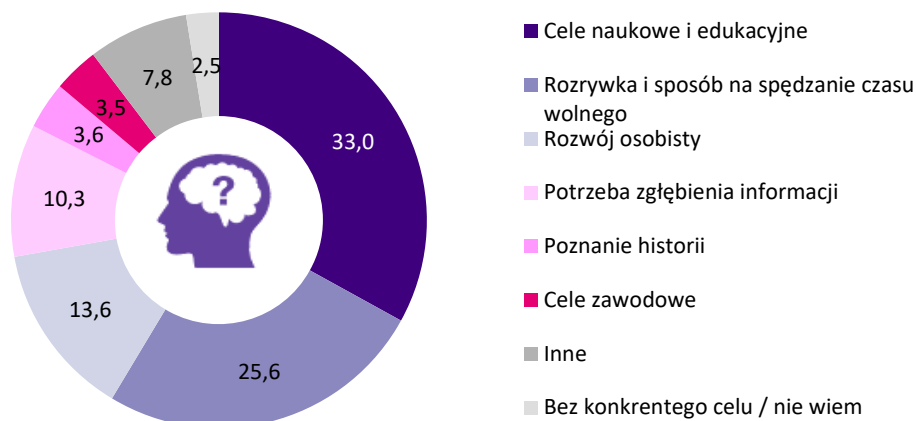
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Czynniki motywujące do korzystania z zasobów kultury on-line

Jak wynika z powyższych zestawień, Małopolanie stosunkowo chętnie wykorzystują cyfrowe zasoby dziedzictwa kulturowego, oferowane za pomocą Internetu. Jakie są ich główne motywy sięgania po tego typu zasoby? Jak wynika z przeprowadzonego badania, **mieszkańcy województwa małopolskiego najczęściej korzystają z cyfrowych zasobów kultury w celach naukowych i edukacyjnych** – aspekt ten stanowił niemal 1/3 wskazań respondentów. Małopolanie widzą także w użytkowaniu zasobów e-kultury sposób na rozrywkę i formę spędzania czasu wolnego – ponad 1/4 wskazań. W czołowej trójce najczęściej wymienianych obszarów znalazł się również aspekt rozwoju osobistego – 13,6% wskazań.

WYKRES 60. Motywy, jakimi kierują się Małopolanie, sięgając po cyfrowe zasoby dziedzictwa kulturowego (%)

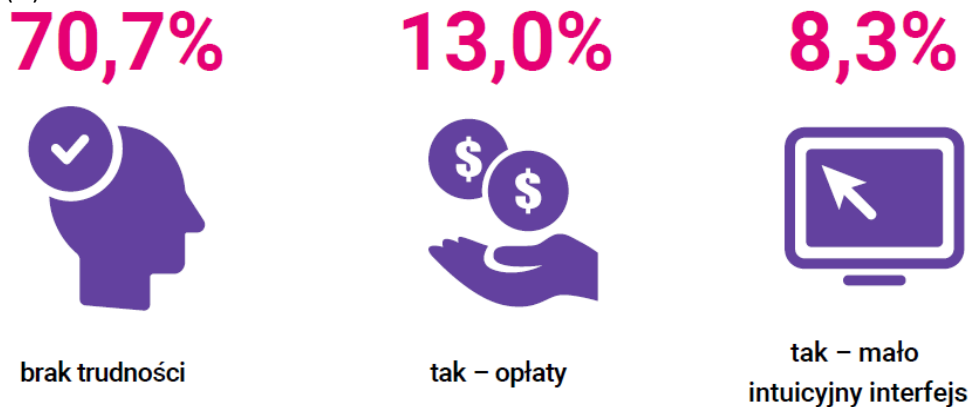
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Ograniczenia w korzystaniu z zasobów kultury on-line

Czy Małopolanie w trakcie użytkowania dostępnych on-line zasobów dziedzictwa kulturowego napotykają na jakieś bariery bądź ograniczenia? W świetle uzyskanych wyników, **aż 70,7% respondentów zadeklarowało, że nie miało trudności ze znalezieniem interesującego ich zasobu e-kultury.**

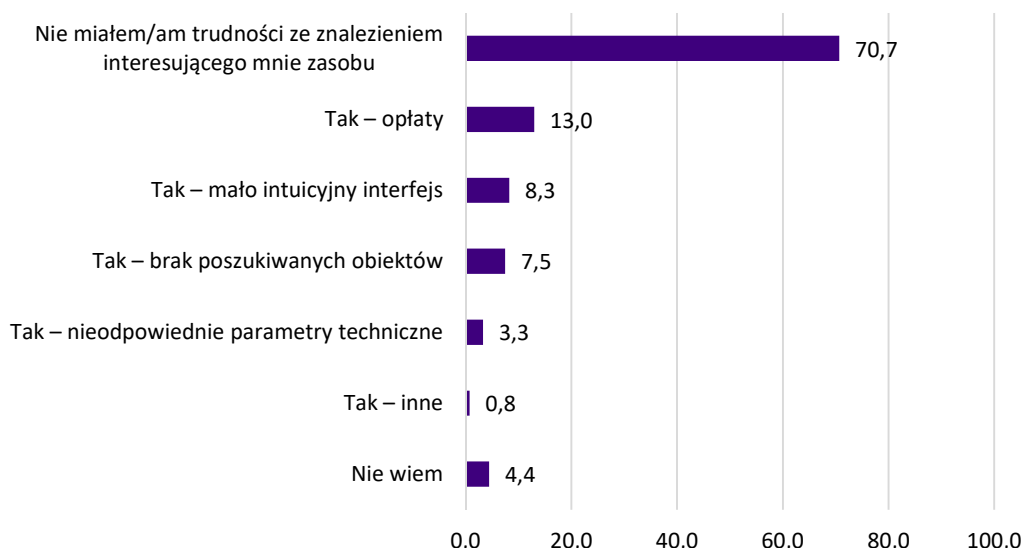
RYCINA 16. Utrudnienia towarzyszące procesowi korzystania z cyfrowych zasobów kultury wymieniane przez Małopolan (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Co ciekawe, pomimo tego, iż znaczna część zasobów digitalizowanych przez jednostki kultury oraz materiałów z zakresu e-kultury dostępna jest w Internecie bezpłatnie, **Małopolanie wśród barier utrudniających im korzystanie z danych zasobów najczęściej wskazywali na opłaty (13,0% wskazań).** Problem ten dotyczyć może m.in. płatnych serwisów z filmami i serialami on-line typu Netflix. Najmniejszą niedogodność, w przypadku której odnotowano jedynie 3,3% wskazań, mają stanowić nieodpowiednie parametry techniczne.

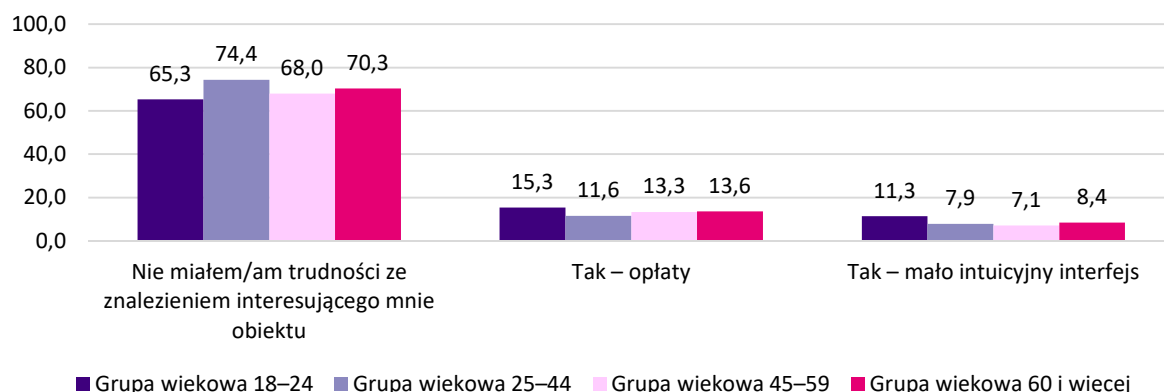
WYKRES 61. Czy Małopolanie napotykają na utrudnienia w trakcie korzystania z cyfrowych zasobów kultury (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Zaskoczenie może stanowić fakt, że respondenci zaliczani do najmłodszej grupy wiekowej najrzadziej deklarowali brak trudności ze znalezieniem interesującego ich obiektu – 65,3% wskazań. Małopolscy seniorzy osiągnęli natomiast w tej kwestii wynik na poziomie powyżej 70,0% deklaracji.

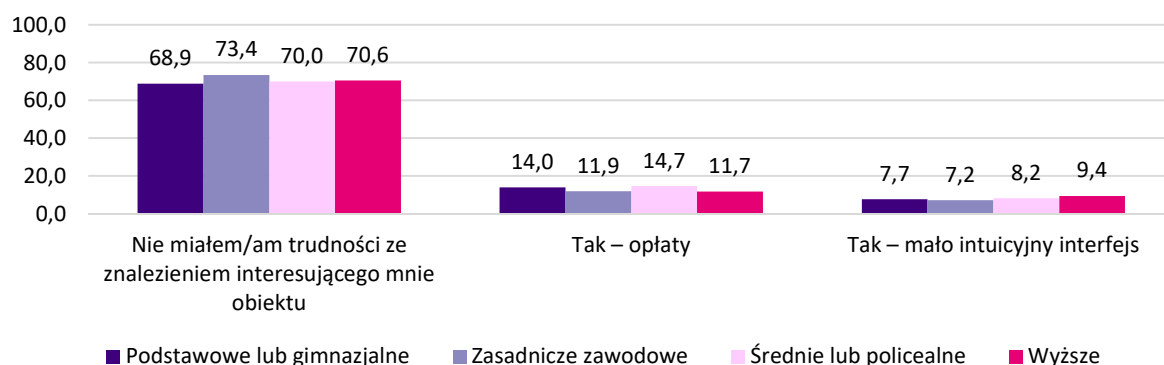
WYKRES 62. Utrudnienia towarzyszące Małopolanom w trakcie korzystania z cyfrowych zasobów kultury a wiek (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

W kontekście poziomu wykształcenia, najniższym odsetkiem wskazań dla odpowiedzi „nie miałem/am trudności ze znalezieniem interesującego mnie zasobu” charakteryzowały się osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (68,9%).

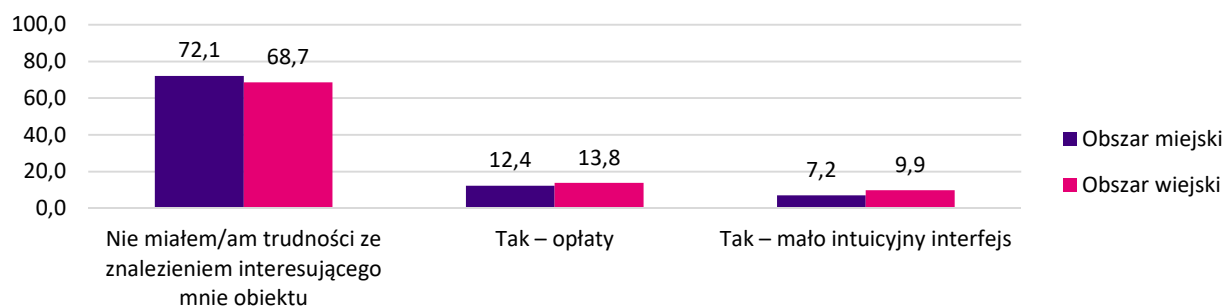
WYKRES 63. Utrudnienia towarzyszące Małopolanom w trakcie korzystania z cyfrowych zasobów kultury a poziom wykształcenia (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Mieszkańcy miast dostrzegają nieco mniej trudności w znalezieniu interesującego ich zasobu cyfrowego dziedzictwa kulturowego w porównaniu do mieszkańców obszarów wiejskich.

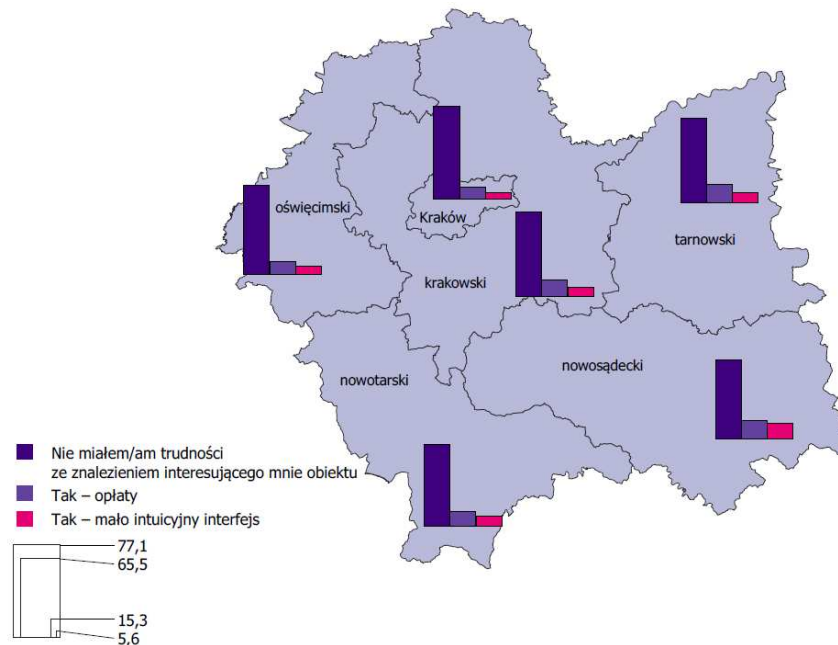
WYKRES 64. Utrudnienia towarzyszące Małopolanom w trakcie korzystania z cyfrowych zasobów kultury a obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Analizując sytuację dla poszczególnych podregionów, **największy odsetek wskazań braku trudności w znalezieniu interesującego zasobu odnotowano na terenie miasta Krakowa – 77,1%**. Mieszkańcy podregionu sądeckiego, którzy najrzadziej wskazywali taką odpowiedź uzyskali wynik o niemal 12,0 p. p. niższy. Na opłaty w największym stopniu narzekali respondenci z podregionu tarnowskiego i sądeckiego – powyżej 15,0% wskazań, najrzadziej – mieszkańcy stolicy Małopolski – 10,4%.

MAPA 18. Zidentyfikowane utrudnienia towarzyszące Małopolanom w trakcie korzystania z cyfrowych zasobów kultury a podregion zamieszkania (%)

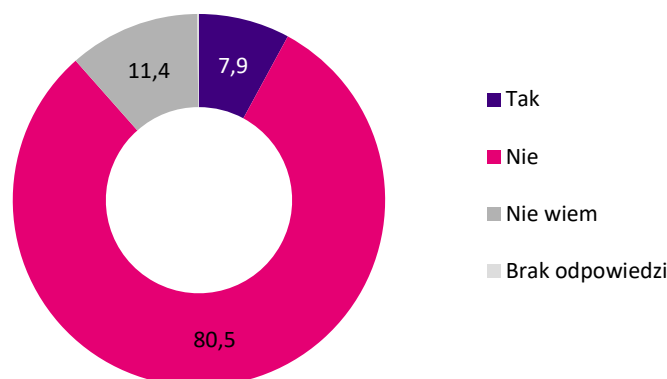
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Potrzeby z zakresu zdigitalizowanych zasobów kultury

W trakcie przeprowadzanego badania Małopolanie zostali także zapytani o to, czy mają jakieś potrzeby w zakresie zwiększenia dostępu do cyfrowych zasobów kultury przez Internet. Jak przedstawiają się wyniki? Odpowiedź przeczącą udzieliło ponad 80,0% respondentów. **Potrzeby z zakresu zwiększania dostępu do zasobów e-kultury zadeklarowało jedynie niecałe 8,0% Małopolan.**

WYKRES 65. Czy Małopolanie wskazują na potrzebę zwiększenia dostępu do cyfrowych zasobów kultury przez Internet (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Na jakie kategorie potrzeb najczęściej wskazywali mieszkańcy regionu, którzy zadeklarowali odpowiedź twierdzącą na powyższe pytanie (7,9%)? Wśród wymienianych potrzeb najczęściej powtarzały się te dotyczące:

- zwiększenia dostępu do bardziej różnorodnych zasobów i poszerzenie oferty;
- promocji, upowszechniania i ułatwiania dostępu do danych zasobów;
- eliminacji ograniczeń technicznych;
- zniesienia lub zmniejszenia opłat;
- poprawy jakości zamieszczanych obiektów i ich opisów.

EKONOMIA SPOŁĘCZNA O CZAMI MAŁOPOLAN

Ekonomia społeczna stanowi sektor gospodarki, w którym podejmowane przedsięwzięcia i projekty zorientowane są na użyteczność społeczną, a wypracowana nadwyżka ma służyć realizacji celów o charakterze społecznym. Z formalnego punktu widzenia ekonomia społeczna związana jest zazwyczaj z działalnością na pograniczu sektora prywatnego oraz publicznego. W takich organizacjach **prymat celów społecznych istotnie dominuje nad zyskiem ekonomicznym**. Organizacje te nastawione są w głównej mierze na rozwiązywanie problemów społecznych, którym pojedynczo nie jest w stanie przeciwdziałać ani sektor gospodarki rynkowej, ani instytucje administracji publicznej. Co istotne, ekonomia społeczna może pełnić różnorodne funkcje, z których najważniejszą jest **integracja społeczna oraz zawodowa osób narażonych na wykluczenie i marginalizację**. To z kolei przyczynia się do budowy wyższego poziomu kapitału społecznego oraz spójności społecznej. Ekonomia społeczna może także przynosić korzyści całej społeczności lokalnej, przyczyniając się w znaczący sposób do rozwoju społeczno-gospodarczego danego terytorium.

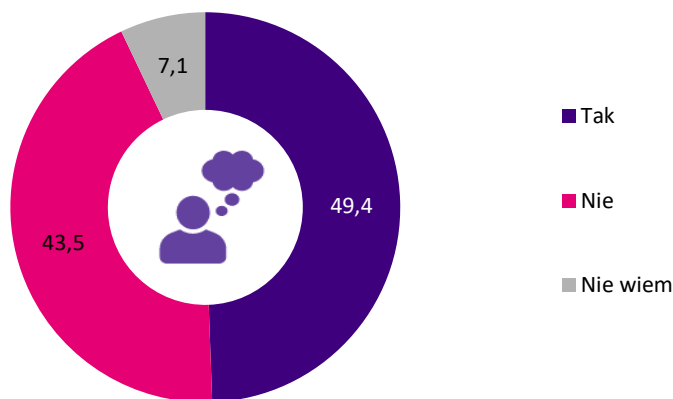

Znajomość pojęcia „ekonomia społeczna”

Czy Małopolanie spotkali się kiedykolwiek z pojęciem „ekonomia społeczna”? Czy określenie to jest im powszechnie znane z życia codziennego czy też stanowi obco i niejednoznacznie brzmiący termin? Okazuje się, że w tej kwestii zdania mieszkańców regionu są dosyć mocno podzielone. Co prawda **największy odsetek respondentów (49,4%) zadeklarował, że spotkał się z danym pojęciem**, nie mniej jednak odpowiedź przeczącą wskazało jedynie o 6 p. p. mniej ankietowanych – 43,5%. Pozostałe 7,1% Małopolan nie potrafi się w tej kwestii określić.

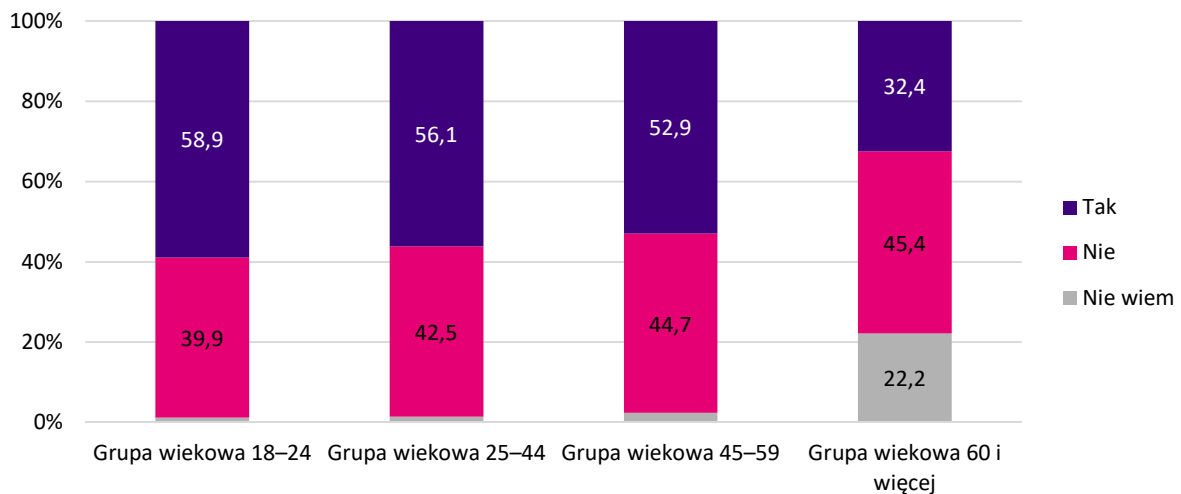
WYKRES 66. Czy Małopolanie spotkali się kiedykolwiek z pojęciem „ekonomia społeczna” (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Czy stopień znajomości kategorii „ekonomia społeczna” jest zależny od wieku respondentów? Okazuje się, że tak. **Zdecydowanie największy odsetek wskazań twierdzących dotyczył Małopolan z najmłodszej grupy wiekowej (tj. 18–24 lata) – niemal 60,0%**. Odsetek ten wykazuje tendencję malejącą wraz ze wzrostem wieku ankietowanych, przy czym w przypadku Małopolan z najstarszej grupy wiekowej (tj. powyżej 60 roku życia) padło jedynie 32,4% odpowiedzi „tak” na pytanie o znajomość zagadnienia ekonomii społecznej. W świetle uzyskanych wyników trzeba stwierdzić, że należałoby w większym stopniu zadbać o ukierunkowanie kampanii informacyjnych dotyczących funkcjonowania ekonomii społecznej **pod kątem zwiększania świadomości seniorów w tym zakresie**.

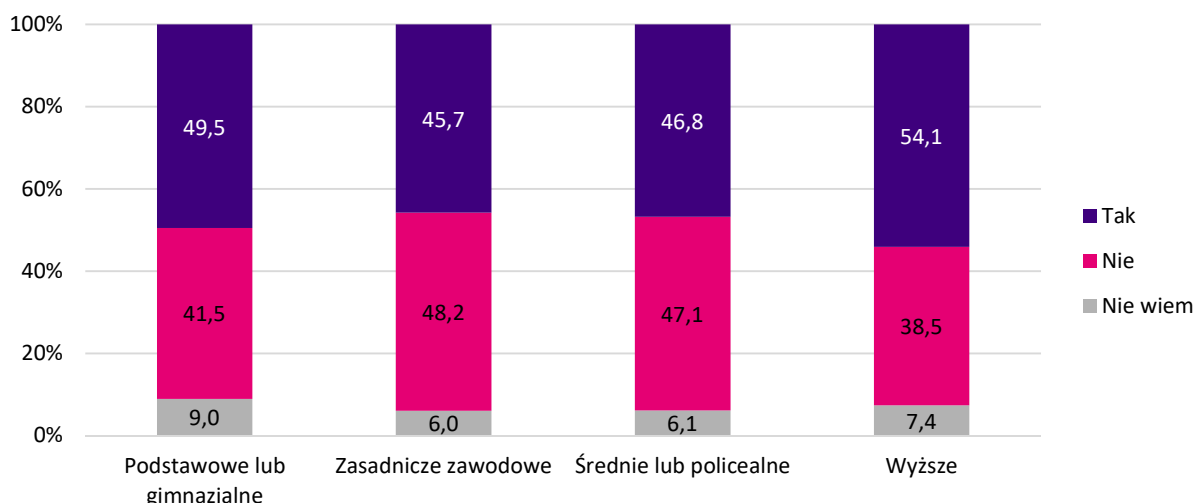
WYKRES 67. Zaznajomienie Małopolan z pojęciem „ekonomia społeczna” w przekroju na wiek (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Poziom styczności Małopolan z pojęciem „ekonomia społeczna” zależny jest także od poziomu wykształcenia respondentów. **Najmniejszy odsetek deklaracji pozytywnych padł wśród Małopolan z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym – 49,5%**, największy natomiast wśród osób z wykształceniem wyższym – 54,1%.

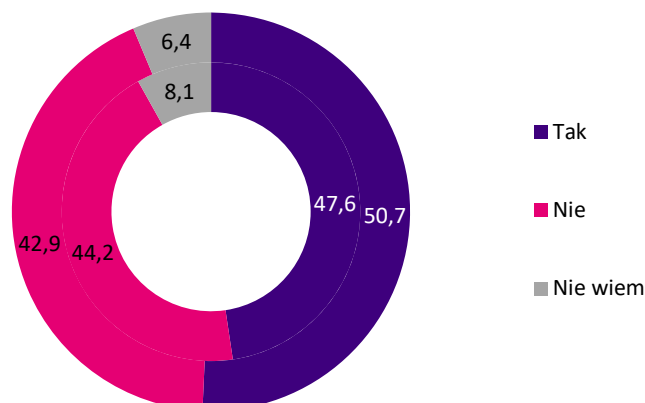
WYKRES 68. Zaznajomienie Małopolan z pojęciem „ekonomia społeczna” ze względu na poziom wykształcenia (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Mieszkańcy obszarów miejskich tylko nieznacznie częściej mają do czynienia z terminem „ekonomia społeczna” (50,7%) w porównaniu do mieszkańców obszarów wiejskich (47,6%).

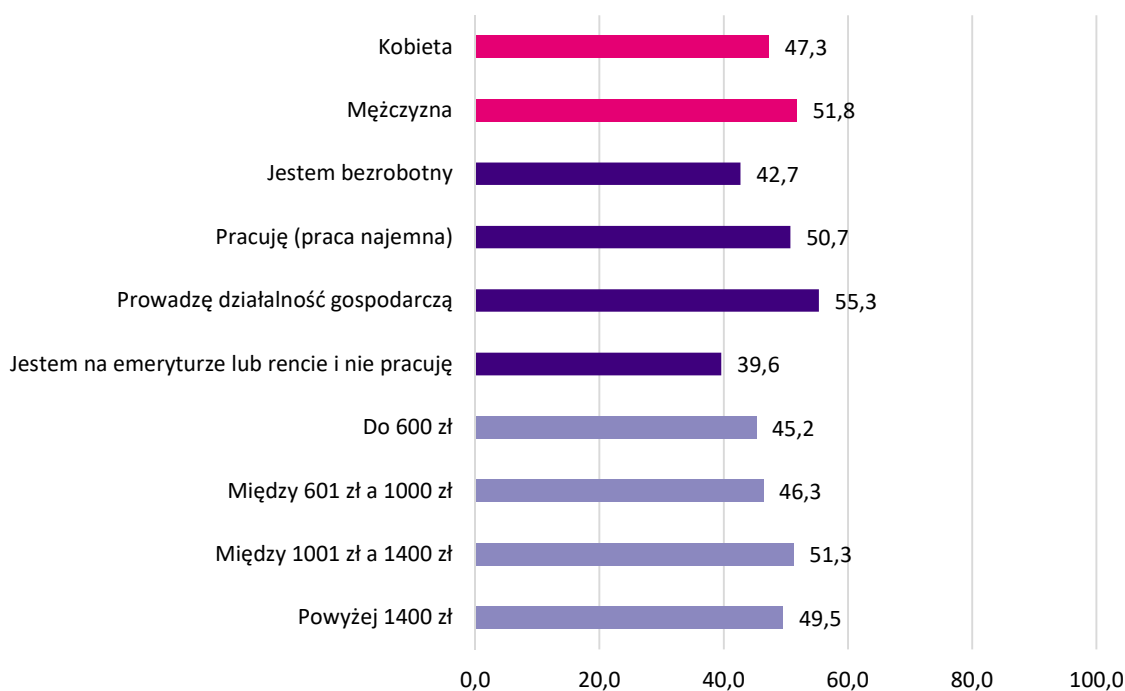
WYKRES 69. Zaznajomienie Małopolan z pojęciem „ekonomia społeczna” w podziale na obszar zamieszkania (miasto: wykres zewnętrzny, wieś: wykres wewnętrzny) (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

W odniesieniu do poszczególnych grup zawodowych należy stwierdzić, że **największą znajomością kategorii ekonomii społecznej wykazują się Małopolanie prowadzący własną działalność gospodarczą** – 55,3%. Wśród osób bezrobotnych, którym w znacznym stopniu dedykowana jest działalność sektora ekonomii społecznej, 42,7% zadeklarowało, że kiedykolwiek spotkało się z danym pojęciem. Z kolei w przypadku emerytów i rencistów odsetek ten jest jeszcze niższy, tj. poniżej 40,0%.

WYKRES 70. Odsetek odpowiedzi, w których Małopolanie zadeklarowali znajomość pojęcia „ekonomia społeczna” w podziale na płeć, status zawodowy oraz średni poziom dochodu netto (%)

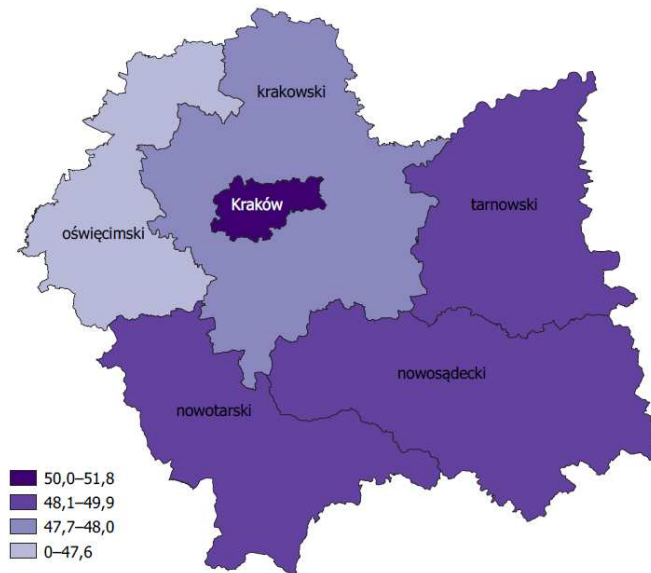

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

A jak przedstawia się poziom znajomości terminu „ekonomii społecznej” przez mieszkańców poszczególnych podregionów województwa małopolskiego? Okazuje się, że **z pojęciem tym najczęściej spotykali się do tej pory mieszkańcy stolicy regionu – 51,8% wskazań** odpowiedzi „tak” wśród respondentów z miasta Kraków. Pozostałym podregionom nie udało się przekroczyć w tym

kontekście wartości 50,0%, przy czym najniższy wynik odnotowano w podregionie oświęcimskim – 47,6%.

MAPA 19. Odsetek udzielonych przez Małopolan odpowiedzi „tak” na pytanie o znajomość pojęcia „ekonomia społeczna” w podziale na podregion zamieszkania (%)

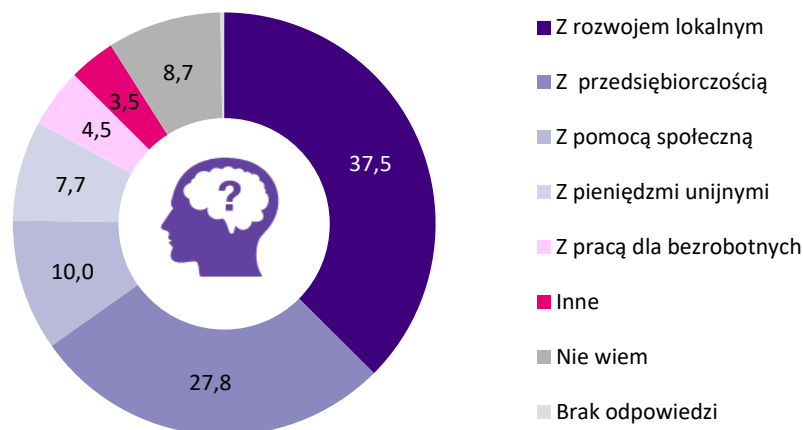
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Skojarzenia z pojęciem „ekonomia społeczna”

Małopolan, którzy zadeklarowali znajomość pojęcia „ekonomia społeczna” poproszono o wskazanie jednego spośród pięciu zaproponowanych zagadnień, z którym w największym stopniu kojarzy im się dany termin. W świetle uzyskanych wyników **mieszkańcy województwa małopolskiego najczęściej utożsamiają „ekonomię społeczną” z rozwojem lokalnym – 37,5% wskazań**. Drugą najczęściej wybieraną odpowiedź stanowiła: „z przedsiębiorczością”, na którą wskazało 27,8% respondentów. W czołowej trójce skojarzeń znalazła się także „pomoc społeczna”, którą zadeklarowało 10,0% ankietowanych.

WYKRES 71. Skojarzenia Małopolan z pojęciem „ekonomia społeczna” (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Wyniki badania wskazują, że spośród pięciu zaproponowanych obszarów tematycznych, ekonomia społeczna w najmniejszym stopniu kojarzy się Małopolanom „z pracą dla bezrobotnych” – odpowiedź

taką zaznaczyło niecałe 5,0% respondentów. W ramach udzielanej odpowiedzi ankietowani mieli również możliwość wskazania innych wybranych przez siebie skojarzeń związanych z pojęciem „ekonomia społeczna”. Odpowiedź „inne” zaznaczyło 3,5% respondentów, przy czym najczęściej pojawiające się wypowiedzi dotyczyły:

- integracji osób zagrożonych wykluczeniem;
- planowania finansowego;
- społecznej odpowiedzialności biznesu;
- oszczędności poczynionych przez społeczeństwo;
- spółdzielni socjalnych, stowarzyszeń, fundacji;
- zrównoważonego rozwoju.

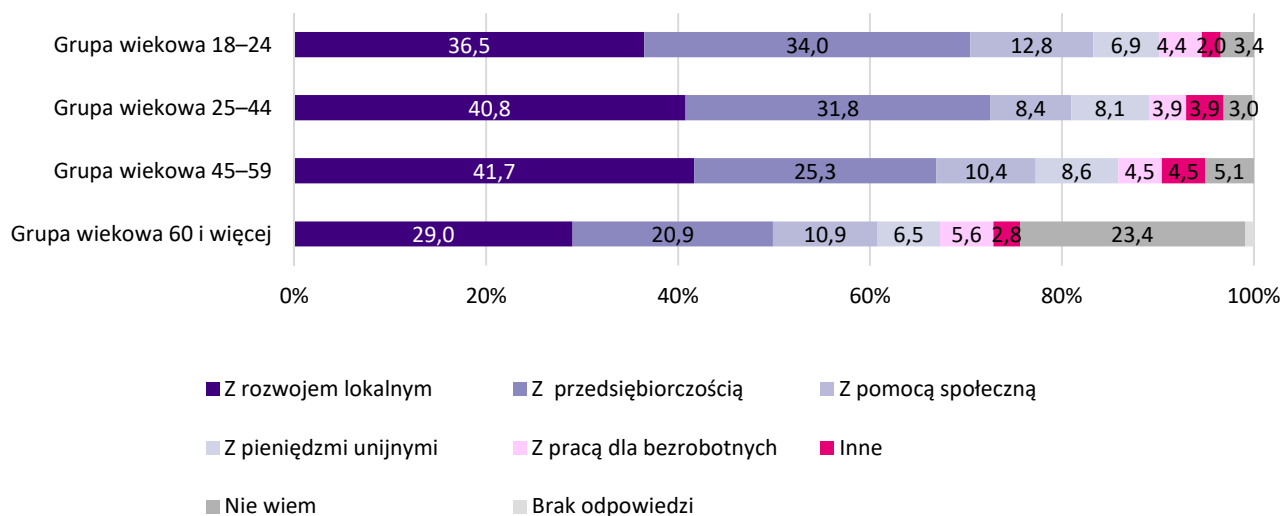
RYCINA 17. Trzy najczęściej wymieniane przez Małopolan skojarzenia dotyczące pojęcia „ekonomia społeczna” (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Pojęcie „rozwoju lokalnego” utożsamiają w największym stopniu z ekonomią społeczną osoby w wieku 25–44 lat oraz 45–59 lat (w obydwu przypadkach odsetek wskazań oscyluje powyżej 40,0%). Skojarzenie „z przedsiębiorczością” najwięcej deklaracji uzyskało wśród respondentów najmłodszych – 34,0% wskazań. Co ciekawe, **niemal 1/4 Małopolan powyżej 60 roku życia deklaruje znajomość pojęcia „ekonomia społeczna” nie potrafiła wskazać żadnego skojarzenia z nią związanego.**

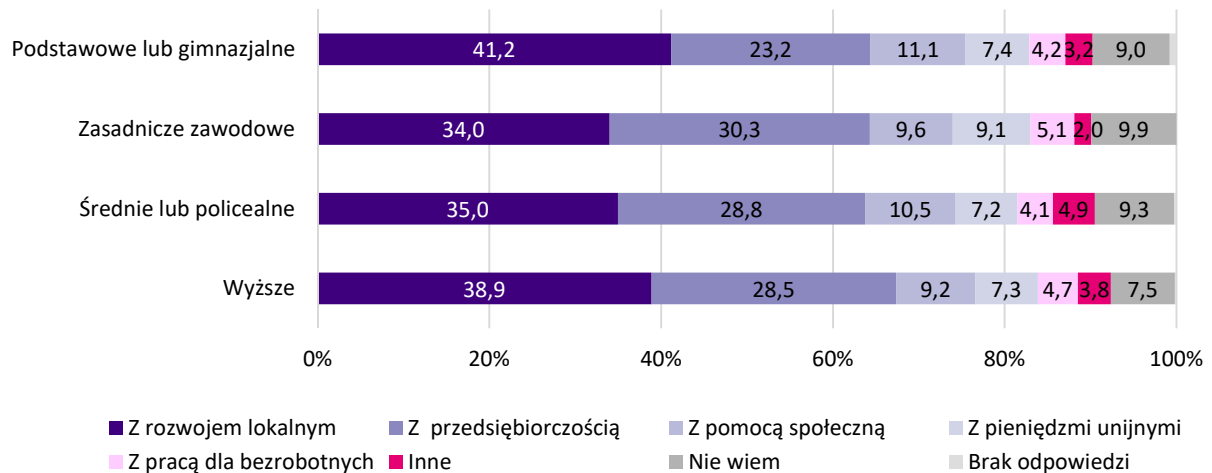
WYKRES 72. Skojarzenia Małopolan dotyczące pojęcia „ekonomia społeczna” w podziale na wiek (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

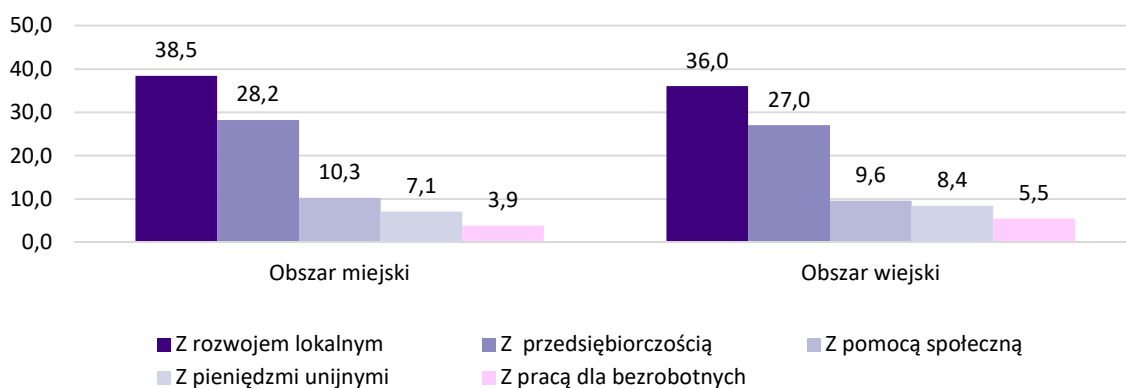
Poniższe wykresy przedstawiają zadeklarowane przez Małopolan skojarzenia związane z pojęciem „ekonomia społeczna” w podziale na poziom wykształcenia oraz obszar zamieszkania.

WYKRES 73. Skojarzenia Małopolan dotyczące pojęcia „ekonomia społeczna” w podziale na poziom wykształcenia (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

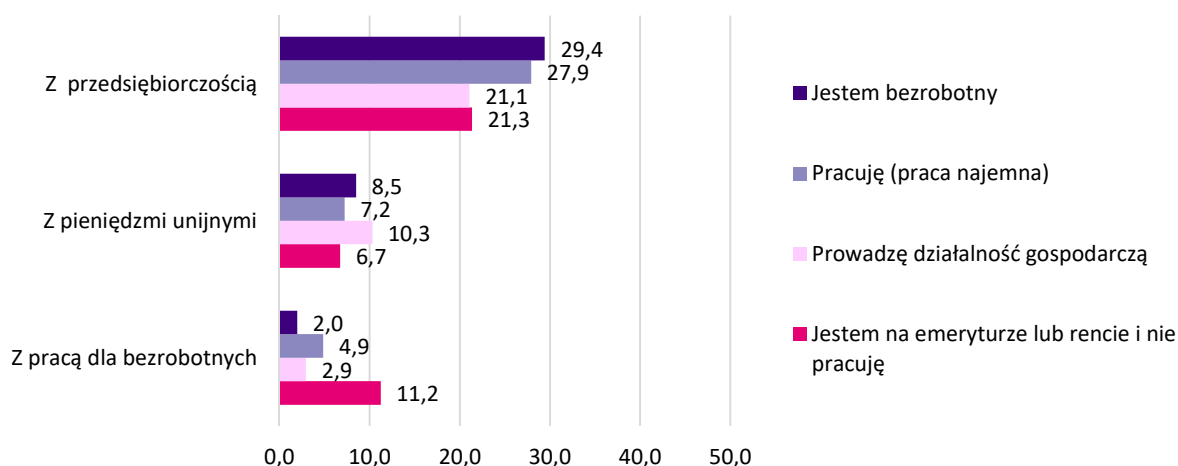
WYKRES 74. Skojarzenia Małopolan dotyczące pojęcia „ekonomia społeczna” w podziale na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Niepokojący jest fakt, że **tylko 2,0% osób bezrobotnych pojęcie „ekonomia społeczna” kojarzy się w największym stopniu z pracą dla bezrobotnych**. Mając na uwadze fakt, że jedną z kluczowych idei przedsiębiorstw ekonomii społecznej jest integracja zawodowa osób bezrobotnych oraz przyczynianie się do wzrostu ich aktywności zawodowej, niezbędne wydaje się podjęcie działań informacyjnych w celu zwiększenia świadomości tej grupy obywateli oraz zmiany ich nastawienia względem takiej formy działalności. **Osobom prowadzącym własną działalność gospodarczą najczęściej, na tle innych grup zawodowych, ekonomia społeczna kojarzy się „z pieniędzmi unijnymi” – 10,3%.**

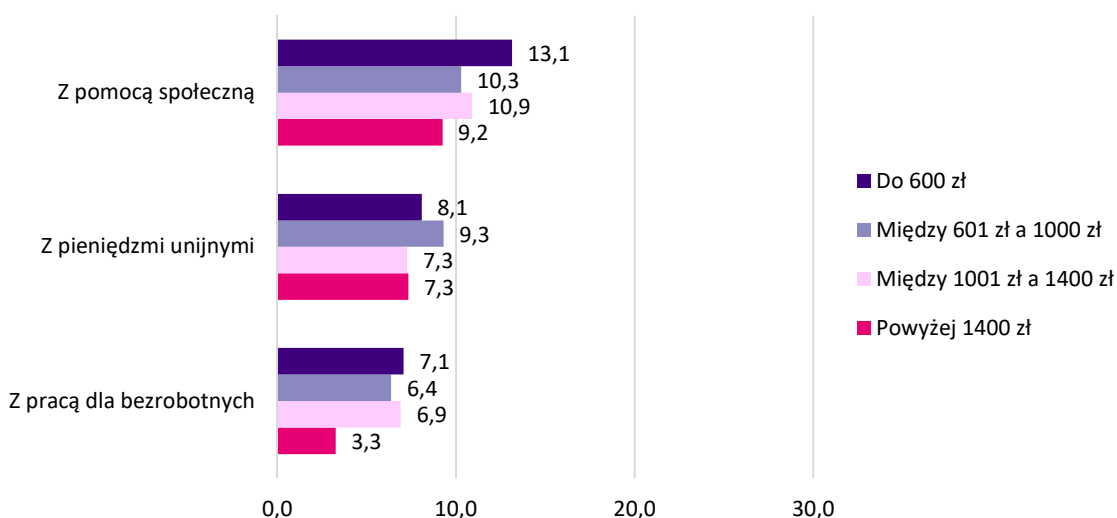
WYKRES 75. Zestawienie wybranych skojarzeń Małopolan dotyczących pojęcia „ekonomia społeczna” w podziale na status zawodowy (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Małopolanie osiągający najniższy średni dochód netto (tj. poniżej 600 zł) najczęściej, na tle wszystkich grup, deklarowali skojarzenie pojęcia ekonomia społeczna „z pomocą społeczną” – 13,1% oraz „z pracą dla bezrobotnych” – 7,1%.

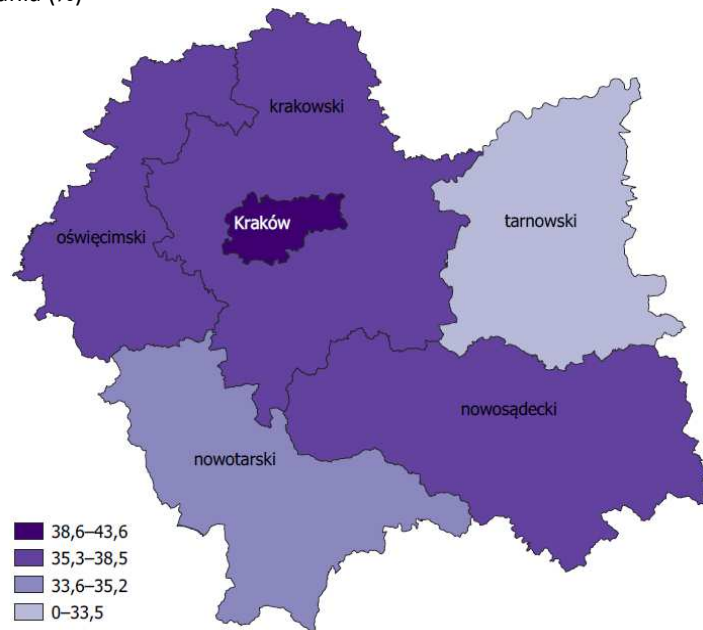
WYKRES 76. Zestawienie wybranych skojarzeń Małopolan dotyczących pojęcia „ekonomia społeczna” w podziale na średni dochód netto (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

A jak przedstawia się zestawienie skojarzeń z pojęciem „ekonomia społeczna” w przypadku mieszkańców poszczególnych części województwa małopolskiego? **Odpowiedź „z rozwojem lokalnym” najczęściej wskazywana była przez mieszkańców stolicy regionu – 43,6%.**

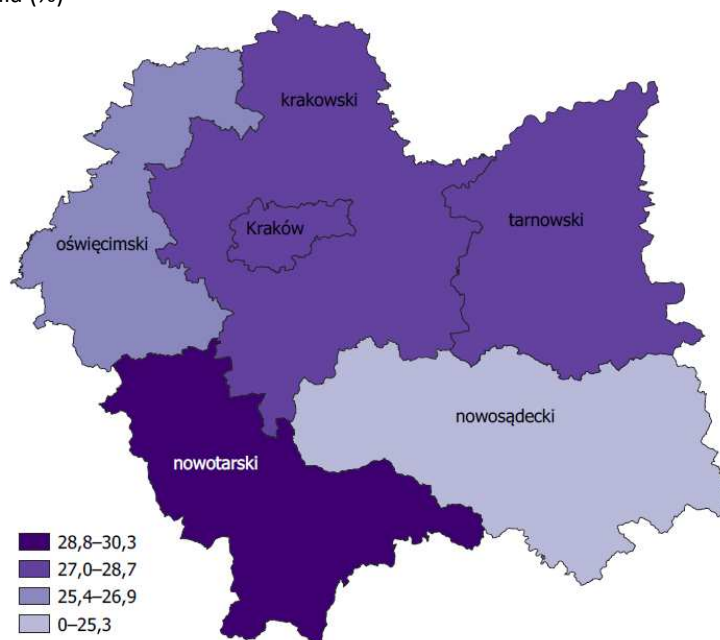
MAPA 20. Odsetek udzielonych przez Małopolan wskazań dla skojarzenia „z rozwojem regionalnym” w podziale na podregion zamieszkania (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Skojarzenie „z przedsiębiorczością” najczęściej deklarowane było na terenie podregionu nowotarskiego – 30,3%.

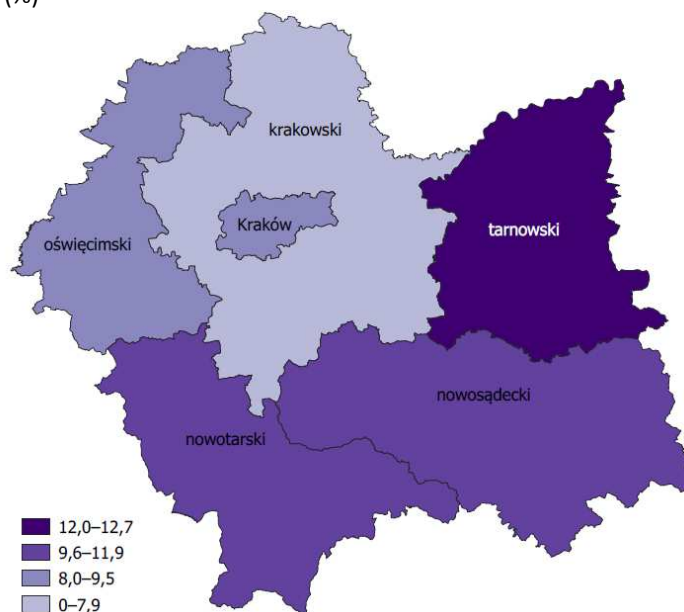
MAPA 21. Odsetek udzielonych przez Małopolan wskazań dla skojarzenia „z przedsiębiorczością” w podziale na podregion zamieszkania (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Ekonomia społeczna utożsamiana jest z pomocą społeczną w największym stopniu w podregionach: tarnowskim, sądeckim i nowotarskim – w każdym przypadku powyżej 10,0% wskazań.

MAPA 22. Odsetek udzielonych przez Małopolan wskazań dla skojarzenia „z pomocą społeczną” w podziale na podregion zamieszkania (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

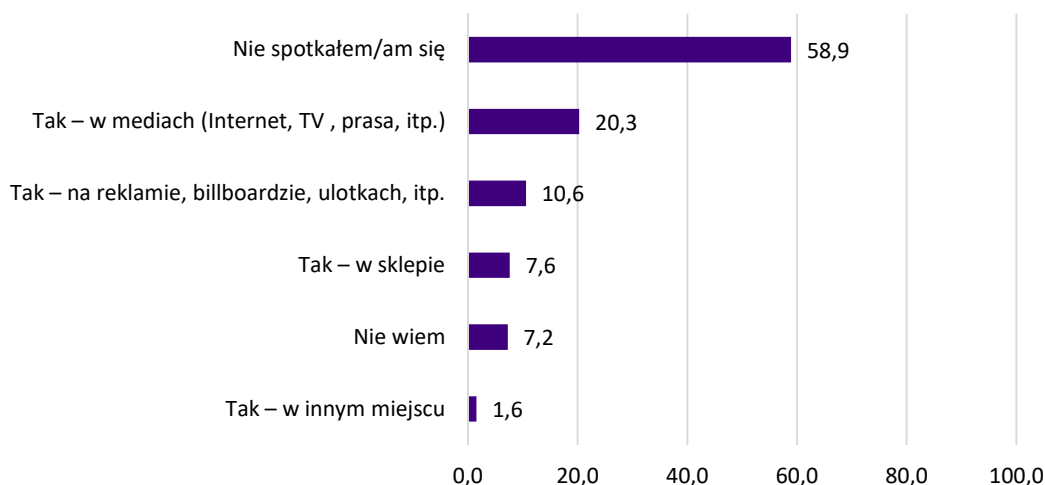
Styczność Małopolan z ofertą przedsiębiorstw społecznych

W ramach realizacji badania Małopolan postanowiono zapytać, czy spotkali się z ofertą tzw. przedsiębiorstw społecznych (tj. przedsiębiorstw ekonomii społecznej). Wyniki ankiety nie są w tej kwestii zbyt optymistyczne – **niemal 60,0% respondentów zadeklarowało, że nigdy nie spotkało się z ofertą tego typu przedsiębiorstw**. Około 20% wskazań dotyczyło odpowiedzi „tak – w mediach (Internet, TV, prasa, itp.)”.

Z kolei 10,6% zadeklarowało styczność z ofertą przedsiębiorstw społecznych w postaci reklam, billboardów, ulotek, itp.

WYKRES 77. Styczność Małopolan z ofertą przedsiębiorstw społecznych (%)

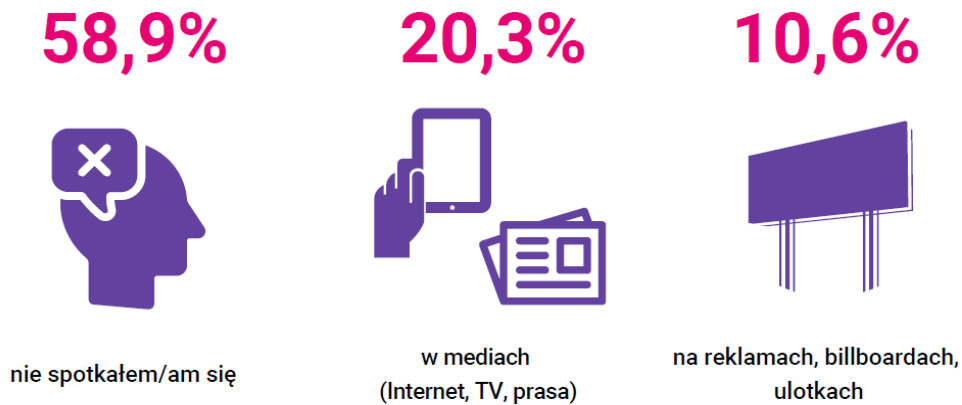
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Niespełna 2,0% Małopolan zadeklarowało, że z ofertą przedsiębiorstw społecznych spotkało się „w innym miejscu”, przy czym najczęściej wskazywane odpowiedzi to:

- w pracy

- od znajomych;
- na studiach;
- w spółdzielni socjalnej.

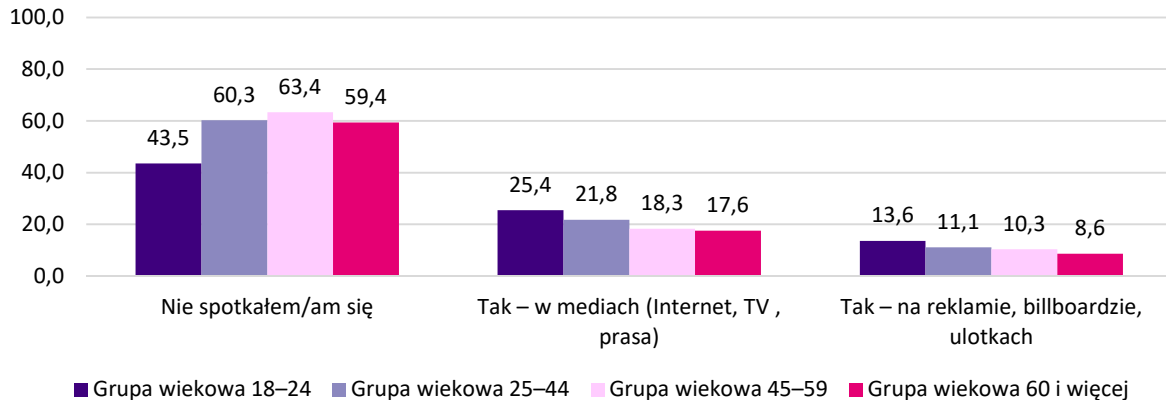
RYCINA 18. Styczność Małopolan z ofertą przedsiębiorstw społecznych (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Jak wynika z pozyskanych danych, **grupę wiekową, która najczęściej spotyka się z ofertą przedsiębiorstw społecznych, stanowią najmłodszy respondenci** (tj. 18–24 lata). W ich przypadku odnotowano zdecydowanie najniższy, na tle wszystkich grup wiekowych, odsetek stwierdzeń negatywnych – 43,5%. Najmniejszą styczność z ofertą mają z kolei Małopolanie w wieku 45–59 lat – 63,4% wskazań „nie spotkałem/am się”.

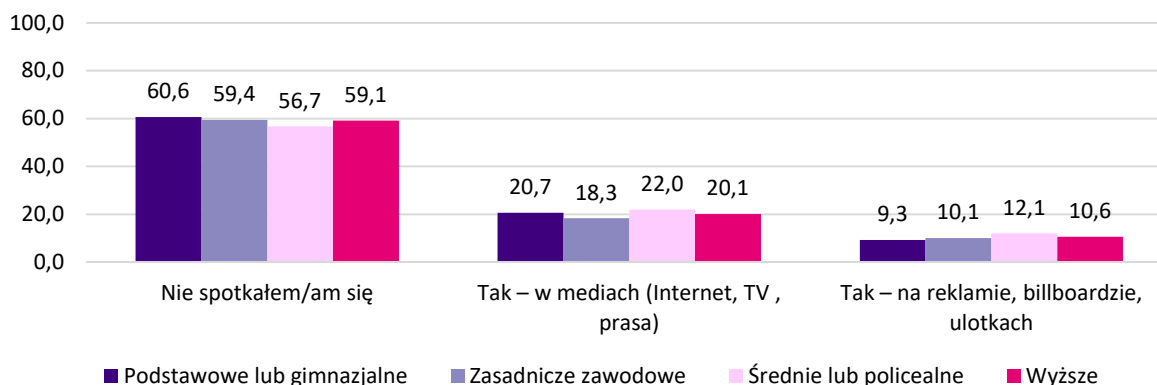
WYKRES 78. Styczność Małopolan z ofertą przedsiębiorstw społecznych a wiek (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

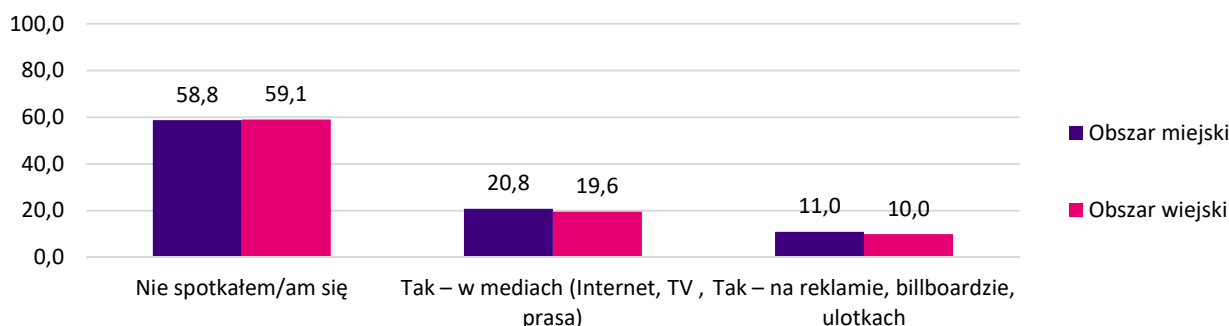
W badaniu nie odnotowano znaczących różnic z zakresu styczności Małopolan z ofertą przedsiębiorstw społecznych w podziale na wykształcenie oraz obszar zamieszkania (miasto/wieś).

WYKRES 79. Styczność Małopolan z ofertą przedsiębiorstw społecznych a poziom wykształcenia (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

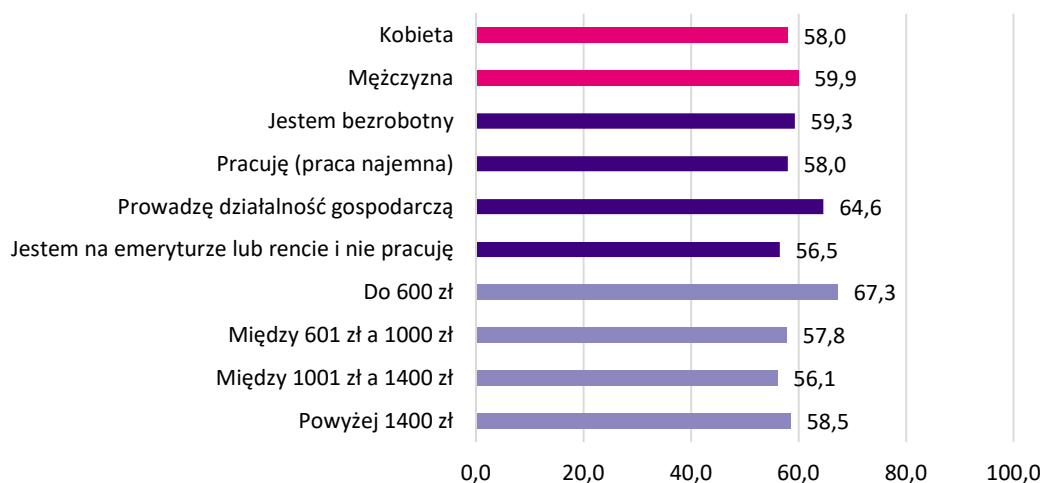
WYKRES 80. Styczność Małopolan z ofertą przedsiębiorstw społecznych a obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Co ciekawe, w podziale na poszczególne grupy zawodowe najczęściej odpowiedź „nie spotkałem/am się” wskazywały osoby prowadzące działalność gospodarczą – 64,6%. Z kolei analizując odpowiedzi w podziale na średni dochód netto osiągany przez ankietowanych, najwięcej deklaracji negatywnych zostało odnotowane wśród Małopolan z dochodem najniższym (tj. poniżej 600 zł) – 67,3%.

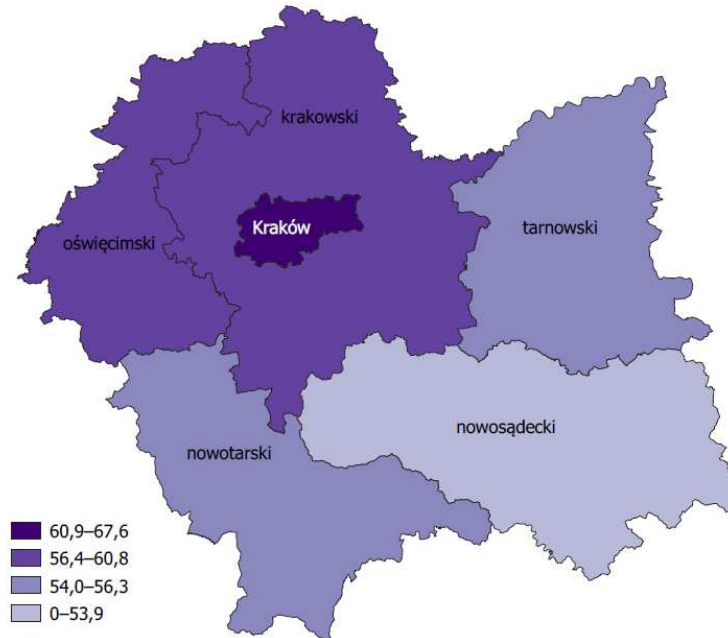
WYKRES 81. Odsetek udzielonych przez Małopolan wskazań dla odpowiedzi „nie spotkałem/am się” w podziale na płeć, status zawodowy i średni dochód netto (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Z ofertą przedsiębiorstw społecznych najrzadziej spotykają się mieszkańcy miasta Krakowa – 67,6% wskazań „nie spotkałem/am się”. Wynik o ponad 13,0 p. p. niższy uzyskali mieszkańcy podregionu sądeckiego – 53,9% stwierdzeń negatywnych.

MAPA 23. Odsetek udzielonych przez Małopolan wskazań dla odpowiedzi "nie spotkałem/am się w stosunku do oferty przedsiębiorstw społecznych a podregion zamieszkania (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

KORZYSTANIE PRZEZ MAŁOPOLAN Z MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH

Nie ulega wątpliwości, że w obecnych czasach **media społecznościowe** odgrywają istotną rolę w interakcjach międzyludzkich, procesie komunikacji, dyfuzji informacji oraz kształtowaniu społeczeństwa. Wszelkie **aspekty i dziedziny związane z życiem społeczno-gospodarczym i politycznym znajdują swoje odzwierciedlenie w mediach społecznościowych**. Tym samym media społecznościowe mają swój udział w budowaniu relacji społecznych oraz kształtowaniu kapitału społecznego. Prognozuje się, że w ciągu najbliższych lat ich rola będzie się umacniać i będą one stawać się w jeszcze większym stopniu niż dotychczas nieodłącznym elementem ludzkiej egzystencji.

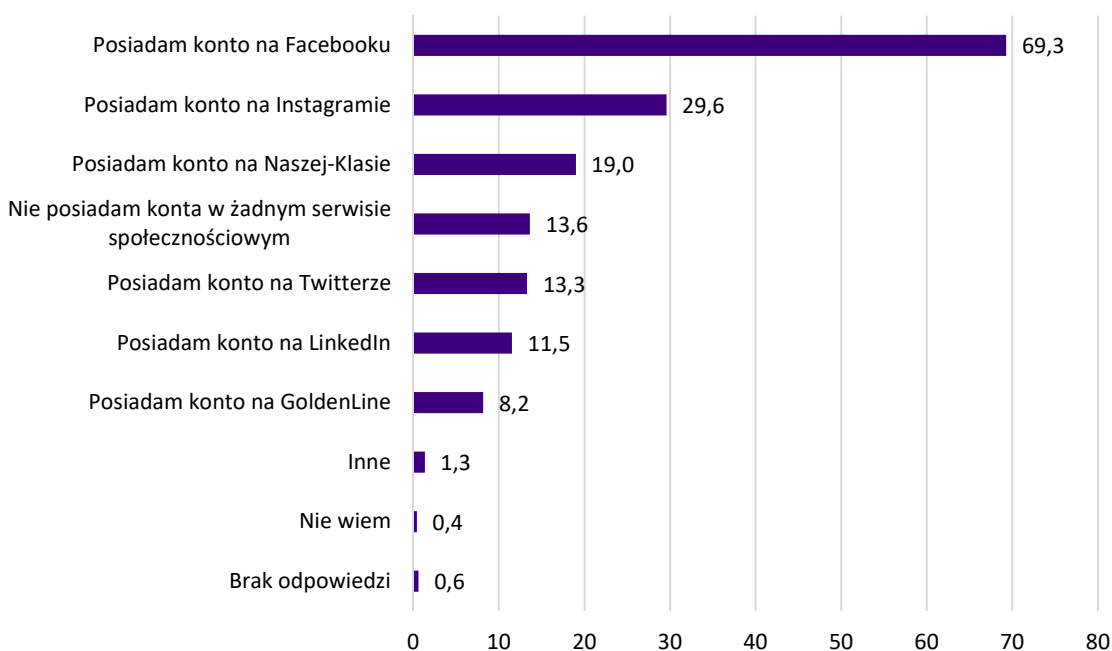
Posiadanie konta w serwisach społecznościowych

Czy mieszkańcy województwa małopolskiego korzystają na co dzień z mediów społecznościowych? Jak wynika z przeprowadzonego badania **aż 86,4% Małopolan zadeklarowało, że posiada konto w co najmniej jednym serwisie społecznościowym**.

Nie stanowi zaskoczenia fakt, że **najbardziej popularnym serwisem społecznościowym wśród Małopolan jest Facebook** – posiadanie konta na tym portalu zadeklarowało niemal 70,0% respondentów. Pozostałe media społecznościowe cieszą się już znacznie mniejszym zainteresowaniem. Plasujący się na drugiej pozycji Instagram uzyskał o połowę mniej deklaracji, tj. 29,6%. Co ciekawe, niemal 1/5 mieszkańców Małopolski w dalszym ciągu posiada konto na cieszącym się już znikomą popularnością portalu Nasza-Klasa, który znalazł się w danym zestawieniu w czołowej trójce – 19,0% deklaracji.

WYKRES 82. Odsetek Małopolan posiadających i nieposiadających kont w wybranych serwisach społecznościowych (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Małopolanie stosunkowo rzadko (na tle aktywności w ramach pozostałych serwisów społecznościowych) korzystają z portali ukierunkowanych na rozwój zawodowy i nawiązywanie kontaktów biznesowych. Zarówno portal LinkedIn, jak i GoldenLine znalazły się na ostatnich miejscach w zestawieniu mediów społecznościowych, uzyskując wśród mieszkańców regionu wyniki odpowiednio 11,5% oraz 8,2%.

Odpowiedź „inne” zadeklarował znikomy odsetek Małopolan (tj. 1,3%), z czego najczęściej wymienianymi portalami społecznościowymi były:

- Snapchat;
- Youtube;
- Pinterest.

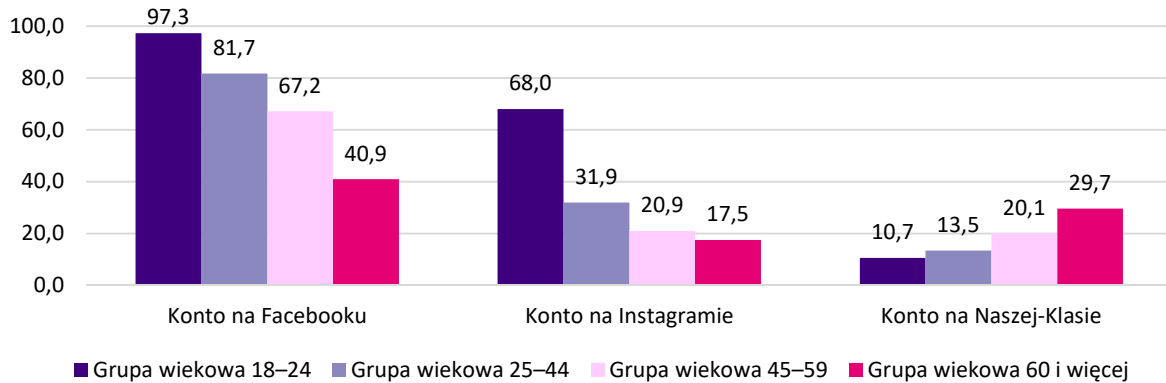
RYCINA 19. Trzy najpopularniejsze serwisy społecznościowe, z których najchętniej korzystają Małopolanie (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Czy wiek ma wpływ na korzystanie z określonych portali społecznościowych? Okazuje się, że w przypadku Małopolan zdecydowanie tak. **Wśród osób z najmłodszej grupy wiekowej odsetek deklaracji dla posiadania konta na Facebooku osiągnął najwyższą wartość, tj. 97,3%.** Odsetek korzystania z danego portalu społecznościowego spada wraz z wiekiem, przy czym w przypadku Małopolan powyżej 60 roku życia osiągnął wartość już tylko nieco ponad 40,0%. Tendencja zupełnie odwrotna przedstawia się w przypadku serwisu Nasza-Klasa, gdzie wartość najniższą odnotowano wśród osób w wieku 18–24 lata, a wartość najwyższą w przypadku seniorów.

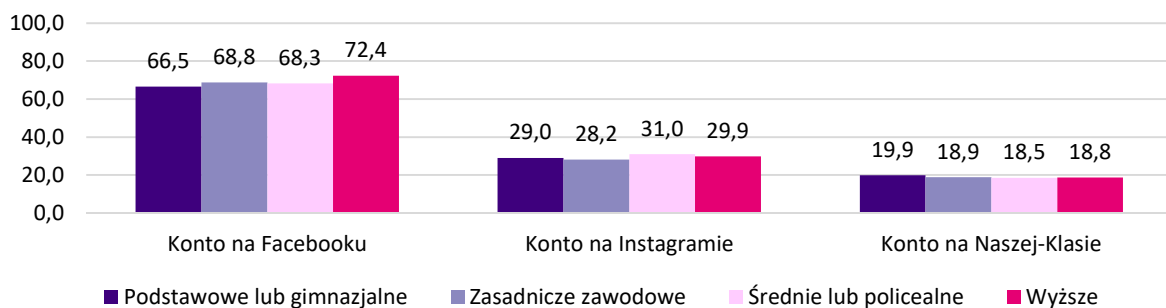
WYKRES 83. Korzystanie przez Małopolan z wybranych serwisów społecznościowych a wiek (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

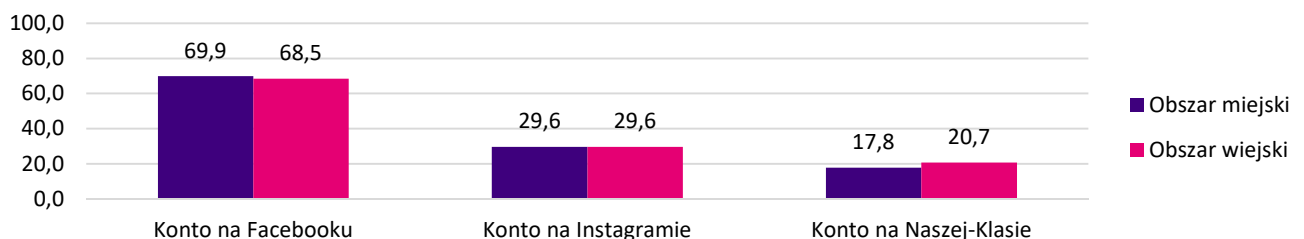
Nie odnotowano znaczących różnic w zakresie korzystania Małopolan z trzech najczęściej wskazywanych mediów społecznościowych w podziale na poziom wykształcenia oraz obszar zamieszkania.

WYKRES 84. Korzystanie przez Małopolan z wybranych serwisów społecznościowych a poziom wykształcenia (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

WYKRES 85. Korzystanie przez Małopolan z wybranych serwisów społecznościowych a obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)

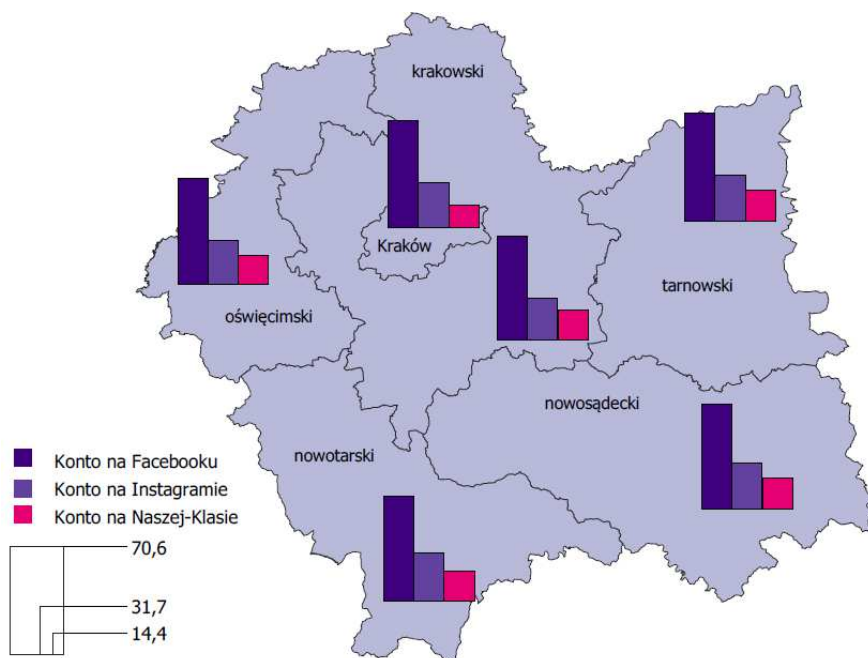

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Analizując sytuację pod kątem korzystania przez Małopolan z portali społecznościowych w podziale na podregiony, łatwo zauważyć, że **najwięcej zwolenników użytkowania Facebooka odnotowuje się na**

terenie podregionu tarnowskiego oraz w mieście Kraków. Różnice względem pozostałych jednostek terytorialnych są jednak stosunkowo niewielkie. Najwięcej deklaracji posiadania konta na Instagramie padło w przypadku mieszkańców podregionu nowotarskiego – 31,7%, natomiast serwisu Nasza-Klasa – w podregionie sądeckim – 20,8%.

MAPA 24. Korzystanie przez Małopolan z wybranych serwisów społecznościowych a podregion zamieszkania (%)

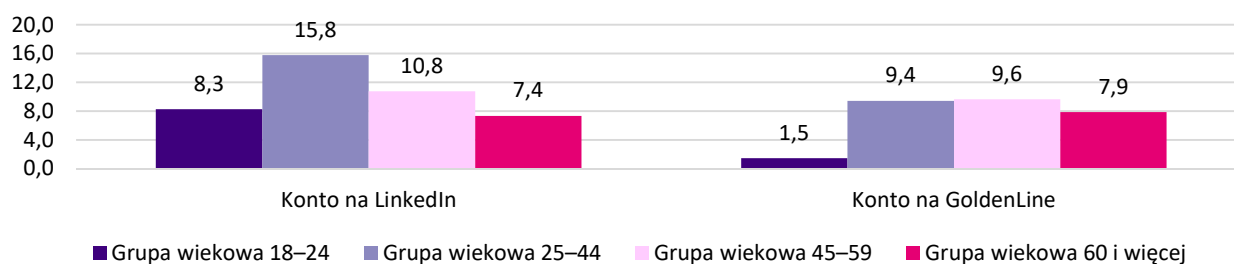

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

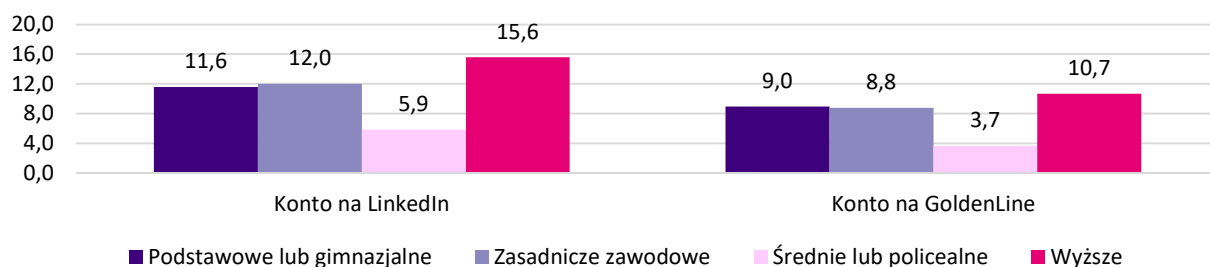
Warto przyrzeć się, które grupy mieszkańców Małopolski najczęściej korzystają z portali społecznościowych ukierunkowanych na rozwój zawodowy i biznes. **Zaskoczenie może stanowić fakt, że zarówno portal LinkedIn, jak i portal GoldenLine jest stosunkowo rzadko wykorzystywany przez osoby w wieku 18–24 lata** – w przypadku portalu GoldenLine aktywność ludzi młodych jest znacznie niższa niż w przypadku grupy seniorów.

WYKRES 86. Korzystanie przez Małopolan z serwisów LinkedIn i GoldenLine w podziale na wiek (%)

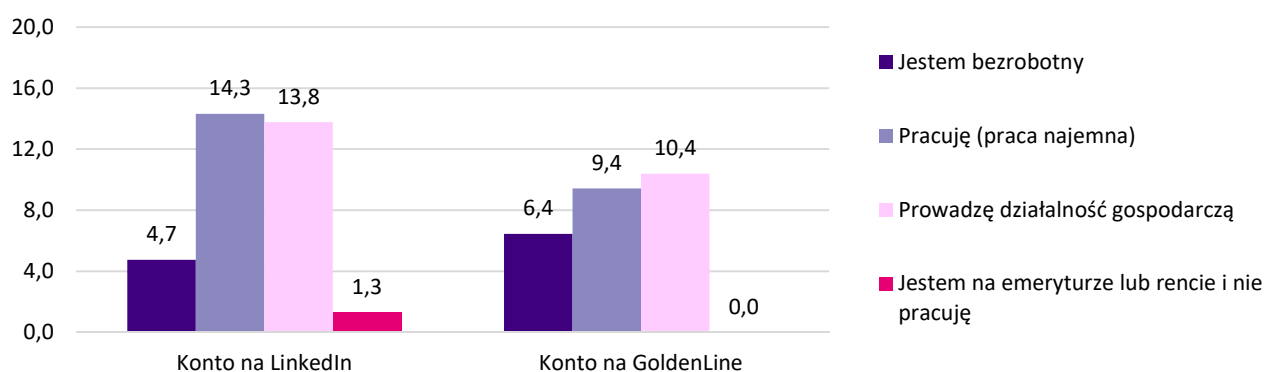
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Nie stanowi z kolei zaskoczenia obserwacja tendencji **zwiększającego się odsetka deklaracji dotyczących posiadania konta w serwisach dedykowanych nawiązywaniu kontaktów zawodowych i biznesowych wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia.**

WYKRES 87. Korzystanie przez Małopolan z serwisów LinkedIn i GoldenLine w podziale na poziom wykształcenia (%)

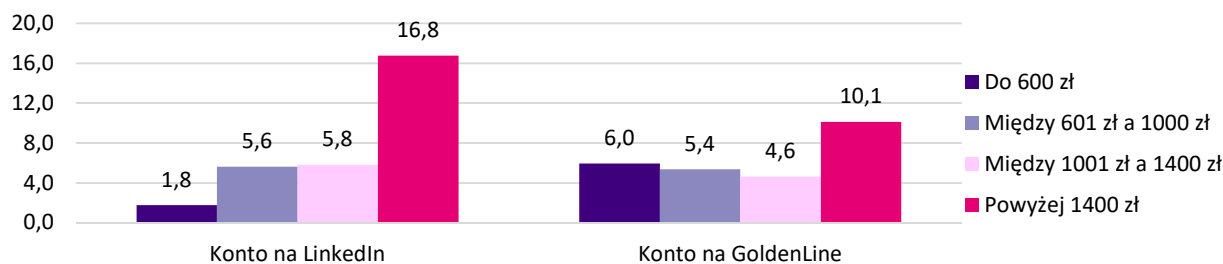
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Zarówno na portalu LinkedIn, jak i GoldenLine największy odsetek osób posiadających konta notuje się wśród Małopolan pracujących najemnie lub prowadzących własną działalność gospodarczą.

WYKRES 88. Korzystanie przez Małopolan z serwisów LinkedIn i GoldenLine w podziale na status zawodowy (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

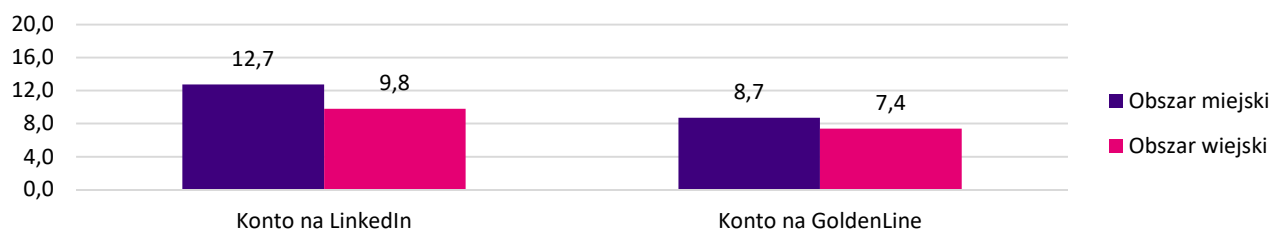
Co ciekawe, **odsetek korzystania z portali biznesowych LinkedIn i GoldenLine rośnie wraz ze wzrostem średniego dochodu netto.**

WYKRES 89. Korzystanie przez Małopolan z serwisów LinkedIn i GoldenLine w podziale na średni dochód netto (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

Warto również zaznaczyć, że z serwisów społecznościowych ukierunkowanych na rozwój zawodowy częściej korzystają mieszkańcy miast, w porównaniu do mieszkańców wsi.

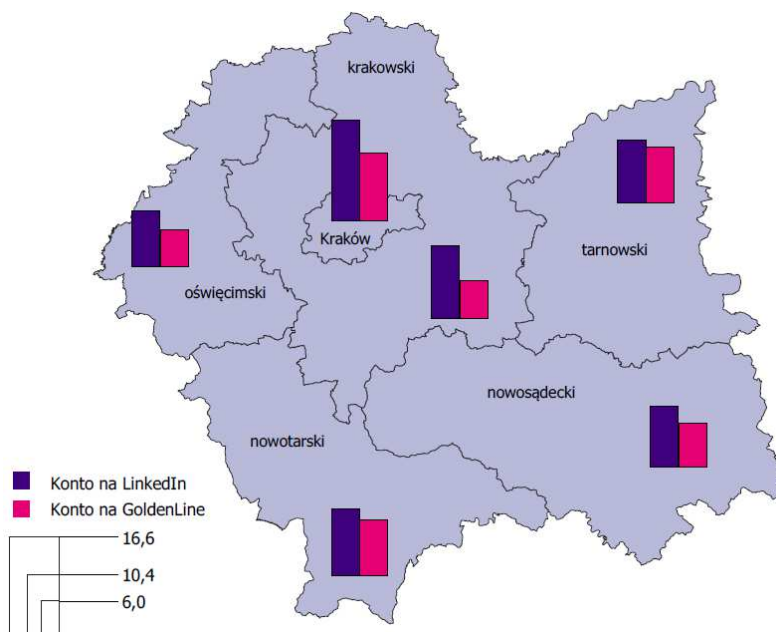
WYKRES 90. Korzystanie przez Małopolan z serwisów LinkedIn i GoldenLine w podziale na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)

Źródło: opracowanie własna na podstawie wyników badania.

A jak przedstawia się sytuacja w zakresie korzystania przez Małopolan z portali biznesowych w podziale na podregiony? **Mieszkańcy Krakowa przodują w deklaracjach dotyczących posiadania konta zarówno w serwisie LinkedIn, jak i GoldenLine** – odpowiednio 16,6% oraz 11,2%.

MAPA 25. Korzystanie przez Małopolan z serwisów LinkedIn i GoldenLine w podziale na podregion zamieszkania (%)

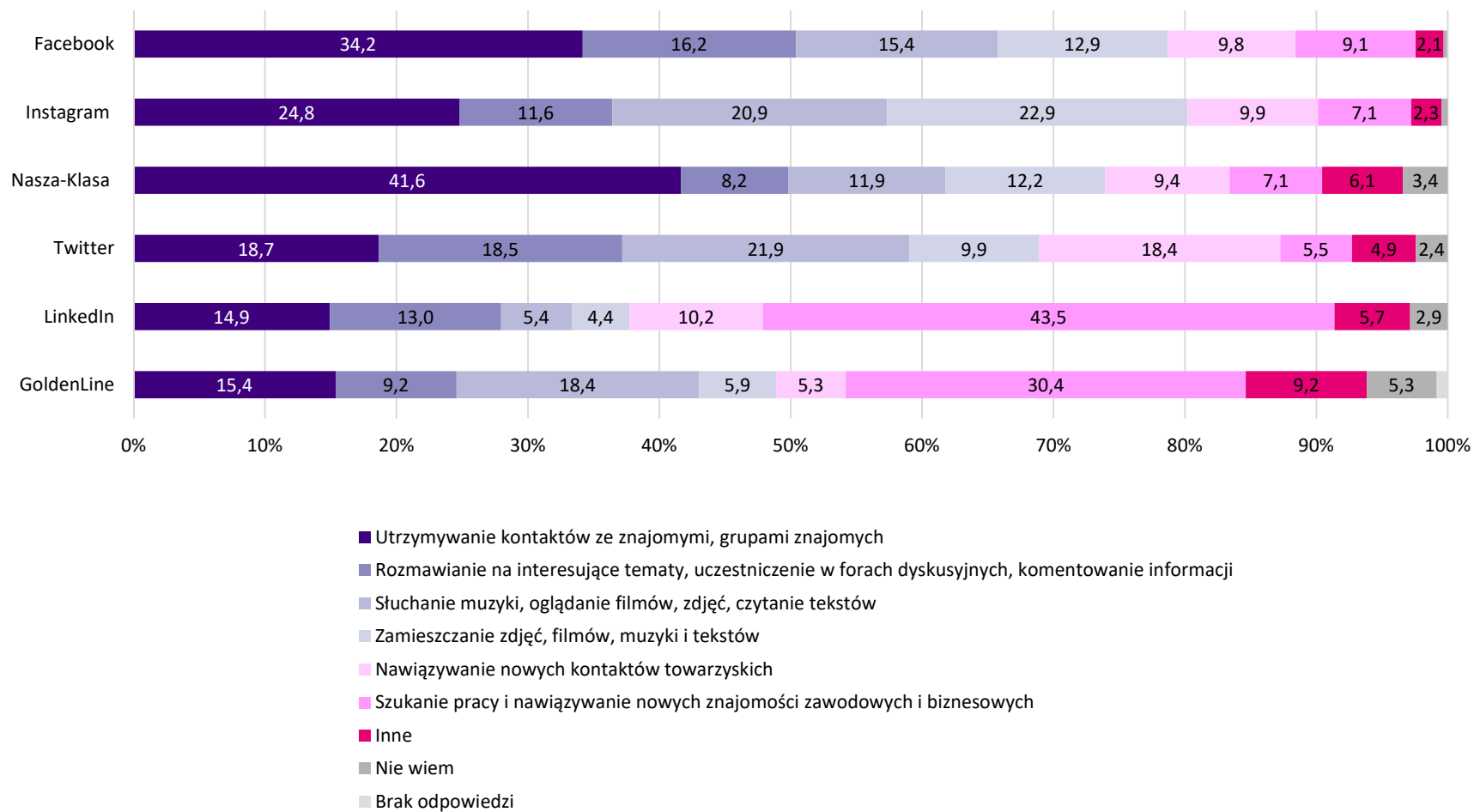
Źródło: opracowanie własna na podstawie wyników badania.

Determinanty korzystania z mediów społecznościowych

W ramach badania postanowiono uzyskać odpowiedź na pytanie w jakich celach Małopolanie wykorzystują wskazane i używane przez siebie portale społecznościowe. W przypadku trzech serwisów, tj. Facebooka, Instagrama oraz Naszej-Klasy **dominowała odpowiedź „utrzymywanie kontaktów ze znajomymi, grupami znajomych”**.

Z kolei w przypadku portali o tematyce biznesowej (tj. LinkedIn i GoldenLine), wartości powyżej 30,0% uzyskało w obu przypadkach wskazanie **„szukanie pracy i nawiązywanie nowych znajomości zawodowych i biznesowych”**.

WYKRES 91. Odsetek czynników determinujących korzystanie przez Małopolan z poszczególnych serwisów społecznościowych (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania.

METODA ZBIERANIA INFORMACJI

W przeprowadzonym badaniu zastosowano ilościową metodę pozyskiwania danych z wykorzystaniem **techniki CATI (ang. Computer-Assisted Telephone Interviewing)**, tj. **telefonicznych wywiadów wspomaganych komputerowo**. Metoda ta wykorzystywana jest bardzo często do zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej. W tegorocznej edycji badania opinii Małopolan przeprowadzono łącznie 3002 telefoniczne wywiady – od 500 do 501 wywiadów **w każdym z sześciu małopolskich podregionów**, tj.: mieście Kraków, krakowskim, tarnowskim, nowosądeckim, nowotarskim oraz oświęcimskim.

Badanie telefoniczne przeprowadzono **w okresie od 7 października 2019 roku do 15 listopada 2019 roku**. Ankieterzy podjęli odpowiednią liczbę prób kontaktu z właściwym respondentem. Ustalony system pracy ankieterów umożliwił realizację wywiadów z respondentami trudno dostępnymi (np. pracującymi w zmiennym trybie, nieosiągalnymi od poniedziałku do piątku) oraz zapewniony został wymagany ogólny poziom realizacji próby.

TABELA 1. Próba założona do badań CATI

Obszar	18–24		25–44		45–59		60 i więcej		Razem
	M	K	M	K	M	K	M	K	
krakowski	29	28	99	97	60	60	54	72	500
Kraków	20	20	98	104	50	57	60	90	500
tarnowski	31	29	97	93	61	60	54	75	500
nowosądecki	34	32	99	95	62	60	50	69	500
nowotarski	33	31	96	95	61	60	52	73	500
oświęcimski	26	25	95	90	61	63	58	81	500
Razem	173	165	584	574	355	360	328	460	3 000

Źródło: opracowanie własne.

TABELA 2. Próba zrealizowana

Obszar	18–24		25–44		45–59		60 i więcej		Razem
	M	K	M	K	M	K	M	K	
krakowski	29	28	99	97	60	60	55	72	500
Kraków	20	20	99	104	50	57	60	90	500
tarnowski	31	29	97	93	61	60	54	75	500
nowosądecki	34	32	99	95	62	60	50	69	501
nowotarski	33	31	96	95	61	60	52	73	501
oświęcimski	26	25	95	90	62	63	58	81	500
Razem	173	165	585	574	356	360	329	460	3 002

Źródło: opracowanie własne.

TABELA 3. Charakterystyka operatu w podziale na podregiony

Obszar	Liczba zrealizowanych wywiadów	Liczba wylosowanych numerów telefonów
krakowski	500	4 986
Kraków	500	5 823
tarnowski	500	4 792
nowosądecki	501	4 687
nowotarski	501	3 680
oświęcimski	500	4 752
Razem	3 002	28 720

Źródło: opracowanie własne.

TABELA 4. Response rate na poziomie ogólnym

Liczba zrealizowanych wywiadów	3 002
Liczba wylosowanych numerów telefonu	28 720
Response rate	10,5%

Źródło: opracowanie własne.

TABELA 5. Response rate na poziomie podregionów

Obszar	Liczba zrealizowanych wywiadów	Liczba wylosowanych numerów telefonów	Response rate
krakowski	500	4 986	10,0%
Kraków	500	5 823	8,6%
tarnowski	500	4 792	10,4%
nowosądecki	501	4 687	10,7%
nowotarski	501	3 680	13,6%
oświęcimski	500	4 752	10,5%
Razem	3 002	28 720	10,5%

Źródło: opracowanie własne.

W każdym z obszarów przebadano około 500 respondentów, co spowodowało niejednakowe prawdopodobieństwo wyboru jednostek populacji do próby. W celu skorygowania struktury próby tak, by pod względem wybranych zmiennych odpowiadała ona strukturze populacji generalnej, zastosowano wagi. W celu ustalenia wag zostały wzięte pod uwagę dane dotyczące struktury ludności poszczególnych subregionów ze względu na wiek, płeć, a ich źródłem był Bank Danych Lokalnych GUS (dane na 31.12.2018 roku). Dla każdego z podregionów wyznaczono udział poszczególnych grup wieku i płci w populacji. Proces konstrukcji wag przebiegał według podanej niżej kolejności.

TABELA 6. Liczba mieszkańców poszczególnych podregionów Małopolski (dane na dzień 31.12.2018 rok)

Obszar	18–24		25–44		45–59		60 i więcej		Razem
	M	K	M	K	M	K	M	K	
krakowski	30 367	29 555	115 441	112 882	68 677	68 594	68 679	88 978	583 173
Kraków	22 630	21 883	124 664	133 521	63 708	69 887	82 025	122 385	640 703
tarnowski	20 523	19 505	72 873	69 624	45 802	45 264	44 429	60 200	378 220
nowosądecki	25 784	24 515	83 823	80 261	51 816	50 542	46 343	61 122	424 206
nowotarski	15 933	15 245	53 021	51 736	33 319	33 295	31 130	41 922	275 601
oświęcimski	21 034	20 085	85 434	81 279	53 577	54 446	58 163	79 453	453 471
Razem	136 271	130 788	535 256	529 303	316 899	322 028	330 769	454 060	2 755 374

Źródło: opracowanie własne.

TABELA 7. Udział poszczególnych grup wieku i płci w podregionach

Obszar	18–24		25–44		45–59		60 i więcej	
	M	K	M	K	M	K	M	K
krakowski	0,052	0,051	0,198	0,194	0,118	0,118	0,118	0,153
Kraków	0,035	0,034	0,195	0,208	0,099	0,109	0,128	0,191
tarnowski	0,054	0,052	0,193	0,184	0,121	0,120	0,117	0,159
nowosądecki	0,061	0,058	0,198	0,189	0,122	0,119	0,109	0,144
nowotarski	0,058	0,055	0,192	0,188	0,121	0,121	0,113	0,152
oświęcimski	0,046	0,044	0,188	0,179	0,118	0,120	0,128	0,175
Razem	0,307	0,294	1,164	1,142	0,699	0,706	0,714	0,974

Źródło: opracowanie własne.

Kolejnym krokiem było wyliczenie takiej samej proporcji dla rozkładu próby przyjętego w badaniu.

TABELA 8. Rozkład próby

Obszar	18–24		25–44		45–59		60 i więcej		Razem
	M	K	M	K	M	K	M	K	
krakowski	30	28	99	97	60	60	54	72	500
Kraków	20	21	98	104	50	57	60	90	500
tarnowski	31	29	97	93	61	60	54	75	500
nowosądecki	34	32	99	95	62	60	50	69	501
nowotarski	33	31	96	95	61	60	52	73	501
oświęcimski	26	26	95	90	61	63	58	81	500
Razem	174	167	584	574	355	360	328	460	3 002

Źródło: opracowanie własne.

TABELA 9. Udział poszczególnych badanych grup wieku i płci w podregionach

Obszar	18–24		25–44		45–59		60 i więcej	
	M	K	M	K	M	K	M	K
krakowski	0,060	0,056	0,198	0,194	0,120	0,120	0,108	0,144
Kraków	0,040	0,042	0,196	0,208	0,100	0,114	0,120	0,180
tarnowski	0,062	0,058	0,194	0,186	0,122	0,120	0,108	0,150
nowosądecki	0,068	0,064	0,198	0,190	0,124	0,120	0,100	0,138
nowotarski	0,066	0,062	0,192	0,190	0,122	0,120	0,104	0,146
oświęcimski	0,052	0,052	0,190	0,180	0,122	0,126	0,116	0,162
Razem	0,348	0,334	1,167	1,147	0,710	0,720	0,656	0,919

Źródło: opracowanie własne.

TABELA 10. Wyznaczone wagi

Obszar	18–24		25–44		45–59		60 i więcej		Razem
	M	K	M	K	M	K	M	K	
krakowski	0,868	0,905	1,000	0,998	0,981	0,980	1,090	1,060	7,882
Kraków	0,883	0,813	0,993	1,002	0,994	0,957	1,067	1,061	7,770
tarnowski	0,875	0,889	0,993	0,990	0,993	0,997	1,088	1,061	7,886
nowosądecki	0,896	0,905	1,000	0,998	0,987	0,995	1,095	1,046	7,921
nowotarski	0,878	0,894	1,004	0,990	0,993	1,009	1,088	1,044	7,900
oświęcimski	0,892	0,852	0,992	0,996	0,968	0,953	1,106	1,082	7,840
Razem	5,291	5,258	5,981	5,973	5,917	5,891	6,534	6,354	47,198

Źródło: opracowanie własne.

BIBLIOGRAFIA

1. CBOS, *Komunikat z badań CBOS, nr 95/2019*, wyd. CBOS, Warszawa 2019 [online] https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2019/K_095_19.PDF [dostęp: 19 maj 2020]
2. CBOS, *Komunikat z badań CBOS, nr 106/2019*, wyd. CBOS, Warszawa 2019 [online] https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2019/K_106_19.PDF [dostęp: 19 maj 2020]
3. CBOS, *Komunikat z badań CBOS, nr 2/2020*, wyd. CBOS, Warszawa 2020 [online] https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2020/K_002_20.PDF [dostęp: 19 maj 2020]
4. Domaradzki J., *O skrytości zdrowia. O problemach z konceptualizacją pojęcia zdrowie, Hygeia Public Health, nr 48(4)*, wyd. PTH, Warszawa 2013 [online] <http://www.h-ph.pl/pdf/hyg-2013/hyg-2013-4-408.pdf> [dostęp: 19 maj 2020]
5. *Jednotematyczne badanie świadomości i zachowań ekologicznych mieszkańców Polski – jakość powietrza*, oprac. Danae Sp. z o.o., wyd. Ministerstwa Klimatu, Warszawa 2019 [online] <https://www.gov.pl/web/klimat/swiadomosc-i-zachowania-ekologiczne-polakow> [dostęp: 19 maj 2020]

SPIS RYCIN

Rycina 1. Wybrane kategorie tematyczne objęte badaniem opinii mieszkańców Małopolski w ramach realizacji 9. edycji.	5
Rycina 2. Płeć i wykształcenie Małopolan biorących udział w badaniu (%)	7
Rycina 3. Jakie czynniki w największym stopniu determinują stan zdrowia ludności według Małopolan (%).....	14
Rycina 4. Trzy najczęściej wymieniane czynniki motywujące Małopolan do wykonywania badań kontrolnych (%)	17
Rycina 5. Trzy najczęściej wykonywane przez Małopolan badania profilaktyczne w okresie ostatnich dwóch lat (%).....	22
Rycina 6. Czołowa trójka lekarzy specjalistów odwiedzanych przez Małopolan częściej niż dwa razy w roku (%)	28
Rycina 7. Trzy typy lekarzy specjalistów najczęściej wybieranych przez Małopolan "wyłącznie na NFZ" (%).....	31
Rycina 8. Trzy typy lekarzy specjalistów wybieranych przez Małopolan "wyłącznie prywatnie" (%)... ..	32
Rycina 9. Trzy typy schorzeń najczęściej wskazywane przez Małopolan (%).....	33
Rycina 10. Trzy typy bezpłatnych świadczeń profilaktycznych cieszące się największym zainteresowaniem wśród Małopolan (%).....	35
Rycina 11. Trzy źródła najczęściej wykorzystywane przez Małopolan do pozyskiwania informacji o stanie jakości powietrza w miejscu zamieszkania (%).....	42
Rycina 12. Trzy główne powody, dla których Małopolanie nie monitorują stanu jakości powietrza (%)	43
eniaRycina 13. Trzy dominujące wśród Małopolan typy zachowań towarzyszące sytuacji przekroczenia norm zanieczyszczenia powietrza (%).....	46
Rycina 14. Trzy typy zachowań proekologicznych najczęściej wskazywane przez Małopolan (%)	48
Rycina 15. Trzy rodzaje najczęściej wskazywanych (wykorzystywanych) przez Małopolan cyfrowych zasobów kultury (%)	54
Rycina 16. Trzy najistotniejsze bariery towarzyszące procesowi korzystania z cyfrowych zasobów kultury wymieniane przez Małopolan (%).....	58
Rycina 17. Trzy najczęściej wymieniane przez Małopolan skojarzenia dotyczące pojęcia „ekonomia społeczna" (%)	65
Rycina 18. Styczność Małopolan z ofertą przedsiębiorstw społecznych (%).....	70

Rycina 19. Trzy najpopularniejsze serwisy społecznościowe, z których najchętniej korzystają Małopolanie (%)	73
---	----

SPIS MAP

Mapa 1 Wielkość próby badawczej w poszczególnych podregionach.....	7
Mapa 2. Trzy najczęściej wskazywane przez Małopolan czynniki determinujące stan zdrowia a podregion zamieszkania (%).....	16
Mapa 3. Stosunek Małopolan do wykonywania badań kontrolnych a podregion zamieszkania (%) ...	19
Mapa 4. Odsetek deklaracji udzielanych przez Małopolan dla odpowiedzi "nie wykonuję i nie zamierzam wykonywać badań kontrolnych" w przekroju na podregion zamieszkania (%).....	20
Mapa 5. Wykonywane przez Małopolanki wybrane badania ginekologiczne w okresie ostatnich dwóch lat a podregion zamieszkania (%)	24
Mapa 6. Wykonywane przez Małopolan badania prostaty w okresie ostatnich dwóch lat a wiek (%)	25
Mapa 7. Odsetek udzielonych przez Małopolan wskazań "nie korzystam nigdy" z usług dentysty a podregion zamieszkania (%).....	28
Mapa 8. Odsetek udzielonych przez Małopolanki wskazań "nie korzystam nigdy" z usług ginekologa a podregion zamieszkania (%).....	30
Mapa 9. Odsetek Małopolan zmagających się z depresją w przekroju na podregion zamieszkania (%)	34
Mapa 10. Ocena Małopolan dotycząca poziomu zanieczyszczenia powietrza w miejscu zamieszkania a podregion zamieszkania (%).....	39
Mapa 11. Częstotliwość sprawdzania przez Małopolan informacji o stanie jakości powietrza a podregion zamieszkania (%).....	41
Mapa 12. Odsetek udzielonych przez Małopolan deklaracji „w miejscu mojego zamieszkania nie ma stacji pomiaru jakości powietrza" a podregion zamieszkania (%).....	45
Mapa 13. Odsetek udzielonych przez Małopolan deklaracji „nie wiem w jaki sposób mogę to zrobić" a podregion zamieszkania (%).....	46
Mapa 14. Małopolanie korzystający z ekologicznych form transportu a podregion zamieszkania (%)	50
Mapa 15. Ogrzewanie przez Małopolan domu/mieszkania w sposób ekologiczny a podregion zamieszkania (%)	50
Mapa 16. Zakres wiedzy Małopolan na temat możliwości korzystania z cyfrowych zasobów kultury a podregion zamieszkania (%).....	53
Mapa 17. Korzystanie przez Małopolan z wybranych form cyfrowych zasobów dziedzictwa kulturowego a podregion zamieszkania (%).....	57
Mapa 18. Zidentyfikowane utrudnienia towarzyszące Małopolanom w trakcie korzystania z cyfrowych zasobów kultury a podregion zamieszkania (%).....	60
Mapa 19. Odsetek udzielonych przez Małopolan odpowiedzi „tak" na pytanie o znajomość pojęcia „ekonomia społeczna" w podziale na podregion zamieszkania (%)	64
Mapa 20. Odsetek udzielonych przez Małopolan wskazań dla skojarzenia „z rozwojem regionalnym" w podziale na podregion zamieszkania (%).....	68
Mapa 21. Odsetek udzielonych przez Małopolan wskazań dla skojarzenia „z przedsiębiorczością" w podziale na podregion zamieszkania (%)	68
Mapa 22. Odsetek udzielonych przez Małopolan wskazań dla skojarzenia „z pomocą społeczną" w podziale na podregion zamieszkania (%)	69

Mapa 23. Odsetek udzielonych przez Małopolan wskazań dla odpowiedzi "nie spotkałem/am się w stosunku do oferty przedsiębiorstw społecznych a podregion zamieszkania (%)	72
Mapa 24. Korzystanie przez Małopolan z wybranych serwisów społecznościowych a podregion zamieszkania (%)	75
Mapa 25. Korzystanie przez Małopolan z serwisów LinkedIn i GoldenLine w podziale na podregion zamieszkania (%)	77

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Wiek respondentów w przekroju na płeć (%)	8
Wykres 2. Status zawodowy Małopolan biorących udział w badaniu (%)	8
Wykres 3. Średni miesięczny dochód netto Małopolan biorących udział w badaniu (%)	9
Wykres 4. Obszar zamieszkania Małopolan biorących udział w badaniu (miasto/wieś) (%)	9
Wykres 5. Obszar zamieszkania respondentów w przekroju na wykształcenie (%)	10
Wykres 6. Trzy najczęściej wymieniane przez Małopolan czynniki determinujące stan zdrowia ludności (%)	13
Wykres 7. Trzy najczęściej wskazywane przez Małopolan czynniki determinujące stan zdrowia a wiek (%)	14
Wykres 8. Trzy najczęściej wskazywane przez Małopolan czynniki determinujące stan zdrowia ludności a poziom wykształcenia (%)	15
Wykres 9. Trzy najczęściej wskazywane przez Małopolan czynniki determinujące stan zdrowia a obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)	15
Wykres 10. Szczepienia ochronne jako czynnik determinujący stan zdrowia a wiek (%)	16
Wykres 11. Jakie czynniki motywują Małopolan do wykonywania badań kontrolnych (%)	17
Wykres 12. Stosunek Małopolan do wykonywania badań kontrolnych a wiek (%)	18
Wykres 13. Stosunek Małopolan do wykonywania badań kontrolnych a poziom wykształcenia (%)	18
Wykres 14. Stosunek Małopolan do wykonywania badań kontrolnych a obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)	19
Wykres 15. Odsetek deklaracji udzielanych przez Małopolan dla odpowiedzi "nie wykonuję i nie zamierzam wykonywać badań kontrolnych" w przekroju na wybrane cechy społeczno-demograficzne (%)	20
Wykres 16. Zmiana czynników motywujących Małopolan do badań kontrolnych w latach 2016–2019 (%)	21
Wykres 17. Wykonywane przez Małopolan wybrane badania kontrolne w okresie ostatnich dwóch lat (%)	21
Wykres 18. Wykonywane przez Małopolanki wybrane badania ginekologiczne w okresie ostatnich dwóch lat (%)	22
Wykres 19. Wykonywane przez Małopolanki wybrane badania ginekologiczne w okresie ostatnich dwóch lat a wiek (%)	23
Wykres 20. Wykonywane przez Małopolanki wybrane badania ginekologiczne w okresie ostatnich dwóch lat a poziom wykształcenia (%)	23
Wykres 21. Wykonywane przez Małopolanki wybrane badania ginekologiczne w okresie ostatnich dwóch lat a obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)	24
Wykres 22. Czy Małopolanie wykonywali badania prostaty w okresie ostatnich dwóch lat? (%)	24
Wykres 23. Wykonywane przez Małopolan badania prostaty w okresie ostatnich dwóch lat a wiek (%)	25
Wykres 24. Wykonywane przez Małopolan badania prostaty – zmiany odsetka deklaracji w latach 2016–2019 (%)	26

Wykres 25. Częstotliwość korzystania przez Małopolan z usług lekarzy specjalistów (%).....	27
Wykres 26. Częstotliwość korzystania przez Małopolan z usług dentysty a wiek (%)	28
Wykres 27. Częstotliwość korzystania Małopolanek z pomocy bądź konsultacji ginekologa (%).....	29
Wykres 28. Częstotliwość korzystania Małopolanek z usług ginekologa a poziom wykształcenia (%)	29
Wykres 29. Forma korzystania przez Małopolan z usług lekarzy specjalistów – na NFZ czy prywatnie (%).....	31
Wykres 30. Czy Małopolanie kiedykolwiek chorowali na wskazane choroby? (%).....	32
Wykres 31. Odsetek Małopolan zmagających się z depresją w przekroju na wybrane grupy społeczno-demograficzne (%).....	33
Wykres 32. Czy Małopolanie są zainteresowani wykonywaniem bezpłatnych świadczeń profilaktycznych bez konieczności posiadania skierowania od lekarza? (%)	35
Wykres 33. Zainteresowanie Małopolanek skorzystaniem z bezpłatnego badania USG piersi (wykres zewnętrzny) i zainteresowanie Małopolan skorzystaniem z bezpłatnego badania prostaty (wykres wewnętrzny) (%)	36
Wykres 34. Jak Małopolanie oceniają stopień zanieczyszczenia powietrza w swoim miejscu zamieszkania	37
Wykres 35. Ocena Małopolan dotycząca poziomu zanieczyszczenia powietrza w miejscu zamieszkania a wiek (%).....	37
Wykres 36. Ocena Małopolan dotycząca poziomu zanieczyszczenia powietrza w miejscu zamieszkania a poziom wykształcenia (%)	38
Wykres 37. Ocena Małopolan dotycząca poziomu zanieczyszczenia powietrza w miejscu zamieszkania a obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%).....	38
Wykres 38. Jak często Małopolanie sprawdzają stan jakości powietrza w miejscu zamieszkania (%)	39
Wykres 39. Częstotliwość sprawdzania przez Małopolan informacji o stanie jakości powietrza a wiek (%).....	40
Wykres 40. Częstotliwość sprawdzania przez Małopolan informacji o stanie jakości powietrza a poziom wykształcenia (%)	40
Wykres 41. Częstotliwość sprawdzania przez Małopolan informacji o stanie jakości powietrza a obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%).....	41
Wykres 42. Źródła, z jakich Małopolanie czerpią informacje o stanie jakości powietrza (%)	42
Wykres 43. Dlaczego Małopolanie nie monitorują stanu jakości powietrza w miejscu zamieszkania (%).....	43
Wykres 44. Powody, dla których Małopolanie nie monitorują stanu jakości powietrza a wiek (%)....	44
Wykres 45. Powody, dla których Małopolanie nie monitorują stanu jakości powietrza a poziom wykształcenia (%)	44
Wykres 46. powody, dla których Małopolanie nie monitorują stanu jakości powietrza a obszar zamieszkania (miejski – wykres zewnętrzny, wiejski – wykres wewnętrzny) (%).....	45
Wykres 47. Zachowania towarzyszące Małopolanom w trakcie stanu przekroczenia norm zanieczyszczenia powietrza (%).....	47
Wykres 48. Działania podejmowane przez Małopolan, przyczyniające się do ochrony środowiska ...	48
Wykres 49. Trzy typy zachowań proekologicznych najczęściej wskazywane przez Małopolan a wiek (%).....	49
Wykres 50. Trzy typy zachowań proekologicznych najczęściej wskazywane przez Małopolan a poziom wykształcenia (%)	49
Wykres 51. Trzy typy zachowań proekologicznych najczęściej wskazywane przez Małopolan a obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%).....	49

Wykres 52. Czy Małopolanie wiedzą, że na co dzień mogą korzystać z cyfrowych zasobów kultury? (%).....	52
Wykres 53. Stan wiedzy Małopolan na temat możliwości korzystania z cyfrowych zasobów kultury a wiek (%)	52
Wykres 54. Odsetek udzielonych przez Małopolan wskazań „tak” na pytanie dotyczące możliwości korzystania z cyfrowych zasobów kultury a wybrane cechy społeczno-demograficzne (%)	53
Wykres 55. Korzystanie przez Małopolan z wybranych form cyfrowych zasobów dziedzictwa kulturowego (%)	54
Wykres 56. Korzystanie przez Małopolan z wybranych form cyfrowych zasobów dziedzictwa kulturowego a wiek (%).....	55
Wykres 57. Korzystanie przez małopolan z wybranych form cyfrowych zasobów dziedzictwa kulturowego a poziom wykształcenia (%)	55
Wykres 58. Korzystanie przez Małopolan z wybranych form cyfrowych zasobów dziedzictwa kulturowego a obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)	56
Wykres 59. Korzystanie przez Małopolan z wybranych form cyfrowych zasobów dziedzictwa kulturowego a średni dochód netto (%).....	56
Wykres 60. Motywy, jakimi kierują się Małopolanie, sięgając po cyfrowe zasoby dziedzictwa kulturowego	57
Wykres 61. Czy Małopolanie napotykają na utrudnienia w trakcie korzystania z cyfrowych zasobów kultury? (%)	58
Wykres 62. Utrudnienia towarzyszące Małopolanom w trakcie korzystania z cyfrowych zasobów kultury a wiek (%).....	59
Wykres 63. Utrudnienia towarzyszące Małopolanom w trakcie korzystania z cyfrowych zasobów kultury a poziom wykształcenia (%)	59
Wykres 64. Utrudnienia towarzyszące Małopolanom w trakcie korzystania z cyfrowych zasobów kultury a obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)	59
Wykres 65. Czy Małopolanie wskazują na potrzebę zwiększenia dostępu do cyfrowych zasobów kultury przez Internet? (%).....	60
Wykres 66. Czy Małopolanie spotkali się kiedykolwiek z pojęciem „ekonomia społeczna”? (%).....	61
Wykres 67. Zaznajomienie Małopolan z pojęciem „ekonomia społeczna” w przekroju na wiek (%) ..	62
Wykres 68. Zaznajomienie Małopolan z pojęciem „ekonomia społeczna” ze względu na poziom wykształcenia (%)	62
Wykres 69. Zaznajomienie Małopolan z pojęciem „ekonomia społeczna” w podziale na obszar zamieszkania (miasto: wykres zewnętrzny, wieś: wykres wewnętrzny) (%).....	63
Wykres 70. Odsetek odpowiedzi , w których Małopolanie zadeklarowali znajomość pojęcia „ekonomia społeczna” w podziale na płeć, status zawodowy oraz średni poziom dochodu netto (%)	63
Wykres 71. Z czym kojarzy się Małopolanom pojęcie „ekonomia społeczna” (%).....	64
Wykres 72. Skojarzenia Małopolan dotyczące pojęcia „ekonomia społeczna” w podziale na wiek (%)	65
Wykres 73. Skojarzenia Małopolan dotyczące pojęcia „ekonomia społeczna” w podziale na poziom wykształcenia (%)	66
Wykres 74. Skojarzenia Małopolan dotyczące pojęcia „ekonomia społeczna” w podziale na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)	66
Wykres 75. Zestawienie wybranych skojarzeń Małopolan dotyczących pojęcia „ekonomia społeczna” w podziale na status zawodowy (%).....	67
Wykres 76. Zestawienie wybranych skojarzeń Małopolan dotyczących pojęcia „ekonomia społeczna” w podziale na średni dochód netto (%).....	67

Wykres 77. Czy Małopolanie mieli styczność z ofertą tzw. przedsiębiorstw społecznych? (%).....	69
Wykres 78. Styczność Małopolan z ofertą przedsiębiorstw społecznych a wiek (%).....	70
Wykres 79. Styczność Małopolan z ofertą przedsiębiorstw społecznych a poziom wykształcenia (%).....	71
Wykres 80. Styczność Małopolan z ofertą przedsiębiorstw społecznych a obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)	71
Wykres 81. Odsetek udzielonych przez Małopolan wskazań dla odpowiedzi „nie spotkałem/am się” w podziale na płeć, status zawodowy i średni dochód netto (%)	71
Wykres 82. Odsetek Małopolan posiadających i nieposiadających kont w wybranych serwisach społecznościowych (%).....	73
Wykres 83. Korzystanie przez Małopolan z wybranych serwisów społecznościowych a wiek (%).....	74
Wykres 84. Korzystanie przez Małopolan z wybranych serwisów społecznościowych a poziom wykształcenia (%)	74
Wykres 85. Korzystanie przez Małopolan z wybranych serwisów społecznościowych a obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)	74
Wykres 86. Korzystanie przez Małopolan z serwisów LinkedIn i GoldenLine w podziale na wiek (%).....	75
Wykres 87. Korzystanie przez Małopolan z serwisów LinkedIn i GoldenLine w podziale na poziom wykształcenia (%)	76
Wykres 88. Korzystanie przez Małopolan z serwisów LinkedIn i GoldenLine w podziale na status zawodowy (%)	76
Wykres 89. Korzystanie przez Małopolan z serwisów LinkedIn i GoldenLine w podziale na średni dochód netto (%).....	76
Wykres 90. Korzystanie przez Małopolan z serwisów LinkedIn i GoldenLine w podziale na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%).....	77
Wykres 91. Odsetek czynników determinujących korzystanie przez Małopolan z poszczególnych serwisów społecznościowych (%).....	78

SPIS TABEL

Tabela 1. Próba założona do badań CATI	79
Tabela 2. Próba zrealizowana.....	79
Tabela 3. Charakterystyka operatu w podziale na podregiony.....	79
Tabela 4. Response rate na poziomie ogólnym	79
Tabela 5. Response rate na poziomie podregionów	80
Tabela 6. Liczba mieszkańców poszczególnych podregionów Małopolski (dane na dzień 31.12.2018 rok)	80
Tabela 7. Udział poszczególnych grup wieku i płci w podregionach.....	80
Tabela 8. Rozkład próby	80
Tabela 9. Udział poszczególnych badanych grup wieku i płci w podregionach	81
Tabela 10. Wyznaczone wagi	81

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Zrównoważonego Rozwoju
ul. Wielicka 72B, 30-552 Kraków

ISBN: 978-83-665-80-05-3

Egzemplarz bezpłatny

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

www.obserwatorium.malopolska.pl